

Methode voor Wereldoriëntatie & Kunstzinnige Vorming

Whizz-Art

Ideeënboek

2a

Kijk hoe ik groei!

Colofon

Titel:	Whizz-Art: Thema 2A Kijk hoe ik groei
Vak:	Wereldoriëntatie/Kunstzinnige Vorming
Ontwikkelaars:	Ruthlyn Fradll, Esther den Hartog, Wiljan Megens, Carola Peeters
Projectleiders:	Nishenou Felix/Carola Peeters
Met dank aan:	Miriam Baiz, Amely Bennaars, Dirk-Jan Boerwinkel, Daisy Franken, Adrielle Geerman, Juanita Gomez-Rasmijn, Niurca Herrera, Ludwina Koolman, Marietje Martinus, Gislène Semerel, Laura Tonk, Rino Wentwoord
Eindredactie:	Departamento di Enseñansa Aruba, Seccion Desaroyo di Curiculo Alexandra Tromp (Nederlands)
Inhoud:	Activiteitenboek voor Wereldoriëntatie/Kunstzinnige Vorming
Uitgever:	Departamento di Enseñansa Aruba, Seccion Desaroyo di Curiculo

In opdracht van: Scol Arubano Multilingual

Voorwoord

Whizz-Art is de methode Wereldoriëntatie en Kunstzinnige vorming voor het primair onderwijs, ontwikkeld door de Afdeling Curriculumontwikkeling van de Directie Onderwijs Aruba. Wereldoriëntatie is een verzamelnaam voor onderwijs gericht op kennis van de wereld en omvat verscheidene leergebieden die in samenhang worden aangeboden zoals: Mens & Maatschappij, Natuur & Techniek, Persoonlijke Vorming en Gezondheidseducatie.

Binnen de methode Whizz-Art worden Wereldoriëntatie en Kunst op geïntegreerde wijze in thema's aangeboden en gaat het om de persoonlijke ontwikkeling in relatie tot de natuur, de samenleving, kunst en cultuur.

Er is gekozen voor de Engelse naam Whizz-Art omdat 'Translanguaging' gedurende de hele methode een plek heeft en omdat de methode zowel in het Papiamentu als het Nederlands ontwikkeld is. De naam Whizz-Art is opgesplitst in twee woorden; namelijk 'Whizz' en 'Art'. Een Whizz is iemand die heel slim en vaardig is. Het woord 'Art' is om aan te geven dat 'Arte' (kunst) zowel als doel en als middel een plek heeft in de methode. De methode Whizz-Art focust zich niet zozeer op het leren van kennis, maar vooral op het aanleren van vaardigheden. Deze vaardigheden worden op een geïntegreerde wijze met behulp van verschillende thema's en in verschillende situaties door de kinderen toegepast.

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
Inhoudsopgave	4
Inleiding.....	6
Overzicht van activiteiten	10
Startactiviteit: Oh, oh, ik ben gegroeid! ★	11
Deelvraag 1: Hoe groei ik?	13
Activiteit 1.1 Dat was ik toen en dit ben ik nu	15
Activiteit 1.2 Kijk eens wat ik al kan!	17
Activiteit 1.3 Liedjes over je lichaam.....	19
Activiteit 1.4 Handen en/of voeten stempelen	21
Activiteit 1.5 Tijdlijn.....	23
Activiteit 1.6 Kleren passen	25
Activiteit 1.7 Licht en zwaar.....	27
Activiteit 1.8 Net zo groot als... ..	29
Activiteit 1.9 Jong en oud	31
Activiteit 1.10 Ons lichaam.....	33
Deelvraag 2: Groeien dieren net als ik?	35
Activiteit 2.1 Rupsje Nooitgenoeg	37
Activiteit 2.2 De vlinderbak.....	40
Activiteit 2.3 Knuffelpup	43
Activiteit 2.4 Op bezoek bij de dierenarts.....	46
Activiteit 2.5 Jonge dieren.....	48
Activiteit 2.6 Blij uit het ei.....	50
Deelvraag 3: Hoe groeit een plant?.....	52
Activiteit 3.1 Zaadje in de wind.....	53
Activiteit 3.2 Groeiproef 1: Zaadjes in een eierdop	55
Activiteit 3.3 Groeiproef 2: Zaadjes in het licht en donker	57
Activiteit 3.4 Groeiproef 3: Zaadjes in de koelkast	59
Activiteit 3.5 Zaadjes planten	61
Deelvraag 4 Hoe zorg ik ervoor dat ik goed groei?	63
Activiteit 4.1 Baby in de klas	66
Activiteit 4.2 Gezond en ongezond	69
Activiteit 4.3 Groente en fruit in een hoepel.....	71
Activiteit 4.4 Gezonde shake.....	73
Activiteit 4.5 Bewegen is goed voor je	75

Activiteit 4.6 Gezonde snackweek.....	77
Activiteit 4.7 Op bezoek bij het Wit-Gele Kruis	79
Activiteit 4.8 Glitterhanden wassen	81
Activiteit 4.9 Tandem poetsen	84
Activiteit 4.10 Op bezoek bij de tandarts.....	86
Activiteit 4.11 Op bezoek bij de kapper	88
Activiteit 4.12 Mijn haar.....	90
Deelvraag 5 Wat moet ik doen als ik ziek ben?.....	92
Activiteit 5.1 Baby is ziek.....	94
Activiteit 5.2 Op bezoek bij de huisarts.....	97
Activiteit 5.3 De schooldokter	99
Activiteit 5.4 Op bezoek bij de apotheek.....	101
Activiteit 5.5 Verkouden portret	104
Activiteit 5.6 Ambulance op school.....	107
Activiteit 5.7 Röntgenfoto's	110
Slotactiviteit: Het Groeimuseum ★	112
Bijlage 1 Brief voor ouders.....	115
Bijlage 2 Benodigde materialen.....	117
Bijlage 3 Kopieerbladen	121
Bijlage 4 Instructieblad vlinderbak	145
Bijlage 5 Planningsformulier	146

Inleiding

Over dit thema

De kernvraag van dit thema is 'Wat verandert er allemaal als je groeit?' Bij dit thema worden de kinderen zich bewust van alle veranderingen die hun lichaam ondergaat. De kinderen leren dat ze hun lichaam een handje kunnen helpen door er goed voor te zorgen. Een lichaam heeft niet alleen goede voeding, voldoende rust, beweging en hygiëne nodig, maar ook liefde en aandacht en stimulerende prikkels uit de omgeving. Bij dit thema wordt een link gelegd met de groei en ontwikkeling van dieren en planten. Dieren en planten hebben weer een andere verzorging nodig om goed te kunnen groeien en ontwikkelen. De kinderen onderzoeken verschillen en overeenkomsten tussen de verzorging van mensen, dieren en planten.

Vakgebieden en kerndoelen (Cyclus 1)

Beweging en Gezondheid:	1.1, 1.1a, 1.3, 1.3a, 1.3b, 1.3c, 1.4, 1.4a, 1.5, 1.5a, 1.6, 1.6a, 1.6b, 1.7, 1.7a, 1.8, 1.8a, 2.3, 2.3a, 2.3b, 2.3c, 2.3d, 2.4, 2.4a, 2.5, 1.5a, 3.1, 3.1a, 3.3, 3.3a, 3.3b, 3.5, 3.5a, 4.2, 4.2a, 4.2b, 4.3, 4.3a, 4.3b, 6.6, 6.6a.
ICT:	1.7, 1.7a.
Kunstzinnige Vorming:	1.1, 1.1a, 1.2, 1.2a, 1.2b, 1.3, 1.3a, 2.1, 2.1a, 2.2, 2.2a, 2.3, 2.3a, 4.1, 4.1a, 4.2, 5.1, 5.1a, 5.1b, 5.2, 5.2a, 5.3, 5.3a, 6.1, 6.1a, 6.1b, 6.1c, 6.1d.
Mens en Maatschappij:	2.1, 2.1a, 2.2, 2.2a, 2.3, 2.3a.
Natuur en Techniek:	1.1, 1.1a, 1.2, 1.2a, 1.3, 1.3a, 1.3b, 1.3d, 1.4, 1.4a, 1.5, 1.5a, 2.1, 2.1a, 2.2, 2.2a, 2.3, 2.3a, 2.4, 2.4a, 2.5, 2.5a, 3.1, 3.1a, 3.2, 3.2a, 3.4, 3.4a, 3.5, 3.5a, 3.6, 3.6a, 3.6b, 3.6c, 3.8, 3.8a, 3.9, 3.9a, 5.2, 5.2a, 6.3, 6.3a, 7.1, 7.1a, 7.2, 7.2a, 7.3, 7.3a, 7.5, 7.5a, 7.7, 7.7a, 3.5 (cyclus 2), 3.5a (cyclus 2).
Persoonlijke Vorming:	1.1, 1.1a, 1.3, 1.3a, 3.1, 3.1a, 3.1b, 5.3, 5.3b, 6.1, 6.1a, 6.2, 6.2a, 6.2b
Verkeer:	1.10, 1.10a.

21^e-eeuwse vaardigheden

- Communiceren.
- Computational thinking.
- Creatief denken.
- Informatievaardigheden.
- Kritisch denken.
- Mediawijsheid.
- Probleem oplossen.
- Samenwerken.
- Sociale en culturele vaardigheden.
- Zelfregulering.

Vorbereiding

- Stuur een mail naar de ouders, om hen te informeren over dit thema. In bijlage 1 vindt u een conceptbrief.
- Zorg voor de materialen die nodig zijn bij de activiteiten die u gekozen heeft.
- Begin tijdig met de voorbereidingen (locatie, vervoer, hulpouders) van het bezoek aan:
 - o de butterfly farm (activiteit 2.2);
 - o de dierenartspraktijk (activiteit 2.4);
 - o Santa Rosa (activiteit 2.5);
 - o een tuincentrum (activiteit 3.1);
 - o een supermarkt (activiteit 4.3);
 - o het Wit-Gele Kruis (activiteit 4.7);
 - o een tandartspraktijk (activiteit 4.10);
 - o een kapper (activiteit 4.11);
 - o een huisartspraktijk (activiteit 5.1);
 - o een apotheek (activiteit 5.4).
- Begin tijdig met het plannen van het bezoek van:
 - o een gastdocent van 'Luna Foundation' (activiteit 2.3);
 - o ouder met baby (activiteit 4.1);
 - o de ambulancemedewerkers (activiteit 5.6).
- Zorg voor een doos 'kosteloos' materiaal. Te denken valt aan wc-rolletjes, keukenrollen, deksels van potjes, kurken, dopjes, plastic bakjes, kartonnen doosjes, kleine flesjes en dergelijke.

Startvoorwerp

Neem spullen uit uw kindertijd mee zoals bijvoorbeeld: babyschoenen, babykleding en/of babyfoto's.

Startactiviteit: Oh, oh, ik ben gegroeid!

Aan de hand van babykleden die u meegenomen heeft, kunt u laten zien dat deze u, maar ook de kinderen niet meer passen. De kinderen krijgen een film te zien waarin uitgelegd wordt wat groeien is en hoe het groeien verloopt. Vervolgens gaan ze van lege dozen de kast van het Groeimuseum bouwen.

Kernactiviteit: Het Groeimuseum

De kinderen maken een Groeimuseum. Van grote en kleine beplakte of beschilderde dozen, wordt de kast van het Groeimuseum gebouwd. Betrek ook de hoeken van de klas bij het Groeimuseum door deze ook in te richten. Na iedere activiteit kan een doos van het Groeimuseum gevuld worden met werkjes die de kinderen maken of voorwerpen die zij meebrengen van thuis die te maken hebben met groeien.

Slotactiviteit: Het Groeimuseum

Aan het einde van dit thema wordt het Groeimuseum tentoongesteld. Al de verzamelde spullen worden in het Groeimuseum geplaatst, zodat het goed bekeken kan worden door de bezoekers. Ook de werkstukken die de kinderen gedurende het thema gemaakt hebben krijgen een plekje in het groeimuseum, zoals:

- de babyfoto (activiteit 1.1);
- de gestempelde handen (activiteit 1.4);
- de tijdlijn (activiteit 1.5);
- de aangeklede mensfiguren (activiteit 1.6);
- de stroken 'Van jong naar oud en van oud naar jong' (activiteit 1.9);
- de foto van je natuurlichaam (activiteit 1.10);
- de rupsen (activiteit 2.1);
- de foto's van de vlinders (activiteit 2.2);
- de vlinderbak en de vlinderkaart (activiteit 2.2);
- de knuffelpup en het dagboekje (activiteit 2.3);
- de dierenhokken, de boerderij (activiteit 2.5);
- het groeiproces van de plant (activiteit 3.1);
- de plant (activiteit 3.2);
- het bloemenschilderij (activiteit 3.5);
- de natuurarmband (activiteit 3.5);
- de collage 'gezond/ongezond' (activiteit 4.2);
- de groenteposter en fruitposter (activiteit 4.4);
- de buttons (activiteit 4.6);
- de 'was-je-handen' meter (activiteit 4.8);
- het zelfportret met je haar (activiteit 4.12);
- het verkouden zelfportret (activiteit 5.5);
- de röntgenfoto's (activiteit 5.7);
- de logboeken 'van rups tot vlinder' (activiteit 2.2), 'het groeien van een plant' (activiteit 3.1), 'Zaadjes in het licht en donker' (activiteit 3.3), 'Zaadjes in de koelkast' (activiteit 3.4), 'Bloementapijt' (activiteit 3.5), 'groente en fruit' (activiteit 4.3);
- De nagemaakte dierenartspraktijk (activiteit 2.4), apotheek (activiteit 5.1 en 5.4) en doktershoek (activiteit 5.3);
- De foto's en filmopnames van de gemaakte uitstapjes.

Alle liedjes, dansjes en versjes die de kinderen gedurende het thema ingeoeffend hebben, worden bij de slotactiviteit gepresenteerd, zoals:

- het lied 'Curpa di hende' (activiteit 1.3);
- het versje 'Te klein' (activiteit 1.6);
- het lied 'Fly, fly butterfly' (activiteit 2.2.);
- het lied 'Kam, pico, tenchi en spoor' (activiteit 2.6);
- het versje 'Eerst een kuiltje in de grond' (activiteit 3.3);
- een babylied (activiteit 4.1);
- het lied 'Wash your hands' (activiteit 4.8);
- het lied 'Skeiro bo djente' (activiteit 4.9);
- het lied over niezen (activiteit 5.5).

Maatschappelijke organisaties/bedrijven

De volgende organisaties of bedrijven kunnen een bijdrage leveren om dit thema voor de kinderen nog aantrekkelijker te maken. U kunt een uitstapje regelen of vragen of gastsprekers van de onderstaande bedrijven in de klas iets komen vertellen over wat zij doen.

Het betreft de volgende instanties:

- de Butterfly farm (activiteit 2.2);
- de Luna Foundation (activiteit 2.3);
- een dierenartspraktijk (activiteit 2.4);
- Santa Rosa (activiteit 2.5);
- een tuincentrum (activiteit 3.1);
- een supermarkt (activiteit 4.3);
- het Wit-Gele Kruis (activiteit 4.7);
- een tandartspraktijk (activiteit 4.10);
- een kapperssalon (activiteit 4.11);
- een huisartspraktijk (activiteit 5.1);
- een apotheek (activiteit 5.4);
- een ambulance (activiteit 5.6);

Deelvragen in dit thema

1. Hoe groei ik?
2. Groeien dieren net als ik?
3. Hoe groeit een plant?
4. Hoe zorg ik ervoor dat ik goed groei?
5. Wat moet ik doen als ik ziek ben?

Overzicht van activiteiten

Startactiviteit: Oh, oh, ik ben gegroeid ★				
Deelvraag 1: Hoe groei ik?				
1.1 Dat was ik toen en dit ben ik nu	1.2 Kijk eens wat ik al kan!	1.3 Liedjes over je lichaam	1.4 Handen en/of voeten stempelen	1.5 Tijdlijn
1.6 Kleren passen	1.7 Licht en zwaar	1.8 Net zo groot als...	1.9 Jong en oud	1.10 Ons lichaam
Deelvraag 2: Groeien dieren net als ik?				
2.1 Rupsje Nooitgenoeg 	2.2 De vlinderbak	2.3 Knuffelpup	2.4 Op bezoek bij de dierenarts	2.5 Jonge dieren
2.6 Blij uit het ei				
Deelvraag 3: Hoe groeit een plant?				
3.1 Zaadje in de wind	3.2 Groeiproef 1: Zaadjes in een eierdop	3.3 Groeiproef 2: Zaadjes in het licht en donker	3.4 Groeiproef 3: Zaadjes in de koelkast	3.5 Zaadjes planten
Deelvraag 4: Hoe zorg ik ervoor dat ik goed groei?				
4.1 Baby in de klas	4.2 Gezond en ongezond	4.3 Groente en fruit in een hoepel	4.4 Gezonde shake	4.5 Bewegen is goed voor je
4.6 Gezonde snackweek	4.7 Wit- Gele Kruis	4.8 Glitterhanden wassen	4.9 Tandenvoetsen	4.10 Bezoek aan de tandarts
4.11 Bezoek aan de kapper	4.12 Mijn haar			
Deelvraag 5: Wat moet ik doen als ik ziek ben?				
5.1 Baby is ziek	5.2 Op bezoek bij de huisarts	5.3 De schooldokter	5.4 Op bezoek bij de apotheek	5.5 Verkouden portret
5.6 Ambulance op school	5.7 Röntgenfoto's			
Slotactiviteit: Het Groeimuseum ★				

★ verplichte activiteiten

 (online) thuisactiviteiten

Startactiviteit: Oh, oh, ik ben gegroeid! ★

Aan de hand van babykleden, kunt u laten zien dat deze u, maar ook de kinderen niet meer passen. De kinderen krijgen een film te zien waarin uitgelegd wordt wat groeien is en hoe het groeien verloopt. Vervolgens gaan de kinderen van lege dozen de kast van het Groeimuseum bouwen.

Waar:	In de klas
Tijdsduur:	60 minuten
21 ^e -eeuwse vaardigheid die centraal staat:	Creatief denken
Soort (kunst-)activiteit:	Beeldende vorming
Kerdoelen:	PV: 1.1, 1.1a, 1.3, 1.3a N&T: 2.3, 2.3a, 2.4, 2.4a, 7.3, 7.3a, 7.5, 7.5a KV: 1.1, 1.1a, 1.2, 1.2a, 1.3, 1.3a, 2.2a, 2.3a

Wat leren de kinderen?

Het kind leert:

- aan te geven wat groeien is;
- het groeiproces van baby naar volwassenen te begrijpen;
- een stevige constructie te maken van lege kartonnen dozen;
- hoe ze kartonnen dozen met elkaar kunnen verbinden.

Wat heb je nodig?

- De film:
 - o 'Nos culpa maraviyoso con e ta crece' (zie webpagina Whizz-Art) (5.34 minuten).
 - o 'Our Wonderful Body How it Grows' (zie webpagina Whizz-Art) (5.40 minuten).
- Babyfoto's, babykleden en/of babyschoenen.
- Kast groeimuseum: lege kartonnen dozen, plakkaatverf en kwasten, gekleurd papier, scharen en lijm.

De activiteit:

● Laat zien wat u heeft meegenomen (babyfoto's, babykleden en babyschoenen). Vertel de kinderen dat dit uw kleden en schoenen zijn. Demonstreer dit (indien mogelijk) met een babyfoto van u, waarop deze kleertjes zichtbaar zijn. Probeer de te kleine kleden en schoenen aan te trekken.

- *Waarom passen deze kleden en deze schoenen mij niet meer?*

Bespreek met de kinderen of zij ook weleens kleden aandoen die niet meer passen.

- *Hoe kan dat?*

● Laat de kinderen de film 'Nos culpa maraviyoso con e ta crece' zien. Controleer of de kinderen de film begrepen hebben, door vragen te stellen.

● Haal vervolgens een aantal kinderen naar voren en laat de klas hen in volgorde van groot naar klein of van klein naar groot zetten.

- *Wie zijn groter; de jongens of de meisjes?*

- *Zal Joey altijd groter blijven dan Elise?*
- *Zijn jouw ouders ook lang?*

● Vertel de kinderen dat zij gedurende dit thema een Groeimuseum gaan maken.

- *Wat is een museum?*
- *Wie is er weleens naar een museum geweest?*
- *Wat kon je daar allemaal zien?*
- *Wat kun je zien in een treinmuseum?*
- *Wat denk je dat je kunt zien in een Groeimuseum?*

Vertel de kinderen dat hun ouders aan het eind van het thema naar het Groeimuseum in de klas komen kijken. Laat de kinderen zelf nadenken over wat er in een Groeimuseum geplaatst zou kunnen worden. Concludeer dat er in een Groeimuseum spullen die met groeien te maken hebben, komen te liggen. Stimuleer de kinderen om spullen van huis mee te nemen die een link hebben met het Groeimuseum.

● Ga van de door de kinderen meegebrachte dozen samen met de kinderen de kast van het Groeimuseum bouwen. Hoe willen de kinderen de dozen gestapeld hebben? Probeer eerst verschillende bouwsels uit. Bespreek met de kinderen op welke manier de dozen het best gestapeld en aan elkaar vastgezet kunnen worden.

- *Hoe kun je een stevige constructie maken?*

Voer het bedachte plan met de kinderen uit.

De babyfoto, babykleertjes, babyschoentjes en andere babyspulletjes worden in het Groeimuseum geplaatst.

Nog meer zelf onderzoeken/doen:

Laat de kinderen het Groeimuseum versieren. Ze kunnen naar eigen inzicht de dozen gaan verven of beplakken met gekleurd papier.

Reflectie en terugkoppeling:

- *Wat heb je geleerd over groeien?*
- *Wat wist je nog niet?*

Vraag de kinderen naar hoe het proces verliep om te komen tot de kast van het Groeimuseum.

- *Wat heb je allemaal gedaan?*
- *Wat was stevig?*
- *Wat was niet stevig?*
- *Ben je tevreden met het resultaat?*

Didactische tip:

Laat de kinderen dozen van thuis meenemen voor het inrichten van het Groeimuseum.

Begrippen: aan elkaar, baby, dozen, groeien, Groeimuseum, groot, nu, stevig, vroeger.

Deelvraag 1: Hoe groei ik?

De kinderen leren wat groeien betekent. Zij worden niet alleen langer, maar ook zwaarder. Zij kunnen verschillende lichaamsdelen benoemen en aangeven wat er aan hun lichaam verandert tijdens de groei.

Aan deze deelvraag zijn de volgende activiteiten gekoppeld:

- Activiteit 1.1. Dat was ik toen en dit ben ik nu

PV, N&T & KV (Theater)
Communiceren
45 minuten

Aan de hand van babyfoto's gaan de kinderen proberen te herkennen wie wie is. Vervolgens gaan ze hun babytijd vergelijken met nu. Welke uiterlijke kenmerken zijn anders en wat zijn de verschillen op het gebied van vaardigheden; Wat kon je als baby nog niet en nu wel? Er wordt een kort filmpje gepresenteerd van een baby met zijn grote zus.

- Activiteit 1.2. Kijk eens wat ik al kan!

PV, B&G, N&T & KV (Theater)
Creatief denken
45 minuten

De kinderen ervaren welke bewegingen zij allemaal als kleuter kunnen doen. Maar toen je baby was, kon je dat toen ook al? En wat als je ouder wordt? De kinderen gaan vergelijken welke bewegingen in verschillende levensfasen uitgevoerd kunnen worden.

- Activiteit 1.3. Liedjes over je lichaam

PV, N&T & KV (Muziek)
Creatief denken
45 minuten

De kinderen leren een lied over de verschillende delen van het lichaam.

- Activiteit 1.4. Handen en voeten stempelen

PV, N&T, M&M & KV (Beeldende vorming)
Sociale en culturele vaardigheden
60 minuten

Tijdens deze activiteit gaan de kinderen van hun eigen hand (of voet) een afdruk maken. Vervolgens tekenen zij in deze afdruk de details van de hand zoals ringen, nagels, vingerkootjes. De handen (of voeten) worden op volgorde van grootte gelegd.

- Activiteit 1.5. Tijdlijn

PV, M&M & KV (Beeldende vorming)
Zelfregulering
60 minuten

De kinderen maken een tijdlijn met foto's en tekeningen van belangrijke gebeurtenissen uit hun leven. Ze leren ook een ander te vertellen over die belangrijke gebeurtenissen.

- **Activiteit 1.6. Kleren passen**

PV, N&T & KV (Beeldende vorming)
Kritisch denken
45 minuten

Tijdens deze activiteit gaan de kinderen ontdekken waaraan zij kunnen merken dat ze groeien. Bijvoorbeeld kleding die plotseling niet meer past. De kinderen gaan met stof een papieren figuur bekleden.

- **Activiteit 1.7. Licht en zwaar**

N&T
Probleem oplossen
60 minuten

Tijdens deze activiteit maken de kinderen kennis met een weegschaal en de begrippen licht en zwaar. Zij gaan verschillende voorwerpen uit de klas wegen en met elkaar vergelijken. Mocht er een wip op de speelplaats staan dan kunnen de kinderen gaan onderzoeken wie de lichtste en zwaarste kinderen zijn.

- **Activiteit 1.8. Net zo groot als...**

PV & N&T
Samenwerken
60 minuten

Tijdens deze activiteit gaan de kinderen zichzelf en elkaar meten. Vervolgens gaan ze voorwerpen binnen en buiten de klas zoeken, die even groot zijn als hun eigen lengte.

- **Activiteit 1.9. Jong en oud**

B&G, N&T, PV & KV (Beeldende vorming)
Kritisch denken
60 minuten

Tijdens deze activiteit gaan de kinderen plaatjes van de verschillende ontwikkelingsfasen van een mens bekijken en in de goede volgorde plaatsen. Ook wordt er gekeken naar de ontwikkelingsfasen van een plant en van een dier.

- **Activiteit 1.10. Ons lichaam**

PV, N&T & KV (Beeldende vorming)
Samenwerken
30 minuten

Tijdens deze activiteit gaan de kinderen op de speelplaats een omtrek maken van hun eigen lichaam. Vervolgens gaan ze deze omtrek met natuurlijke producten (takjes, steentjes, blaadjes e.d.) 'inkleuren'.

Activiteit 1.1 Dat was ik toen en dit ben ik nu

Aan de hand van babyfoto's gaan de kinderen proberen te herkennen wie wie is. Vervolgens gaan ze hun babytijd vergelijken met nu. Welke uiterlijke kenmerken zijn anders en wat zijn de verschillen op het gebied van vaardigheden; Wat kon je als baby nog niet en nu wel? Er wordt een kort filmpje gepresenteerd van een baby met zijn grote zus.

Waar:	In de klas
Tijdsduur:	45 minuten
21 ^e -eeuwse vaardigheid die centraal staat:	Communiceren
Soort (kunst-)activiteit:	Theater
Kerdoelen:	PV: 1.1, 1.1a, 6.1, 6.2b N&T: 2.4, 2.4a KV: 1.3a, 2.3a

Wat leren de kinderen?

Het kind leert:

- vertellen wat er verandert aan zijn lichaam wanneer hij groeit;
- vertellen wat hij vroeger niet kon en wat hij nu wel kan omdat hij gegroeid is;
- te luisteren naar anderen;
- primaire emoties uit te beelden vanuit de rol van een baby.

Wat heb je nodig?

- De film:
 - o 'Praten' (Nederlands) (zie webpagina Whizz-Art) (0.56 minuten).
 - o 'Papia' (Papiamentu) (zie webpagina Whizz-Art) (1.06 minuten).
- Babyfoto's (van ieder kind).

De activiteit:

● De kinderen hebben een babyfoto van zichzelf meegenomen. Leg alle babyfoto's in de kring door elkaar en laat de kinderen raden, wie wie is. Vraag aan de kinderen of zij vinden dat zij nu nog lijken op de baby die op de foto staat. Vraag aan de kinderen wat er veranderd is en wat nog hetzelfde is. Heb het over uiterlijke kenmerken. Filosofer met de kinderen hoe het kan dat zij er nu zo anders uitzien. Gebruik hierbij de begrippen vroeger/nu, kleiner/groter, lichter/zwaarder.

● Laat de film 'Praten' zien. Laat de kinderen vertellen wat zij vroeger als baby allemaal konden en wat zij nu allemaal kunnen. Denk hierbij aan lopen, praten, iets pakken, rennen, springen, et cetera.

Geef diverse kinderen de volgende situaties om uit te beelden:

- *Stel dat je een baby bent en je hebt honger. Wat doe je dan? Hoe ziet dat eruit?*
- *Stel dat je een baby bent en je hebt geplast. Wat doe je dan? Hoe ziet dat eruit?*
- *Stel dat je een baby bent en je wilt gaan slapen. Wat doe je dan? Hoe ziet dat eruit?*

Laat de kinderen hun babyfoto in het Groeimuseum zetten.

Nog meer zelf onderzoeken/doen:

Vraag aan de kinderen wat zij nu nog niet kunnen, maar later als ze groot zijn wel denken te kunnen. Denk hierbij aan autorijden, werken, trouwen, kinderen krijgen en dergelijke.

Reflectie en terugkoppeling:

Vraag de kinderen wat ze ontdekt hebben tijdens deze activiteit.

- *Heb je iets geleerd wat nieuw voor je is?*
- *Zou je nog graag een baby willen zijn?*
- *Waarom wel of waarom niet?*

Didactische tip:

Laat de kinderen babyspulletjes van thuis meenemen voor het inrichten van het Groeimuseum.

Begrippen: iets pakken, kleiner/groter, lichter/zwaarder, lopen, praten, rennen, springen, vroeger/nu.

Activiteit 1.2 Kijk eens wat ik al kan!

De kinderen ervaren welke bewegingen zij allemaal als kleuter kunnen doen. Maar toen je baby was, kon je dat toen ook al? En wat als je ouder wordt? De kinderen gaan vergelijken welke bewegingen in verschillende levensfasen uitgevoerd kunnen worden.

Waar:	In de gymzaal
Tijdsduur:	45 minuten
21 ^e -eeuwse vaardigheid die centraal staat:	Creatief denken
Soort (kunst-)activiteit:	Theater
Kerdoelen:	PV: 1.1, 1.1a, 6.1, 6.2b B&G: 1.1, 1.1a, 6.6, 6.6a N&T: 2.4, 2.4a KV: 1.3a, 2.3a

Wat leren de kinderen?

Het kind leert:

- verschillende bewegingen met zijn lichaam te doen;
- verschillen in fysieke ontwikkelingsfasen ontdekken;
- fysieke verschillen tussen jongens en meisjes ontdekken;
- de juiste stem, houding, mimiek en bewegingen te gebruiken om een baby of opa/oma uit te beelden.

Wat heb je nodig?

- Fluit of trom.
- Stokje (toverstaf).
- Pion.

De activiteit:

- Laat de kinderen vrij bewegen door de ruimte.

- *Laat maar eens zien wat je allemaal kan.*

Bij een sein van de fluit of trom, laat u de kinderen een andere beweging maken, dit herhaalt u een aantal keren.

- *Wat moet je doen als je snel ergens naar toe wilt gaan?*
- *En wat doe je als je op een feestje bent en je hoort leuke muziek?*
- *Wat doe je als je blij bent en dit aan iedereen wil laten zien!*

Laat de kinderen verschillende situaties uitbeelden.

- Laat de kinderen op de grond zitten. Laat de kinderen bedenken wat je allemaal met je handen kunt doen. Denk hierbij aan klappen, rollen met een bal, 'laten regenen' met de vingers op de grond trommelen, schuiven met de pitzzak, gooien en vangen met de bal of pitzzak, grijpen, mikken et cetera.

Laat de kinderen daarna in de kring staan en laat hen bedenken wat je met je voeten kunt doen. Denk hierbij aan op de tenen of hielen lopen, voetje voor voetje schuiven, rondjes draaien met de voet, zachtjes tappen op de grond, hard stampen, een bal schoppen et cetera. Vraag de kinderen of er een verschil is tussen wat jongens kunnen en wat meisjes kunnen?

● Laat de kinderen nadenken over mogelijke oplossingen.

- *Stel je bent een baby en je kunt nog niet lopen. Je moet tot deze pion komen. Hoe doe je dat?*

De diverse bewegingen die zij kunnen uitvoeren zijn: schuiven, kruipen, zitten en rollen of andere alternatieven zoals je laten dragen door een ander kind.

- *Wat moet je doen (als baby) als je iets wil pakken dat boven je hangt?*

Laat de kinderen zelf alternatieven bedenken (springen, maar het kan ook zijn dat je ergens op gaat klimmen).

- *Kan een baby dansen? Dans als een baby.*
- *Stel je bent een oma of opa. Je moet tot deze pion komen. Hoe doe je dat? Dans als een opa of oma.*

● Geef verschillende opdrachten en laat de kinderen deze uitvoeren vanuit de rol van opa en oma. Gebruik een stokje (toverstaf) om de kinderen te veranderen in een baby, kleuter, oma of opa. Concludeer samen met de kinderen, dat er opa's en oma's zijn die nog best veel kunnen. En dat sommige opa's en oma's misschien meer moeite hebben met het uitvoeren van bewegingen.

Nog meer zelf onderzoeken/doen:

Laat de kinderen bedenken of er nog meer bewegingen zijn die zij tijdens deze activiteit niet hebben gemaakt, maar die zij wel kunnen.

Reflectie en terugkoppeling:

Laat de kinderen vertellen wat zij allemaal gedaan hebben bij de bewegingsactiviteit en wat zij gemakkelijk of moeilijk vonden. Vraag de kinderen hoe zij denken beter te kunnen worden in de moeilijke bewegingen.

- *Wat kan een baby wel doen, dat een opa/oma niet kan?*
- *Wat kan een kleuter, wat een baby niet kan?*

Didactische tip:

De verschillende bewegingen kunnen met de hele groep tegelijk, of in circuitvorm worden uitgevoerd.

Begrippen: dansen, dragen, huppelen, klimmen, kruipen, lopen, mikken, rennen, rollen, schoppen, schuiven, springen, zitten.

Activiteit 1.3 Liedjes over je lichaam

De kinderen leren een lied over de verschillende delen van het lichaam.

Waar:	In de klas
Tijdsduur:	45 minuten
21 ^e -eeuwse vaardigheid die centraal staat:	Creatief denken
Soort (kunst-)activiteit:	Muziek
Kerdoelen:	PV: 1.1, 1.1a N&T: 2.1, 2.1a KV: 2.1a, 2.,2a, 2.3a, 5.1a, 5.1b, 5.2a, 5.3a

Wat leren de kinderen?

Het kind leert:

- het lied te zingen; inclusief bewegingen;
- de lichaamsdelen te benoemen;
- een lied (inclusief bewegingen) te blijven oefenen, totdat het beheerst wordt;
- een lied te presenteren aan zijn klas.

Wat heb je nodig?

- De videoclip 'Curpa di hende' (zie webpagina Whizz-Art) (0.36 minuten).
- De videoclip 'Ata ki mi boca' (zie webpagina Whizz-Art) (1.51 minuten).
- De videoclip 'Hoofd, schouders, knie en teen' (zie webpagina Whizz-Art) (1.06 minuten).
- Het lied 'Curpa di hende'.
- Het lied 'Ata ki mi boca'.

De activiteit:

● Oriënteren:

Laat de kinderen het filmpje van het lied 'Curpa di hende' zien. Stel na afloop vragen aan de kinderen.

- *Over welke lichaamsdelen werd in het lied gezongen?*

Laat alle kinderen het genoemde lichaamsdeel bij zichzelf aanwijzen.

● Onderzoeken:

Laat het lied nog een keer horen en vraag na afloop aan de kinderen of er nog andere lichaamsdelen genoemd worden die zij zojuist niet opgenoemd hadden.

Kennen de kinderen ook nog andere liedjes die over je lichaam gaan? Denk bijvoorbeeld aan het lied 'Ata ki mi boca' of het lied 'Hoofd, schouders, knie en teen'.

● Uitvoeren/Creëren:

Zing zelf het lied 'Curpa di hende' langzamer dan in de film en wijs tijdens het zingen de genoemde lichaamsdelen aan. Laat de kinderen alleen luisteren en kijken.

Mi tin un cara
Un nanishi, dos orea
Mi tin dos wowo band'i cara
Un cachete

Mi tin cabey mi tin un boca y e djente
Mi tin un lenga largo largo pa sake

Mi tin cabes mi tin garganta y dos schouder
Mi tin un lomba, y barica un lombrishi
Mi tin dos man mi tin dos pia
Pa mi cana
Y mi tin dede largo pa mi tik mi mes.
Tik tik

Zing het lied voor en laat de kinderen het lied mee neuriën, laat ze daarbij wel de lichaamsdelen aanwijzen. Zing het lied nog een keer voor en nodig de kinderen uit de bewegingen na te doen en mee te zingen waar zij kunnen. Herhaal dit enkele malen totdat de meeste kinderen meezingen.

● **Evaluëren:**

Laat, wie dit wil, in tweetallen of helemaal zelfstandig, het lied zingen.

- *Wie durft het lied 'Curpa di hende' voor te dragen?*
- *Wie wil een ander lied over het lichaam zingen?*

Lukt het de kinderen om bij het zingen van het lied ook de bewegingen uit te voeren?

Nog meer zelf onderzoeken/doen:

Laat de kinderen het lied zingen. Daar waar lichaamsdelen gezongen worden laat u ze neuriën.

<i>Mi tin un ...</i>	<i>Mi tin ... mi tin ... y dos ...</i>
<i>Un ..., dos ...</i>	<i>Mi tin un ..., y barica un ...</i>
<i>Mi tin dos ... band'i ...</i>	<i>Mi tin dos ... mi tin dos ...</i>
<i>Un ...</i>	<i>Pa mi cana</i>
<i>Mi tin .. mi tin un .. y e ..</i>	<i>Y mi tin ... largo pa mi tik mi mes.</i>
<i>Mi tin un ... largo largo pa sac'e</i>	<i>Tik tik</i>

Reflectie en terugkoppeling:

Vraag de kinderen of ze het lied nu helemaal alleen zouden kunnen zingen.

- *Wat vind je ervan om een lied alleen te zingen?*
- *Zing je liever alleen of liever in een groep?*
- *Houd je van langzaam/snel zingen?*
- *Van hard/zacht zingen?*

Didactische tip:

Herhaal gedurende het thema het lied 'Curpa di hende' een aantal keer. Tijdens de slotactiviteit kunnen de kinderen het liedje presenteren aan de bezoekers van het Groeimuseum.

Begrippen: buik, mond, hoofd, haar, kin, gezicht, lichaam, vingers, tanden, keel, lichaam, tong, rug, navel, man, neus, oren, voeten, schouders, ogen.

Activiteit 1.4 Handen en/of voeten stempelen

Tijdens deze activiteit gaan de kinderen van hun eigen hand (of voet) een afdruk maken. Vervolgens tekenen zij in deze afdruk de details van de hand zoals ringen, nagels, vingerkootjes. De handen (of voeten) worden op volgorde van grootte gelegd.

Waar:	In de klas
Tijdsduur:	60 minuten
21 ^e -eeuwse vaardigheid die centraal staat:	Sociale en culturele vaardigheden
Soort (kunst-)activiteit:	Beeldende vorming
Kerdoelen:	PV: 1.1, 1.1a N&T: 1.1, 1.1a, 1.3, 1.3a, 1.4, 1.4a M&M: 2.1, 2.1a KV: 2.1, 2.1a, 2.2, 2.2a, 2.3, 2.3a

Wat leren de kinderen?

Het kind leert:

- de verschillende onderdelen van de hand (en/of voet) te benoemen;
- herkennen dat ook de handen (en voeten) meegroeien wanneer een mens groeit;
- de stempeltechniek toe te passen;
- de volgorde van grootte te bepalen;
- een tijdsvoorspelling te maken (van het groeiproces).

Wat heb je nodig?

- Gestempelde handen: A3 formaat papier (1 per kind), plakkaatverf (verschillende kleuren) en kwasten, potloden, zeep, handdoek, scharen.

De activiteit:

● Oriënteren:

Laat de kinderen vertellen wat zij denken dat er met hun handen gebeurt wanneer zij groeien.

- *Groeien je handen ook mee als je ouder wordt?*
- *Waarom is het handig dat je handen meegroeien?*
- *Hoe zou het zijn als je handen heel klein blijven?*

Vertel aan de kinderen dat zij vandaag hun handen gaan stempelen op papier en zo eigenlijk een soort 'foto' maken van hun handen.

● Onderzoeken:

Laat zien wat de kinderen moeten (gaan) doen. Doe een beetje verf op een kwast en verf daarmee de binnenkant van de ene hand. Benoem tijdens het verven alle delen van de hand. Denk hierbij aan vinger, nagel, duim, muis, duim, pink, palm, kootje en knokkel.

Leg de kwast weg en wrijf de beide handen op elkaar zodat er ook op de andere hand verf komt. Druk een keer stevig de handen op het papier. Zorg ervoor dat het papier niet schuift. Haal voorzichtig de handen van het papier af en was beide handen in de bak met water en zeep. Bespreek met de kinderen dat de gestempelde handen niet alles goed laten zien. Elke vinger heeft bijvoorbeeld in het echt een nagel. En elke

vinger bestaat uit vingerkootjes en knokkels. Laat de kinderen er zelf achter komen dat de duimen maar twee vingerkootjes hebben. De knokkels hebben een soort van streepjes.

● Uitvoeren/Creëren:

Verdeel de kinderen in kleine groepjes. Laat de kinderen zelf de kleuren kiezen, waarmee zij hun handen gaan verven en stempelen. Laat de kinderen, wanneer de gestempelde handen droog zijn, deze verschillende onderdelen van de hand met potlood in de tekening zetten. Vervolgens knippen ze de handen uit. Laat de kinderen alle linkerhanden op volgorde van grootte leggen. Doe hetzelfde met de rechterhanden.

● Evalueren:

- *Welke kleuren zijn gebruikt?*
- *Zijn er verschillen in grootte tussen de handen?*
- *Wie heeft de grootste handen?*
- *Wie heeft veel/weinig verf gebruikt?*
- *Versillen de handen veel van elkaar?*
- *Kun je aan de geschilderde hand zien, van wie die hand is?*

Nog meer zelf onderzoeken/doen:

- U kunt de kinderen dezelfde opdracht laten uitvoeren, maar dan met de voeten.
- Laat de kinderen een handdruk maken van de babypop, een handafdruk van het kind en een handafdruk van de juf op eenzelfde stuk papier. Benoem hierbij de volgorde van klein naar groot of juist van groot naar klein.

Reflectie en terugkoppeling:

Laat de kinderen bedenken wanneer zij denken dat hun handen (of voeten) zodanig gegroeid zijn dat zij echt het verschil kunnen zien tussen hun echte handen en de handen die ze vandaag gestempeld hebben. Bepaal met elkaar een datum (in de toekomst) om dit terug te bekijken. Als de kinderen na een week willen kijken is dit ook prima. Zij zullen er dan achter komen dat er in een week tijd niet veel veranderd is. Bepaal daarna met hen een datum die verder in het jaar ligt, zodat de kans groter is dat er wel verschil te zien is.

Didactische tips:

- Voor de kleinere kleuters zal het lastiger zijn om de onderdelen als knokkel en kootjes in de vingers te tekenen. Laat wanneer dit mogelijk is, de oudere kinderen hierbij helpen.
- Laat de kinderen de gestempelde handen in het Groeimuseum plaatsen.

Begrippen: duim, knokkel, kootje, muis, nagel, palm, pink, vinger.

Activiteit 1.5 Tijdlijn

De kinderen maken een tijdlijn met foto's en tekeningen van belangrijke gebeurtenissen uit hun leven. Ze leren ook een ander te vertellen over die belangrijke gebeurtenissen.

Waar:	In de klas
Tijdsduur:	60 minuten
21 ^e -eeuwse vaardigheid die centraal staat:	Zelfregulering
Soort (kunst-)activiteit:	Beeldende vorming
Kerdoelen:	PV: 1.3, 1.3a, 6.1, 6.1a, 6.2 M&M: 2.2, 2.2a, 2.3, 2.3a KV: 1.1, 1.1a, 2.3a

Wat leren de kinderen?

Het kind leert:

- te vertellen over belangrijke gebeurtenissen in hun leven;
- aan te geven hoe zij denken dat deze opdracht uitgevoerd moeten worden;
- een tekening te maken van een belangrijke gebeurtenis uit zijn leven;
- een tijdlijn te maken van belangrijke momenten in hun leven.

Wat heb je nodig?

- Tijdlijn: 15 x 15 cm papier (4 per kind), potloden, kleurpotloden, stiften, lijm, kwastjes, papieren strook (1 per kind), babyfoto (van alle kinderen), recente foto (van alle kinderen), digitale camera (of telefoon), printer.

De activiteit:

● Vertel de kinderen dat u iets heel erg leuks hebt meegemaakt, bijvoorbeeld een verjaardag, of een familie-uitje naar de Animal garden of iets dergelijks. Geef aan dat u dit helaas niet aan de kinderen kunt laten zien, omdat u er geen foto van gemaakt hebt. Vraag aan de kinderen wat u kunt doen om deze leuke gebeurtenis niet te vergeten.

Laat de kinderen vrij associëren (brainstormen) naar een oplossing. Stuur uiteindelijk naar de mogelijkheid om een tekening te maken van de gebeurtenis.

● Vraag de kinderen of zij ook belangrijke gebeurtenissen of momenten in hun leven hebben gehad. Vraag naar een aantal verschillende gebeurtenissen om de andere kinderen te inspireren. Een aantal voorbeelden zijn: de eerste stapjes, het eerste woordje, de eerste tand eruit, de eerste keer naar de kapper, de eerste dag naar de kleuterschool, geboorte van een broertje of zusje, een vakantie et cetera. Vraag de kinderen ook naar hun gevoelens bij deze gebeurtenissen.

- *Was je blij, verdrietig, boos, bang of verdrietig?*

Vertel de kinderen dat zij een tijdlijn gaan maken met foto's en tekeningen over belangrijke momenten in hun eigen leven. Zo ontstaat er voor elk kind een soort stripverhaal van hun leven. Vraag de kinderen of ze kunnen uitleggen wat hun taak is.

- *Wat moet je gaan maken?*
- *Hoe ga je het aanpakken?*

● Laat de kinderen hun babyfoto uit het Groeimuseum halen, dit is het eerste plaatje in de tijdlijn. Geef de kinderen elk nog vier tekenblaadjes. Op elk blaadje tekenen zij een belangrijk moment uit hun leven. De kinderen mogen ook foto's meenemen van de belangrijke momenten en die aanvullen met tekeningen. Het laatste plaatje van de tijdlijn wordt een foto die op dat moment gemaakt wordt. Laat de kinderen de gebeurtenissen op chronologische volgorde plakken. Elk kind heeft dan een tijdlijn van zes foto's/tekeningen waarop vier gebeurtenissen staan die belangrijk voor hem of haar geweest zijn.

Nog meer zelf onderzoeken/doen:

Laat de kinderen oefenen wat ze zullen zeggen over elke gebeurtenis, wanneer ze dit aan de klas of aan hun ouders gaan presenteren.

Reflectie en terugkoppeling:

Laat een aantal kinderen die dit willen, aan de klas vertellen over hun tijdlijn. U kunt kinderen die dit nog te eng vinden, aan een vriendje of vriendinnetje laten vertellen. Let erop dat het wel in chronologische volgorde gebeurt.

Didactisch tips:

- Hang de tijdlijnen op in het Groeimuseum en laat de kinderen meegebrachte voorwerpen in het Groeimuseum plaatsen.
- Laat de kinderen voorwerpen van thuis mee nemen (die iets vertellen over een belangrijke gebeurtenis (tandje, haarlokje) voor het inrichten van het Groeimuseum.

Begrippen: kort geleden, lang geleden, leeftijd, volgorde.

Activiteit 1.6 Kleren passen

Tijdens deze activiteit gaan de kinderen ontdekken waaraan zij kunnen merken dat ze groeien. Bijvoorbeeld kleding die plotseling niet meer past. De kinderen gaan met stof een papieren figuur bekleden.

Waar:

In de klas

Tijdsduur:

45 minuten

21^e-eeuwse vaardigheid die centraal staat:

Kritisch denken

Soort (kunst-)activiteit:

Beeldende vorming

Kerdoelen:

PV: 1.1, 1.1a

N&T: 2.4, 2.4a

KV: 2.3a

Wat leren de kinderen?

Het kind leert:

- aan te geven waaraan zij kunnen merken dat zij groeien;
- aan te geven waarom kleren soms niet meer passen;
- een gedicht voor te dragen;
- conclusies te trekken;
- kniptechniek toe te passen in stof;
- lijmtechniek toe te passen met stof en papier.

Wat heb je nodig?

- De film 'Verkleed met Flip de Beer' (zie webpagina Whizz-Art) (3.38 minuten).
- Het versje 'Te klein' (zie webpagina Whizz-Art) (0.14 minuten).
- Kopieerblad 1: Mensfiguur (1 per kind).
- Mensfiguur: lapjes stof, restjes wol, knopen, scharen, lijm en kwastjes.

De activiteit:

● Laat de film 'Verkleed' zien. Herhaal na afloop wat de kinderen hebben gezien en gebruik daarbij steeds de begrippen groeien, te groot, te klein en passen. Voer met de kinderen een gesprek over wat zij denken over groeien.

- *Hoe lang denk je dat jij wordt? Wijs eens aan.*
- *Waarom kun je zien dat je groeit?*
- *Heb jij kleren die te groot of te klein zijn?*
- *Wanneer zijn kleren te klein?*
- *Hoe merk je dat?*

● Zeg het versje 'Te klein' op. Maak er gebaren bij zoals naar de schoenen wijzen, verdrietig kijken, naar de broek wijzen en heel lang maken.

Mijn schoenen zijn te klein
Ze zitten niet meer fijn
Mijn broek is veel te kort
Dat komt omdat ik groter word.

Laat de kinderen het gedicht een aantal keer herhalen. Maak daarna alleen de gebaren en laat de kinderen het gedicht opzeggen.

● Vraag aan de kinderen of er, behalve te kleine kleren, ook andere manieren zijn om te weten te komen dat ze groeien? Bijvoorbeeld, dat ze nu wel bij een bepaalde kast kunnen of dat ze niet meer in hun bed passen, of dat zij te groot worden voor de karren op de speelplaats et cetera. Laat de kinderen de volgende zin afmaken met hun eigen conclusies:

- *Ik groei, dus(mijn kleren passen niet meer/mijn bed is te klein/ik kan zelf bij de bovenste plank e.d.)*

● Geef ieder kind een mensfiguur (op stevig papier). Vertel de kinderen dat ze deze figuur moeten gaan aankleden door van de lapjes stof kledingstukken te knippen en deze op het figuur te plakken.

Nog meer zelf onderzoeken/doen:

Geef de kinderen dezelfde opdracht, maar zij moeten nu de figuur te kleine kleding geven. Dus de trui moet te korte mouwen en een te korte onderkant hebben en de pijpen van de broek ook moet ook te kort. Let erop dat het niet gewoon een korte broek wordt, maar echt een lange broek die te kort is.

Reflectie en terugkoppeling:

Vraag de kinderen naar wat ze geleerd hebben in deze les.

- *Wat wist je nog niet over groeien?*
- *Wat heb je geleerd van het knippen in stof?*

Didactische tips:

- Geef duidelijke instructie over hoe de kinderen stof moeten knippen. Dit is anders dan papier. Zij moeten de stof goed strak houden. Mocht het knippen van stof te lastig zijn voor de kinderen, dan kunnen zij gekleurd papier gebruiken of potloden en stiften of verf.
- Hang de figuren op in het Groeimuseum.
- Herhaal gedurende het thema het versje 'Te klein' een aantal keer. Tijdens de slotactiviteit kunnen de kinderen het lied presenteren aan de bezoekers van het Groeimuseum.

Begrippen: broek, kleren passen, mouwen, niet meer passen, pijpen, stof, te groot, te klein, trui, wol.

Activiteit 1.7 Licht en zwaar

Tijdens deze activiteit maken de kinderen kennis met een weegschaal en de begrippen licht en zwaar. Zij gaan verschillende voorwerpen uit de klas wegen en met elkaar vergelijken. Mocht er een wip op de speelplaats staan dan kunnen de kinderen gaan onderzoeken wie de lichtste en zwaarste kinderen zijn.

Waar:	In de klas/Op de speelplaats
Tijdsduur:	60 minuten
21 ^e -eeuwse vaardigheid die centraal staat:	Probleem oplossen
Soort (kunst-)activiteit:	Niet van toepassing
Kerdoelen:	N&T: 1.2, 1.2a, 1.3, 1.3a, 1.3b, 1.3d, 1.5, 1.5a, 2.3, 2.3a, 2.4, 2.4a

Wat leren de kinderen?

Het kind leert:

- de begrippen licht en zwaar en het verschil hiertussen aan te geven;
- gebruik te maken van een weegschaal;
- metingen te verrichten;
- voorspellingen te doen;
- aan de hand van een onderzoeksvraag een plan van aanpak te bedenken.

Wat heb je nodig?

- De film 'De wip' (zie webpagina Whizz-Art) (5.01 minuten).
- Weegopdracht: Weegschaal (een bascule; weegprincipe van wip), houten blokken (verschillende maten), potloden, scharen, pop, boeken.

De activiteit:

● Laat de film 'De wip' zien. Vraag aan de kinderen wat het probleem is waar Uki mee te maken had. (Hij kon niet meer wippen toen twee vriendjes aan de andere kant van de wip gingen zitten.) Vraag aan de kinderen wat de oplossing was? (Het eendje kwam bij Uki op de wip zitten, het gewicht was weer gelijk).

Benoem duidelijk de begrippen (te) zwaar, en (te) licht.

Geef aan dat als je groeit, je langer wordt, maar ook zwaarder.

- *Wie is zwaarder: de juf of de baby?*
- *Wie is zwaarder Hermien of Sharline?*

Vraag aan de kinderen hoe ze daarachter kunnen komen. Bijvoorbeeld door elkaar op te tillen, of op de wip te gaan zitten. Als er op school een wip aanwezig is, kunt u met de kinderen dit gaan testen. Onderzoek wie het lichtste kind van de klas is en wie het zwaarste kind is. Bedenk samen met de klas hoe je deze opdracht het beste aan kunt pakken.

● Laat de kinderen de weegschaal zien en vraag wie weet wat het is en wat je ermee kunt doen. Mocht niemand dit weten dan legt u het uit. Laat de kinderen de diverse spullen zien. Vraag aan de kinderen hoe zij denken dat zij erachter kunnen komen welk voorwerp zwaarder is dan een ander. Voordat u voorwerpen echt gaat wegen vraagt u altijd wat de kinderen verwachten.

- *Wat denk je dat zwaarder of juist lichter zal zijn en waarom?*

Zorg ervoor dat u ook grote (lichte) voorwerpen vergelijkt met kleine (zwaardere) voorwerpen.

Nog meer zelf onderzoeken/doen:

Wat weegt evenveel? Laat de kinderen dit zelf onderzoeken aan de hand van de weegschaal in de klas. Of laat de kinderen de vraag 'Wie weegt evenveel?' onderzoeken aan de hand van de wip die op de speelplaats staat.

Reflectie en terugkoppeling:

Vraag aan de kinderen wat het probleem was van Uki in de film en hoe het was opgelost. Laat de kinderen de woorden (te) zwaar en (te) licht gebruiken. Vraag de kinderen of bij het wegen, hun voorspellingen klopten.

- *Wanneer wel en wanneer niet?*
- *Wat heb je ervan geleerd?* (iets wat groot is weegt niet altijd meer dan een kleiner voorwerp).
- *Hoe kun je aan de weegschaal zien, als iets even zwaar is?*

Didactische tip:

Mocht u niet de beschikking hebben over een bascule, dan kunt u deze ook gemakkelijk zelf maken. Plak in het midden van de onderkant van een lange liniaal een leeg wc-rolletje. Plak aan beide kanten op de bovenkant van het uiteinde van de liniaal een kartonnen doosje (die even zwaar zijn).

Begrippen: evenveel, licht, te licht, te zwaar, weegschaal, wegen, wip, zwaar.

Activiteit 1.8 Net zo groot als...

Tijdens deze activiteit gaan de kinderen zichzelf en elkaar meten. Vervolgens gaan ze voorwerpen binnen en buiten de klas zoeken, die even groot zijn als hun eigen lengte.

Waar:	In de klas
Tijdsduur:	60 minuten
21 ^e -eeuwse vaardigheid die centraal staat:	Samenwerken
Soort (kunst-)activiteit:	Niet van toepassing
Kerdoelen:	PV: 1.1, 1.1a, 5.3, 5.3b N&T: 1.2, 1.2a, 1.3, 1.3a, 1.3b, 1.3d, 1.5, 1.5a, 2.4, 2.4a

Wat leren de kinderen?

Het kind leert:

- zichzelf te meten;
- lengtes te vergelijken;
- meten door gebruik te maken van verschillende referentiepunten;
- samen te werken (hulp te bieden) aan een klasgenoot, gedurende het meten;
- de begrippen even groot/even lang, groter/langer dan en kleiner dan gebruiken in de juiste context.

Wat heb je nodig?

- De film:
 - o 'Meten met kleuters' (Nederlands) (zie webpagina Whizz-Art) (0.53 minuten).
 - o 'Ken por pasa door di e porta?' (Papiamentu) (zie webpagina Whizz-Art) (1.18 minuten).
- Vierkante blokken.
- Behangpapier (minimaal 2.00 meter).

De activiteit:

● Voer met de kinderen een gesprek over groeien en wat er dan gebeurt met je lichaam. Je wordt zwaarder, maar je wordt ook langer.

U legt de blokken van de bouwhoek in de kring en stelt de kinderen de vraag hoe zij met behulp van de blokken erachter kunnen komen hoe lang zij zijn. Als zij zelf niet op het idee komen om de blokken op te stapelen en te vergelijken met de lengte van een kind dan stelt u de vraag gerichter.

- *Kunnen we de blokken gebruiken om te zien hoe lang/hoog een kind is?*
- *Hoe kunnen we dat doen?*

Een kind kan gaan staan en de blokken worden naast het kind opgestapeld. Of het kind kan liggen en de blokken worden naast het kind gelegd.

Meet zo een kind op en laat de rij blokken staan of liggen. Tel het aantal blokken. Kies een ander kind en laat de rest bedenken of dit kind even groot, kleiner of groter is

- *Hoe kunnen we dat zien?*

● *Wat is even groot als jij bent?*

Niet alleen blokken of een klasgenoot kunnen even groot zijn, maar ook voorwerpen in of buiten de klas. De kinderen gaan op zoek naar deze voorwerpen binnen en buiten de klas. Laat de kinderen dit in duo's

uitvoeren. Het ene kind gaat naast een voorwerp staan/licgen. Het andere kind meet dan of het voorwerp even groot is.

- *Ik ben even groot als de hoogte van de deurklink. Ik ben even groot als*

Laat de kinderen zoeken naar voorwerpen waarmee ze hun lengte kunnen vergelijken.

- *En over 1 jaar, ben je dan nog steeds net zo groot dan de deurklink?*

Laat de kinderen voorspellen met welk voorwerp ze zichzelf dan qua lengte kunnen vergelijken.

● Hang het behangpapier aan de muur. Zorg dat de onderkant van het behangpapier precies tegen de vloer aanzit. Laat de kinderen om de beurt (zonder schoenen aan) recht tegen de muur staan, en laat een ander kind een streepje zetten bij de lengte van het kind. Zet de naam van het gemeten kind bij het streepje. Ook uw lengte als leerkracht komt erbij te staan.

- *Wie is het grootste in de klas?*
- *En wie het kleinste?*

Herhaal deze opdracht over een half jaar. Concludeer dan dat alle kinderen gegroeid zijn, maar dat u als leerkracht even lang gebleven bent.

Nog meer zelf onderzoeken/doen:

Laat de film 'Meten met kleuters' zien.

- *Wie past er door de deur?*
- *De reus, de kabouter, de jongen met een ballon?*

In deze film moeten verschillende mensen door een deur. Laat de kinderen bedenken wat er wel en niet door de deur van het klaslokaal kan.

- *Past de tafel door de deur?*
- *En de kast? et cetera.*

Reflectie en terugkoppeling:

Vraag de kinderen hoe ze in duo's gewerkt hebben.

- *Hebben jullie goed samengewerkt?*
- *Wat ging goed, wat ging minder goed?*
- *Hoe heb je het aangepakt?*
- *Hoe zou je het de volgende keer gaan doen?*

Didactische tip:

Herhaal deze opdracht na een half jaar.

- *Wist je nog, toen paste je precies onder de deurklink, nu niet meer....*
- Et cetera

Begrippen: even groot als, even lang als, groter dan, kleiner dan, langer dan, passen.

Activiteit 1.9 Jong en oud

Tijdens deze activiteit gaan de kinderen plaatjes van de verschillende ontwikkelingsfasen van een mens bekijken en in de goede volgorde plaatsen. Ook wordt er gekeken naar de ontwikkelingsfasen van een plant en van een dier.

Waar:	In de klas
Tijdsduur:	60 minuten
21 ^e -eeuwse vaardigheid die centraal staat:	Kritisch denken
Soort (kunst-)activiteit:	Beeldende vorming
Kerdoelen:	B&G: 1.1, 1.1a KV: 2.1, 2.1a, 2.2, 2.2a, 2.3, 2.3a N&T: 2.1, 2.1a, 2.4, 2.4a, 3.5 (cyclus 2), 3.5a (cyclus 2) PV: 1.1, 1.1a

Wat leren de kinderen?

Het kind leert:

- de lichamelijke, uiterlijke kenmerken bij elk levensstadium herkennen en ordenen van jong naar oud en van oud naar jong;
- de verschillende groeistadia van een plant in goede volgorde te leggen;
- de verschillende groeistadia van een rups/vlinder in goede volgorde te leggen;
- de kenmerken van de planten-en dierenwereld te vergelijken met die van de mens;
- plaatjes in te kleuren;
- de knip-en plaktechniek toe te passen.

Wat heb je nodig?

- PowerPoint Presentatie: Ontwikkelingsfasen mens, plant en dier (zie webpagina Whizz-Art).
- Kopieerblad 2: Ordenen van jong naar oud.
- Kopieerblad 3: Ordenen: Van oud naar jong.
- Van jong naar oud: papieren stroken (2 per kind), kleurpotloden, scharen, lijm en kwastjes.

De activiteit:

- Open de PowerPoint presentatie en laat het eerste plaatje zien (Van baby tot opa).

- *Wat valt je op?*

Concludeer, samen met de kinderen dat de plaatjes in de verkeerde volgorde liggen. Bepaal samen met de kinderen wat de goede volgorde zou moeten zijn. Ga door naar het volgende plaatje op de website (Van baby tot oma) en voer dezelfde opdracht uit. Bespreek op deze manier ook plaatje 3 (het groeiproces van een aardappel) en plaatje 4 (het groeiproces van een ei tot vlinder). Vergelijk het groeiproces van mensen met dat van planten en dieren.

- *Wat valt je op?*

- Geef elk kind twee stroken papier, een schaar en kopieerblad 2. De kinderen kleuren de plaatjes en knippen deze uit. De kinderen moeten de plaatjes van de meisjes van oud naar jong plakken op de strook papier. Vervolgens plakken ze de plaatjes van de jongens van jong naar oud.

Nog meer zelf onderzoeken/doen:

Laat de kinderen kopieerblad 3 maken. Hierop staan 18 plaatjes. Op ieder plaatje staan de mensen in een andere volgorde. Laat het kind de plaatjes waar 'van oud naar jong' staan afgebeeld, onderstrepen.

Reflectie en terugkoppeling:

Vraag de kinderen naar hun prestaties.

- *Wat is goed gelukt in deze les?*
- *Waar ben je trots op?*
- *Wat voor tips heb je voor de andere kinderen?*

Didactische tips:

- Geef duidelijke instructies over het knippen en plakken.
 - *Hoe houd je een schaar vast?*
 - *Hoe leg je een schaar neer op je tafel?*
 - *Hoe geef je de schaar aan een ander?*
 - *Hoe loop je met een schaar?*
 - *Hoeveel plaksel mag er op je kwastje?*
 - *Hoe veeg jij je kwastje af?*
 - *Hoe doe je de lijm op je papier?*
 - *Hoe leg je het kwastje neer als je het niet gebruikt?*
 - *Hoe was je het kwastje af?*
- Hang de stroken op in het Groeimuseum.

Begrippen: baby, jong, kleuter, knippen, kwastje, lijm, opa/oma, oud, plakken, schaar, volwassen.

Activiteit 1.10 Ons lichaam

Tijdens deze activiteit gaan de kinderen op de speelplaats een omtrek maken van hun eigen lichaam. Vervolgens gaan ze deze omtrek met natuurlijke producten (takjes, steentjes, blaadjes e.d.) 'inkleuren'.

Waar:	Op de speelplaats
Tijdsduur:	30 minuten
21 ^e -eeuwse vaardigheid die centraal staat:	Samenwerken
Soort (kunst-)activiteit:	Beeldende vorming
Kerdoelen:	PV: 1.1, 1.1a, 5.3, 5.3b N&T: 1.1, 1.1a KV: 1.1, 1.1a, 1.2, 1.2b, 1.3, 1.3a

Wat leren de kinderen?

Het kind leert:

- een omtrek van een lichaam te maken;
- gebruik te maken van natuurlijke producten om een lichaam 'in te kleuren';
- in een groepje samen te werken.

Wat heb je nodig?

- Het spel: Maak een robot. (zie webpagina Whizz-Art).
- Natuurlichaam: stoepkrijt, takken (verschillende diktes en lengtes), steentjes, blaadjes, digitale camera (of telefoon), printer.

De activiteit:

● Ga naar buiten. Laat de kinderen op de speelplaats op zoek gaan naar een windstille (liefst schaduwrijke) plek. Maak groepjes van 4-5 kinderen. Kies één kind uit een groepje en laat deze op de grond gaan liggen. Laat een ander kind liggen en het kind met stoepkrijt omtrekken. Laat het kind opstaan. Je hebt nu de omtrek van een lichaam. Laat de kinderen in hun groep de omtrek van het lichaam opvullen met takken, steentje en blaadjes.

● Als het groepje klaar is, gaat het kind naast zijn eigen (opgevolde) lichaam liggen, Maak er een foto van en print het uit.

Nog meer zelf onderzoeken/doen:

Laat de kinderen een robot maken op de website https://www.abcya.com/games/make_a_robot.

Reflectie en terugkoppeling:

Besprek met de kinderen welke rol zij en de anderen hadden in de groep.

- *Wat heb jij gedaan bij het maken van het lichaam?*
- *Is dat iets waar je goed in bent?*
- *Wat deden de andere kinderen?*
- *Durf je het te zeggen als je iets niet wilt doen?*

Didactische tip:

Hang de foto van het natuurlichaam op in het Groeimuseum.

Begrippen: blaadjes, lichaam, omtrek, robot, schaduw, steentjes, stoepkrijt, takjes, windstil.

Deelvraag 2: Groeien dieren net als ik?

De kinderen leren dat zij niet de enige wezens zijn die groeien, dieren groeien ook. Zij leren de benamingen van diverse jonge dieren en de specifieke kenmerken en geluiden van die dieren. Ze ontdekken dat een volwassen dier er anders uitziet (en heet) dan een jong dier.

Aan deze deelvraag zijn de volgende activiteiten gekoppeld:

- Activiteit 2.1 Rupsje Nooitgenoeg

N&T & KV (Theater/Beeldende vorming)

Computational thinking

45 minuten

De kinderen leren over het groeiproces van eitje naar vlinder. Het prentenboek 'Rupsje Nooitgenoeg' wordt behandeld en de kinderen gaan het verhaal uitbeelden. Op de computer doen ze een spel waarbij ze een rupsje laten groeien.

- Activiteit 2.2 De vlinderbak

N&T & KV (Muziek)

Zelfregulering

45 minuten (5 – 10 minuten dagelijks)

Tijdens deze activiteit maken de kinderen een vlinderbak, waar ze de eitjes van de Monarch-vlinder in plaatsen. De kinderen houden hun logboek bij en noteren hierin dagelijks wat er in de loop van de komende dagen/weken gebeurt met de eitjes.

- Activiteit 2.3 Knuffelpup

N&T

Computational thinking

60 minuten

Bij deze activiteit komt een pup in de klas in de vorm van een knuffel. De kinderen gaan deze pup verzorgen zodat het kan opgroeien tot een gezond volwassen dier. Ieder kind mag een keer de pup naar huis meenemen en houdt hierover een dagboek bij dat dan de volgende dag weer wordt besproken in de klas.

- Activiteit 2.4 Op bezoek bij de dierenarts

N&T & KV (Theater/Beeldende vorming)

Creatief denken

60 minuten

Tijdens deze activiteit krijgen de kinderen een film te zien van Flip de Beer die op bezoek gaat bij de dierenarts. Naar aanleiding van de film gaan de kinderen een dierenartspraktijk in de klas nabouwen. Ze maken hokken voor dieren die moeten blijven slapen. Ook worden de attributen van de dierenarts verzameld of gemaakt. U kunt er ook voor kiezen om met de kinderen op bezoek te gaan bij een dierenarts.

- **Activiteit 2.5 Jonge dieren**

N&T

Communiceren

60 minuten

Tijdens deze activiteit wordt aan de hand van een praatplaat en het prentenboek 'Dottie's eieren' gesproken over volwassen dieren en hun jongen. De kinderen gaan een boerderij nabouwen en mogelijk kan er een bezoek aan Santa Rosa afgelegd worden waar de kinderen de dieren in levenden lijve kunnen zien.

- **Activiteit 2.6 Blij uit het ei**

N&T & KV (Muziek)

Kritisch denken

45 minuten

Tijdens deze activiteit leren de kinderen hoe een kuiken uit een ei komt. Ze bekijken een filmpje waarin dit ook echt te zien is. De kinderen leren ook over de lichaamsdelen van een kip en ze zullen ontdekken dat sommige van deze lichaamsdelen nog niet bij een kuiken te vinden zijn.

Activiteit 2.1 Rupsje Nooitgenoeg

De kinderen leren over het groeiproces van eitje naar vlinder. Het prentenboek 'Rupsje Nooitgenoeg' wordt behandeld en de kinderen gaan het verhaal uitbeelden. Op de computer doen ze een spel waarbij ze een rupsje laten groeien.

Waar:	In de klas/In de gymzaal
Tijdsduur:	45 minuten
21 ^e -eeuwse vaardigheid die centraal staat:	Computational thinking
Soort (kunst-)activiteit:	Theater/Beeldende vorming
Kerdoelen:	N&T: 3.1, 3.1a, 3.4, 3.6, 3.6b, 3.6c, 3.5 (cyclus 2), 3.5a (cyclus 2) ICT: 1.7, 1.7a KV: 1.1, 1.1a, 1.2, 1.2b, 1.3, 1.3a, 4.1, 4.1a

Wat leren de kinderen?

Het kind leert:

- de juiste volgorde in het groeiproces van eitje naar vlinder aan te geven;
- de verschillende fasen van het leven van een rups en vlinder na te bootsen;
- verschillende bewegingen uit te voeren;
- te tellen van 1 t/m 15;
- een serie van opeenvolgende handelingen op de computer uit te voeren, om een doel te bereiken;
- de plaktechniek toe te passen.

Wat heb je nodig?

- Het digitale prentenboek:
 - o 'Rupsje Nooitgenoeg' (Nederlands) (zie webpagina Whizz-Art) (6.28 minuten).
 - o 'Bichi golos' (Papiamento) (zie webpagina Whizz-Art) (6.32 minuten).
 - o 'The Very Hungry Caterpillar' (Engels) (zie webpagina Whizz-Art) (6.47 minuten).
 - o 'La oruga muy hambrienta' (Spaans) (zie webpagina Whizz-Art) (2.31 minuten).
- Kopieerblad 4: Het kruipen van een rups.
- Rups: A4 formaat papier (rood) (1 per 5 kinderen), A4 formaat papier. (groen) (1 per kind), A4 formaat papier (zwart), scharen, lijm, kwastjes.
- Instructieblad 1 voor ouders.
- De film:
 - o 'Peep su amigo nobo' (Papiamento) (zie webpagina Whizz-Art – Instruccion pa mayor) (9.06 minuten).
 - o 'Peeps New Friend' (Engels) (zie webpagina Whizz-Art – Instruccion pa mayor) (8.52 minuten).
- E wega 'Caterpillar Count' (zie webpagina Whizz-Art – Instruccion pa mayor).

De activiteit:

● Vraag aan de kinderen of zij weleens een rups of een vlinder gezien hebben. Weten de kinderen dat een rups een vlinder wordt en dat alle vlinders dus ooit een rups geweest zijn? Vraag aan de kinderen of zij weten hoe een rups een vlinder wordt. Laat de kinderen vertellen over hun ervaringen.

● Laat het digitale prentenboek 'Rupsje Nooitgenoeg' zien. Controleer of de kinderen het boek begrepen hebben, door vragen te stellen.

● Herhaal het verhaal uit het prentenboek, maar maak er nu een bewegingsverhaal van. Stel vragen en laat enkele kinderen de verschillende fasen van het groeiproces uitbeelden.

Sta stil bij hoe een rups zich voortbeweegt (zie kopieerblad 4). Laat een kind het voordoen.

- *Kan een rups snel kruipen?*
- *Kun je ook laten zien hoe een rups zich volvreet?*
- *Wie heeft weleens een cocon gezien?*
- *Waar?*
- *Hoe zag het eruit?*

● Laat een kind naar voren komen, hij is de rups. Geef een ander kind de rol wc-papier en vraag hem om een cocon voor de rups te maken. Laat het kind zelf bedenken hoe hij een cocon kan maken voor de rups (loop om het kind heen en pak hem in met wc-papier).

- *De rups zit in de cocon, hij beweegt niet. Wie heeft weleens de cocon zien opengaan?*
- *Wat zag je toen?*

Laat het kind uit zijn 'cocon' komen en vliegen als een vlinder.

● Laat nu alle kinderen het groeiproces van rups tot vlinder uitbeelden.

- *Krul je op als een klein eitje.*
- *Kruip als een rups.*
- *Zit stil in je cocon.*
- *Vlieg als een vlinder.*

Nog meer zelf onderzoeken/doen:

Begin met een rode strook papier als hoofd. Plak telkens een groene strook aan de rups en zeg erbij dat de rups groter en groter wordt. Hij groeit! Laat de kinderen de rups zo lang maken als ze willen.

Reflectie en terugkoppeling:

Vraag aan de kinderen wat ze van deze les opgestoken hebben.

- *Wat heb je gedaan?*
- *Hoe heb je het gedaan?*
- *Wat heb je ontdekt?*
- *Wat vond je interessant?*

Didactische tip:

Laat de kinderen de gemaakte rupsen in het Groeimuseum plaatsen.

(Online) thuisactiviteit:

Instructieblad 1 geeft informatie aan de ouders hoe zij thuis met hun kinderen met het onderwerp 'Rups' aan de slag kunnen gaan.

Begrippen: cocon, eitje, metamorfose, pop, rups, vlinder.

Activiteit 2.2 De vlinderbak

Tijdens deze activiteit maken de kinderen een vlinderbak, waar ze de eitjes van de Monarch-vlinder in plaatsen. De kinderen houden hun logboek bij en noteren hierin dagelijks wat er in de loop van de komende dagen/weken gebeurt met de eitjes.

Waar:	In de klas
Tijdsduur:	45 minuten (5-10 minuten dagelijks)
21 ^e -eeuwse vaardigheid die centraal staat:	Zelfregulering
Soort (kunst-)activiteit:	Muziek
Kerdoelen:	N&T: 1.2, 1.2a, 1.3, 1.3a, 1.4, 1.4a, 1.5, 1.5a, 3.1, 3.1a, 3.2, 3.2a, 3.4, 3.4a, 3.5, 3.5a, 3.5 (cyclus 2), 3.5a (cyclus 2), 3.6, 3.6a, 6.3, 6.3a KV: 2.1a, 5.2, 5.2a

Wat leren de kinderen?

Het kind leert:

- een vlinderbak te maken;
- eitjes, cocon, rupsen en vlinders te verzorgen;
- voorspellingen te doen over het groeiproces van de Monarch-vlinder;
- dagelijks observaties te doen en dit bij te houden in een logboek;
- afspraken ten aanzien van de verzorging van de vlinderbak na te komen;
- verschillende vlindersoorten op Aruba te herkennen;
- een lied te zingen.

Wat heb je nodig?

- De film 'Een vlinderbak maken' (zie webpagina Whizz-Art) (2.43 minuten).
- De videoclip 'Fly, Fly the Butterfly' (zie webpagina Whizz-Art) (2.23 minuten).
- Kopieerblad 5: Logboek
- Kopieerblad 6: Vlinderkaart van Aruba.
- Digitale camera (of telefoon).
- Printer.
- Bijlage 4: Instructieblad vlinderbak¹
- Vlinderbak: eitjes van de Monarchvlinder, katoenbom-plant, glazen bak, plastic folie, glazen potje, krantenpapier, kwastjes, lepels.

De activiteit:

- Laat de kinderen de film 'Een vlinderbak maken' zien. Vertel de kinderen dat ze in de klas ook een vlinderbak gaan maken. Haal alle benodigdheden tevoorschijn. Vraag aan de kinderen wat er als eerste moet

¹ In het informatieblad achter in het activiteitenboek vindt u extra informatie over het maken van een vlinderbak en over het verzorgen van de eitjes, cocons, rupsen en vlinders.

gebeuren en wat daarna et cetera. Maak zo samen met de kinderen de vlinderbak. Plaats vervolgens de bladeren met de eitjes in de vlinderbak.

● Laat de kinderen voorspellen wanneer (zij denken dat) de eitjes uit zullen komen.

- *Hoe groot denk je dat de rupsen zullen worden?*
- *En welke kleur zullen de rupsen hebben?*

● Introduceer het logboek (kopieerblad 5). Bespreek met de kinderen dat ze elke dag bijhouden wat er met de eitjes, rupsen, cocons en vlinders gebeurt. Vandaag tekenen ze het eitje op het blad. Geef de kinderen elke dag even tijd om naar de eitjes, rupsen, poppen en/of vlinders te kijken.

- *Zijn er al eitjes uitgekomen?*
- *Hebben de rupsen veel gegeten en gepoept?*
- *Zijn er rupsen verveld of verpopt?*
- *Verandert de kleur van de pop?*
- *Waarom maakt de rups een cocon?*
- *Welke kleuren heeft de vlinder?*
- *Hoe groot is de rups nu?*

Laat de kinderen hun bevindingen iedere dag in hun logboek tekenen, tot aan de dag dat de vlinder uitgekomen is.

Maak met de kinderen afspraken over wie, (welke dag) aan de beurt is, om de vlinderbak te verschoneren en de rupsen van verse bladeren van de katoenbom-plant te voorzien.

● Laat de kinderen het lied 'Fly, Fly the Butterfly' horen. Herhaal het lied een aantal keer totdat de meeste kinderen het lied mee kunnen zingen.

Fly, fly, fly, the butterfly
In the meadow is flying high,
In the garden is flying low,
Fly, fly, fly, the butterfly.

Nog meer zelf onderzoeken/doen:

- Kopieer de vlinderkaart van Aruba voor alle kinderen. Laat hen op school of thuis op zoek gaan naar andere vlinders van Aruba.
 - *Welke vlinders heb jij gezien?*
 - *Hoeveel van elk?*Bespreek dit met de kinderen.
- Plan een bezoek aan de Butterfly Farm. Daar zullen de kinderen vele soorten eitjes, rupsen, cocons en vlinders zien. Een medewerker van de Butterfly Farm kan de kinderen uitleg geven over hoe een eitje een vlinder wordt. Laat de kinderen tijdens het bezoek aan de Butterfly Farm, foto's van de verschillende stadions van het groeiproces van de vlinder maken.

Reflectie en terugkoppeling:

Bespreek met de kinderen hoe zij het observeren van het groeiproces van ei tot vlinder ervaren hebben.

- *Wat heb je gezien?*
- *Had je dat verwacht?*
- *Wat vond je het meest interessant?*
- *Wat wist je van tevoren nog niet?*

Didactische tips:

- Herhaal gedurende het thema het lied 'Fly, Fly the Butterfly' een aantal keer. Tijdens de slotactiviteit kunnen de kinderen het lied presenteren aan de bezoekers van het Groeimuseum.
- Zet de vlinderbak in het Groeimuseum, leg de logboeken van de kinderen erbij.
- Hang de foto's van het bezoek aan de Butterfly Farm, op in het Groeimuseum.

Begrippen: cocon, eitjes, katoenbom-plant, rups, verschonen, verzorgen, vlinder, vlinderbak.

Activiteit 2.3 Knuffelpup

Bij deze activiteit komt een pup in de klas in de vorm van een knuffel. De kinderen gaan deze pup verzorgen zodat het kan opgroeien tot een gezond volwassen dier. Ieder kind mag een keer de pup naar huis meenemen en houdt hierover een dagboek bij dat dan de volgende dag weer wordt besproken in de klas.

Waar:	In de klas
Tijdsduur:	60 minuten
21 ^e -eeuwse vaardigheid die centraal staat:	Computational thinking
Soort (kunst-)activiteit:	Niet van toepassing
Kerdoelen:	N&T: 3.1, 3.1a, 3.4, 3.8, 3.8a, 6.3, 6.3a

Wat leren de kinderen?

Het kind leert:

- hoe je een pup op de juiste manier moet verzorgen, zodat het een gezond, sociaal, volwassen dier wordt;
- wat hijzelf kan doen bij de verzorging van zijn eigen huisdier;
- instructies of regels op de computer in de juiste volgorde te zetten (algoritmes en procedures);
- wat de Luna Foundation Aruba doet.

Wat heb je nodig?

- Het spel: Verplaats je hond. (zie webpagina Whizz-Art).
- Kopieerblad 7: Het verzorgen van de pup.
- Schriftje (dagboek).
- Knuffelpup: knuffel (hond), voerbak, waterbak, hondenbrokken, halsband, riem, borstel, hondenspeeltje.

De activiteit:

● Vertel de kinderen dat u een pup langs de weg gevonden hebt, die nergens heen kon. Zijn mama is zoek. Vertel de kinderen dat de pup een tijdje in de klas komt logeren. Verzin samen met de kinderen een naam voor de pup. Richt een hoek van de klas (bijvoorbeeld bij het Groeimuseum) in, waar de pup overdag gaat verblijven.

● Vraag de kinderen wie zelf een pup heeft of gehad heeft en laat hen hierover vertellen.

- *Wat is het verschil tussen een pup en een volwassen hond?*
- *Wat zijn de kenmerken van een pup?* (Denk aan kenmerken als speels, plast overal, scherpe tandjes, luistert niet, ziet er schattig uit, slaapt veel).
- *Wat heeft een pup nodig om te groeien?* Laat de kinderen eerst aangeven wat zij zelf als mens allemaal nodig hebben en geef aan dat hetzelfde ook geldt voor dieren.

● Bespreek met de kinderen wat er allemaal komt kijken bij het verzorgen van een pup. Laat de kinderen eerst zelf dingen naar voren brengen. (Denk aan eten en schoon water geven, een schaduwrijke, droge plek, regelmatig checken op teken en vlooiën, borstelen tegen klitten, inenting geven, uitlaten om te plassen en poepen, aandacht geven, duidelijke regels stellen).

- *O, nee, de pup jankt. Wat is er aan de hand?*
- *Heeft de pup honger? Dorst?*
- *Wil hij aandacht?*

● Laat de kinderen de pup verzorgen. Zet de meegebrachte spullen neer en laat de kinderen iedere keer iets brengen bij de pup.

- *Geef hem maar een bak met schoon water.*
- *O nee, de pup jankt nog steeds. Wat kunnen we nog meer doen voor de pup?* (Denk aan het voeren van de pup, het borstelen van zijn vacht, een lekker mandje om in te liggen, een knuffel, aandacht).
- *O nee, de hond blijft janken, wat is er toch aan de hand?*

Laat de kinderen de meegebrachte halsband en riem zien. Weten de kinderen nu wat er aan de hand is met de pup? Kom tot de conclusie dat de pup een plasje moet doen. Hij moet even naar buiten. Laat een kind de halsband en riem vastmaken en de pup naar buiten brengen. Zet de pup daarna in zijn mandje.

- *Kunnen we de pup vannacht alleen in de klas laten?*

Bespreek met de kinderen dat dat niet kan.

- *Waarom niet?*
- *Wat gaan we dan met de pup doen?*
- *Wie wil de pup wel naar huis meenemen?*

● Spreek met de kinderen af dat elk kind de pup een nachtje mee naar huis mag nemen. Het kind moet de pup dan gaan verzorgen. Maar voordat het kind de pup naar huis meeneemt, moet hij eerst beloven dat hij de pup goed verzorgt. Op kopieerblad 7, staat aangegeven waar het kind allemaal op moet letten bij het verzorgen van de pup. Laat het kind alle punten aankruisen zodat hij weet waar hij op moet letten.

Nog meer zelf onderzoeken/doen:

- Laat de kinderen het spel 'Verplaats je hond' uitvoeren. Ze moeten bedenken welke stappen de hond moet zetten om bij zijn voerbak, bot, de kat en dergelijke te komen. De kinderen leren de verschillende pijlen in de goede volgorde te zetten, zodat de hond uiteindelijk bij de goede plek uitkomt.
- Via de Luna Foundation Aruba kunt u regelen dat er een echte pup in de klas komt. Een medewerker van de Luna Foundation zal dan uitleg geven over wat een pup allemaal nodig heeft om een gezonde hond te worden.

Reflectie en terugkoppeling:

Wat hebben de kinderen van deze activiteit geleerd en hoe gaan ze dit gebruiken bij de verzorging van hun eigen huisdier?

- *Wat heb je gezien?*
- *Wat wist je niet?*
- *Wat ga je anders doen bij de verzorging van je eigen huisdier?*

Didactische tips:

- Laat de ouders in het dagboek opschrijven wat de pup allemaal heeft meegemaakt bij het kind thuis. De volgende dag neemt het kind de pup en het dagboek weer mee naar school en hij vertelt wat de pup allemaal bij hem thuis meegemaakt heeft.
- Vraag de kinderen spullen van thuis mee te nemen voor het verzorgen van een pup en plaats deze in het Groeimuseum.

Begrippen: dierenarts, hok, inenting, pup, teken, vlooiën, voer.

Activiteit 2.4 Op bezoek bij de dierenarts

Tijdens deze activiteit krijgen de kinderen een film te zien van Flip de Beer die op bezoek gaat bij de dierenarts. Naar aanleiding van de film gaan de kinderen een dierenartspraktijk in de klas nabouwen. Ze maken hokken voor dieren die moeten blijven slapen. Ook worden de attributen van de dierenarts verzameld of gemaakt. U kunt er ook voor kiezen om met de kinderen op bezoek te gaan bij een dierenarts.

Waar:	In de klas/Bij de dierenarts
Tijdsduur:	60 minuten
21 ^e -eeuwse vaardigheid die centraal staat:	Creatief denken
Soort (kunst-)activiteit:	Theater/Beeldende Vorming
Kerdoelen:	N&T: 3.2, 3.2a, 3.8, 3.8a KV: 1.1, 1.1a, 1.2, 1.2a, 1.2b, 1.3, 1.3a, 2.1a, 2.2a, 2.3a

Wat leren de kinderen?

Het kind leert:

- wat een dierenarts allemaal doet en welke attributen hij daarbij gebruikt;
- wanneer je met je (huis)dier naar de dierenarts moet gaan;
- welke dieren bij de dierenarts terecht kunnen;
- zich te verplaatsen in een ander (dierenarts);
- hoe je van verschillende aangereikte materialen een hok en attributen van de dierenarts maakt.

Wat heb je nodig?

- De film 'Bezoek aan de dierenarts, Flip de Beer' (zie webpagina Whizz-Art) (3.10 minuten).
- De film 'Het maken van een stethoscoop' (zie webpagina Whizz-Art) (1.01 minuten).
- Kopieerblad 8: Attributen van de dierenarts.
- Kopieerblad 9: Formulier van de dierenarts.
- Digitale camera (of telefoon).
- Printer.
- Dierenarts-attributen: Stethoscoop, spuitje, thermometer, pillendoosje, röntgenfoto, verband, hondenkoekje, trechter, dikke kraal, touw, rietjes (2), keukenrol, satéprikkers, kralen.
- Dierenarts-hokken: kartonnen dozen, karton, stro, lappen stof, scharen, plakkaatverf, kwasten, kleurpotloden, lijm, kwastjes.

De activiteit:

- Bekijk de film 'Bezoek aan de dierenarts' van Flip de Beer.
 - *Wie is ook weleens met zijn huisdier bij de dierenarts geweest?*
 - *Wat was er met je huisdier aan de hand?*

Laat de kinderen hierover vertellen.

- Richt in een deel van de klas een dierenartspraktijk in. Laat de kinderen zien welke attributen een dierenarts gebruikt. U kunt hiervoor kopieerblad 8 gebruiken, maar nog beter is het als u echte attributen in de klas hebt liggen. Leg de attributen neer en maak een behandeltafel. Laat de kinderen de attributen van de dierenarts uitproberen op de knuffelpup van activiteit 2.3 of op een andere willekeurige dierenknuffel.

● Laat de kinderen om beurten met een dier bij de dierenarts komen en speel verschillende situaties uit. Bijvoorbeeld de pup heeft een mank pootje. Of het konijn wil niks eten, of de kat heeft heel veel vlooiën, et cetera. Laat het kind die de dierenarts speelt telkens een oplossing bedenken voor het probleem van het dier, gebruikmakend van de attributen die in de dierenartspraktijk klaarliggen. Laat de 'dierenarts' kopieerblad 9 gebruiken en invullen.

● Soms moet een huisdier (een hond of een kat) een nachtje bij de dierenarts blijven slapen. Dan kan de dierenarts het beestje goed in de gaten houden. Laat de kinderen van dozen hokken bouwen voor de dieren die een nachtje moeten blijven slapen. Met papieren stroken kunnen ze tralies maken. Laat de kinderen de hokken zo mooi en comfortabel mogelijk maken. Leg hiervoor verschillende materialen klaar. Stapel alle hokken op elkaar en laat ieder kind een knuffeldier van thuis (die in het hok past) meenemen en in zijn eigen hok zetten.

Nog meer zelf onderzoeken/doen:

- Laat de kinderen de attributen van de dierenarts namaken. In het instructiefilmpje 'Het maken van een stethoscoop' zien de kinderen stap voor stap hoe ze van een trechter, een dikke kraal, een stuk touw en 2 rietjes een stethoscoop kunnen maken. Ook kunt u de kinderen van een keukenrol een spuit laten maken. Of oude pillendoosjes vullen met kraaltjes (pillen). Laat de kinderen zelf ook bedenken wat voor attributen er voor de dierenartspraktijk gemaakt kan worden. Alle attributen en de ingevulde dierenartsformulieren kunnen in de dierenartspraktijk gelegd worden en vormen ook onderdeel van het Groeimuseum.
- Plan een bezoek aan een dierenarts. Bespreek vooraf met de kinderen wat ze graag aan de dierenarts zouden willen vragen. Eventueel stuurt u vooraf de vragen van de kinderen naar de dierenarts, zodat de dierenarts kan aansluiten bij de verwachtingen van de kinderen. Laat de kinderen tijdens het bezoek aan de dierenarts foto's maken.

Reflectie en terugkoppeling:

Stel kinderen ook tijdens de activiteit reflectievragen zoals:

- *Waar loop je tegenaan?*
- *Hoe ga je verder?*
- *Wat kun je nog anders doen?*

Na afloop vraagt u:

- *Mist in de dierenartspraktijk nog iets?*
- *Ben je tevreden over het resultaat?*

Didactische tips:

- Laat de kinderen spullen van thuis meenemen voor het inrichten van de dierenartspraktijk.
- Hang de foto's van het bezoek aan de dierenarts, op in het Groeimuseum.
- Mocht een bezoek aan een dierenarts niet mogelijk zijn, nodig dan een dierenarts uit om in de klas te komen vertellen over zijn/haar werk.

Begrippen: dierenarts, mank, pillen, röntgenfoto, spuit, stethoscoop, verband.

Activiteit 2.5 Jonge dieren

Tijdens deze activiteit wordt aan de hand van een praatplaat en het prentenboek 'Dottie's eieren' gesproken over volwassen dieren en hun jongen. De kinderen gaan een boerderij nabouwen en mogelijk kan er een bezoek aan Santa Rosa afgelegd worden waar de kinderen de dieren in levenden lijve kunnen zien.

Waar:	In de klas
Tijdsduur:	60 minuten
21 ^e -eeuwse vaardigheid die centraal staat:	Communiceren
Soort (kunst-)activiteit:	Niet van toepassing
Kerdoelen:	N&T: 3.6, 3.6c, 6.3, 6.3a

Wat leren de kinderen?

Het kind leert:

- aan te geven welke naam gegeven wordt aan een jong en volwassen dier;
- aan te geven hoe een dier qua uiterlijk verandert als het volwassen wordt;
- uit eigen ervaring te praten over dieren;
- de geluiden van enkele dieren na te bootsen.

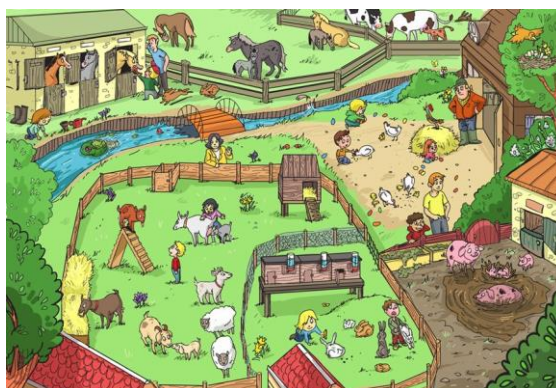
Wat heb je nodig?

- Het digitale prentenboek:
 - o 'Dottie's eieren' (Nederlands) (zie webpagina Whizz-Art) (6.10 minuten).
 - o 'E webonan di Dora' (Papiamentu) (zie webpagina Whizz-Art) (8.55 minuten).
 - o 'Dora's eggs' (Engels) (zie webpagina Whizz-Art) (9.35 minuten).
- Plaat: Lente. (zie webpagina Whizz-Art).
- Kopieerblad 10: Kies het juiste jonge dier.
- Speelgoedieren (van plastic, Lego of Playmobil en/of knuffeldieren).
- (Lego)-blokken.
- Digitale camera (of telefoon).
- Printer.

De activiteit:

● Laat de praatplaat 'Lente' zien en praat met de kinderen over de dieren en hun jongen die ze op de plaat kunnen zien.

- *Hoe heet het jong van een koe?*
- *Van een varken?*
- *En van een kip?*
- *Hoe zie je dat het een jong dier is?*
- *Weet je ook wat voor geluid ze maken?*
- *Welke dieren komen ook voor op Aruba?*
- *Kun je de dieren aaien?*
- *Vinden ze dat prettig?*

● Stop verschillende speelgoedieren in een tas. Omschrijf een van de dieren die in de tas zit. Laat de kinderen raden over welk dier u het heeft. Zodra een kind het dier geraden heeft, wordt het uit de tas gehaald en in de kring gezet.

- *Wat voor geluid maakt dit dier?*

Laat vervolgens het kind in de tas kijken en zelf een dier kiezen om te omschrijven. Alle dieren die geraden zijn, worden in de kring gezet.

● Laat het digitale prentenboek 'Dottie's eieren' zien. Controleer of de kinderen het boek begrepen hebben, door vragen te stellen.

- *Welke dieren zijn allemaal aan bod gekomen?* (kip/kuiken, eend/eendjes, varken/big, schaap/lam, hond/pup, koe/kalf)

Laat de afbeelding van het varken en de biggetjes nog een keer zien.

- *Lijken het varken en de biggetjes op elkaar?*
- *Wat zijn de verschillen en wat is hetzelfde?*

Doe dit ook bij de eend met haar kleine eendjes, het schaap en haar lam, de hond met haar pup en de koe met haar kalf. Bespreek goed de verschillen en de overeenkomsten tussen het volwassen en jonge dier.

- *Weet je ook hoe het jong van een poes heet?* (kitten)
- *En van een paard?* (veulen).

Laat de kinderen kopieerblad 10 maken.

Nog meer zelf onderzoeken/doen:

- Laat de kinderen van (lego)blokken en speelgoedieren een boerderij nabouwen. In iedere stal of wei moeten het volwassen dier en het jong bij elkaar gezet worden.
- Plan een bezoek aan Santa Rosa. Hier kunnen de kinderen de dieren in levenden lijve zien, zoals koeien, varkens, geiten, kippen en wellicht ook hun jongen. Laat de kinderen tijdens het bezoek aan Santa Rosa foto's maken.

Reflectie en terugkoppeling:

Vraag de kinderen naar hoe ze deze les hebben ervaren.

- *Vind je het leuk om te leren over dieren?*
- *Wat zou je nog meer willen leren over dieren?*
- *Wat vond je van het verhaal van Dottie?*

Didactische tips:

- Hang de foto's van het bezoek aan Santa Rosa, op in het Groeimuseum.
- Laat de kinderen de boerderij in het Groeimuseum plaatsen.

Begrippen: boerderij, eend/eendjes, hond/pup, kip/kuiken, koe/kalf, paard/veulen, poes/kitten, Santa Rosa, schaap/lam, varken/big.

Activiteit 2.6 Blij uit het ei

Tijdens deze activiteit leren de kinderen hoe een kuiken uit een ei komt. Ze bekijken een filmpje waarin dit ook echt te zien is. De kinderen leren ook over de lichaamsdelen van een haan en ze zullen ontdekken dat sommige van deze lichaamsdelen nog niet bij een kuiken te vinden zijn.

Waar:	In de klas
Tijdsduur:	45 minuten
21 ^e -eeuwse vaardigheid die centraal staat:	Kritisch denken
Soort (kunst-)activiteit:	Muziek
Kerdoelen:	N&T: 3.2, 3.2a, 3.6, 3.6c KV: 2.1a, 2.2a, 2.3a, 5.1a, 5.1b, 5.2a, 5.3a

Wat leren de kinderen?

Het kind leert:

- te beschrijven hoe een kuiken uit zijn ei komt;
- het proces van de geboorte van een kuiken in de goede volgorde te plaatsen;
- de lichaamsonderdelen van een kip te benoemen;
- een lied over een haan te zingen en uit te beelden;
- verschillende dieren die ook uit een ei gekropen zijn, te benoemen.

Wat heb je nodig?

- Het digitale prentenboek:
 - o 'Blij uit het ei' (Nederlands) (zie webpagina Whizz-Art) (3.31 minuten).
 - o 'Contento pafo di e webo' (Papiamento) (zie webpagina Whizz-Art) (4.21 minuten).
- De film 'Baby Chick Hatching' (zie webpagina Whizz-Art) (3.07 minuten).
- Kopieerblad 11: Zo worden kuikens geboren.
- Het lied 'Kam, pico, tenchi, spoor' (zie webpagina Whizz-Art) (0.21 minuten).
- Plaat: Kuiken. (zie webpagina Whizz-Art).

De activiteit:

● Laat de kinderen het digitale prentenboek 'Blij uit het ei' bekijken. Herhaal samen met de kinderen de fasen die aan bod komen in het boek: 1. de kip legt een ei; 2. de kip zit op het ei in het nest; 3. er komt een barst in het ei; 4. er kruipt een kuiken uit het nest; 5. het kuiken zoekt zijn moeder.

- *Waarom duurt het zolang voordat het kuiken uit het ei kruipt?*

Leg uit dat een kuiken eerst in het ei moet groeien in het ei. Als het kuiken niet meer in het ei past, dan maakt hij de eierschaal stuk om eruit te kunnen kruipen.

● Laat de film 'Baby Chick Hatching' zien. Hier kunnen de kinderen zien hoe een kuiken uit zijn ei kruipt. Laat ze vervolgens de plaatjes van kopieerblad 11 uitknippen en in de goede volgorde leggen.

● Vertel dat er nog veel meer dieren uit een ei komen, niet alleen de kuikens van de kip. Weten de kinderen misschien andere dieren te noemen die ook uit een ei komen? Vertel de kinderen dat een

schildpad (de morocoy) ook een dier is dat eieren legt. Ook hagedissen, slangen en vogels leggen eieren. Sommige dieren leggen maar 1 ei, andere leggen heel veel eieren.

● Leer de kinderen het lied over een haan aan 'Kam, pico, tenchi, spoor' aan (op de melodie van Hoofd, schouders, knie en teen).

Kam, pico, tenchi, spoor, tenchi, spoor

Kam, pico, tenchi, spoor, tenchi spoor

Wowo, lele, rabo y e spoor

Kam, pico, tenchi, spoor, tenchi, spoor

Laat aan de hand van een plaatje van een haan eerst zien waar de kam, de snavel, de teen, de lel, de staart, de ogen en de sporen zitten. *De kam zit boven op het hoofd van de kip, de lel zit onder zijn kin.* Kijk hier (wijs het bij uzelf aan), et cetera. Zing het lied dan een aantal keren totdat de kinderen het mee kunnen zingen. Voeg vervolgens bewegingen toe. U laat de kinderen het lied zingen, terwijl ze de lichaamsdelen van de kip, bij henzelf aanwijzen.

Laat de kinderen het lied eerst langzaam zingen en voer dan het tempo op. Steeds sneller. Wijs hen erop dat ze niet harder moeten gaan zingen als het tempo van het lied verhoogd wordt, maar dat ze alleen het tempo van zingen verhogen.

● Laat een plaatje van een kuiken zien.

- *Heeft een kuiken ook al een kam?*
- *En een lel?*

Concludeer dat een kuiken nog geen kam en ook geen lelletje heeft.

- *Hoe kan dat?* (Dat moet nog groeien).

Nog meer zelf onderzoeken/doen:

Van de uitgeknipte plaatjes van kopieerblad 11 kunnen de kinderen in duo's ook een memoryspel spelen.

Laat ze de (2 x 4 = 8) plaatjes ondersteboven (door elkaar leggen). Om beurten mogen ze twee kaarten omdraaien. Als de plaatjes hetzelfde zijn, mag je ze houden. Zijn het verschillende plaatjes, draai ze dan weer ondersteboven. Het volgende kind mag vervolgens twee kaartjes omdraaien.

Reflectie en terugkoppeling:

Blik met de kinderen terug op de les en op hun leerervaring.

- *Wat heb je gezien?*
- *Wat heb je ontdekt?*
- *Wat heb je onthouden?*
- *Wat vind je leuker?*
- *Langzaam zingen of sneller?*

Didactische tip:

Herhaal gedurende het thema het lied 'Kam, pico, tenchi, spoor' een aantal keer. Tijdens de slotactiviteit kunnen de kinderen het lied presenteren aan de bezoekers van het Groeimuseum.

Begrippen: barst, eierschaal, haan, hagedis, kam, kip, kuiken, lel, morocoy, slang, snavel, sporen, staart, teen, vogel.

Deelvraag 3: Hoe groeit een plant?

Niet alleen mensen en dieren groeien, ook planten groeien. De kinderen leren over het groeiproces van zaadjes naar planten. Zij leren wat de beste voorwaarden voor een zaadje zijn om goed te ontkiemen.

Aan deze deelvraag zijn de volgende activiteiten gekoppeld:

- **Activiteit 3.1 Zaadje in de wind**

N&T & KV (Beeldende vorming)
Kritisch denken
45 minuten

Tijdens deze activiteit leren de kinderen dat niet ieder zaadje van de bloem uitgroeit tot een nieuwe plant. Aan de hand van het prentenboek 'Een zaadje in de wind' ontdekken de kinderen dat een zaadje tegen heel wat gevaren aanloopt. De kinderen gaan zaadjes zoeken, vergelijken en verwerken in een werkstuk.

- **Activiteit 3.2 Groeiproef 1: Zaadjes in een eierdop**

N&T
Zelfregulering
60 minuten

De kinderen gaan zaadjes planten en houden de groei bij in een logboek. Zij maken kennis met de begrippen zaadje, knop, stengel, blaadje, plant en bloem. Ze leren zelf hun plantje dagelijks te verzorgen.

- **Activiteit 3.3 Groeiproef 2: Zaadjes in het licht en donker**

N&T & KV (Theater)
Samenwerken
60 minuten

Tijdens deze activiteit zien de kinderen het groeiproces van een plant en gaan zij zelf zaadjes zaaien. Zij gaan een experiment met licht en donker doen.

- **Activiteit 3.4 Groeiproef 3: Zaadjes in de koelkast**

N&T
Creatief denken
60 minuten

Tijdens deze activiteit zien de kinderen het groeiproces van een plant en gaan zij zelf zaadjes zaaien. Zij gaan een experiment met warmte en kou doen.

- **Activiteit 3.5 Zaadjes planten**

N&T & KV (Beeldende vorming)
Samenwerken
60 minuten

De kinderen gaan zaadjes van verschillende bloemen zaaien. Zo ontstaat er een bloementapijt. De bloemen kunnen zij eventueel drogen om deze later te verwerken. Ook gaan de kinderen naar buiten om een natuurarmband te maken.

Activiteit 3.1 Zaadje in de wind

Tijdens deze activiteit leren de kinderen dat niet ieder zaadje van de bloem uitgroeit tot een nieuwe plant. Aan de hand van het prentenboek 'Een zaadje in de wind' ontdekken de kinderen dat een zaadje tegen heel wat gevaren aanloopt. De kinderen gaan zaadjes zoeken, vergelijken en verwerken in een werkstuk.

Waar:	In de klas
Tijdsduur:	45 minuten
21 ^e -eeuwse vaardigheid die centraal staat:	Kritisch denken
Soort (kunst-)activiteit:	Beeldende Vorming
Kerdoelen:	N&T: 1.2, 1.2a, 3.1, 3.1a, 3.2, 3.2a, 3.9, 3.9a KV: 1.1, 1.1a, 1.2, 1.2b, 1.3, 1.3a, 2.1a, 2.2a, 2.3a

Wat leren de kinderen?

Het kind leert:

- te beschrijven wat er allemaal kan gebeuren met een zaadje;
- de voorwaarden om een plantje uit een zaadje te laten groeien te benoemen;
- zaadjes te onderzoeken, analyseren en sorteren;
- de onderdelen van een plant te tekenen;
- zaadjes te plakken in een tekening van een plant.

Wat heb je nodig?

- Het digitale prentenboek:
 - o 'Een zaadje in de wind' (Nederlands) (zie webpagina Whizz-Art) (5.18 minuten).
 - o 'Bula simia, Bula!' (Papiaments) (zie webpagina Whizz-Art) (6.21 minuten).
 - o 'A Tiny Seed' (Engels) (zie webpagina Whizz-Art) (9.58 minuten).
- De film 'Zaaien met Flip de Beer' (zie webpagina Whizz-Art) (2.21 minuten).
- Zaadjes van verschillende inheemse bomen en planten.

De activiteit:

- Laat het digitale prentenboek 'Een zaadje in de wind zien' zien. Controleer of de kinderen het boek begrepen hebben, door vragen te stellen.
- Sta stil bij alle gevaren die een zaadje of een plantje tegen kan komen voordat het een grote plant is. (Bevriezen door de kou, verdrinken in het water, uitdrogen door de warmte, opgegeten worden door de zon). Laat de kinderen nadenken over nog andere gevaren voor het zaadje (die niet besproken zijn in het boek).
- Laat de kinderen op de speelplaats gaan zoeken naar zaadjes (of laat de kinderen zaadjes van thuis meenemen). Leg alle zaadjes in de kring.
 - *Zijn alle zaadjes hetzelfde?*
 - *Wat is anders?*
 - *Leg dezelfde zaadjes bij elkaar. Wat voor plant komt eruit, denk je?*
 - *Hoe zou een zaadje ervan binnen uit zien?*

Snij een zaadje open en laat de kinderen zien hoe het ervan binnen uit ziet.

- *Hoe kunnen we ervoor zorgen dat de zaadjes uit komen?*

Concludeer dat de kinderen hiervoor de zaadjes in de grond moeten stoppen, water moeten geven en op een plek met licht moeten zetten.

● Laat de kinderen een plant met bloem tekenen. Wijs de kinderen op de onderdelen van een plant. De wortels, de stengel, de bladeren, de bloem.

- *Waar zitten de zaden van de plant? (in het hart van de bloem)*

Vervolgens gaan de kinderen met de verschillende soorten zaden het hart van de bloem beplakken. Laat de kinderen zelf een leuk patroon kiezen.

Nog meer zelf onderzoeken/doen:

Laat de kinderen de film 'Zaaien met Flip de Beer' zien.

Reflectie en terugkoppeling:

Besprek met de kinderen de gemaakte werken.

- *Hoe heb je de plant getekend?*
- *Heb je aan alle onderdelen gedacht?*
- *Wat ging gemakkelijk bij het plakken, wat was moeilijk?*
- *Zou je het de volgende keer weer zo doen?*
- *Wie heeft het net zo gedaan?*

Didactische tips:

- Hang de gemaakte werkstukken op in het Groeimuseum.
- Laat de kinderen de plantjes in het Groeimuseum plaatsen.

Begrippen: anders, blad, bloem, gevaren, hart van de bloem, hetzelfde, plakken, stengel, wind, wortels, zaadje.

Activiteit 3.2 Groeiproef 1: Zaadjes in een eierdop

De kinderen gaan zaadjes planten en houden de groei bij in een logboek. Zij maken kennis met de begrippen zaadje, knop, stengel, blaadje, plant en bloem. Ze leren zelf hun plantje dagelijks te verzorgen.

Waar:	In de klas/In een tuincentrum
Tijdsduur:	60 minuten
21 ^e -eeuwse vaardigheid die centraal staat:	Zelfregulering
Soort (kunst-)activiteit:	Niet van toepassing
Kerdoelen:	N&T: 1.2, 1.2a, 1.3, 1.3a, 1.4, 1.4a, 1.5, 1.5a, 3.1, 3.1a, 3.2, 3.2a, 3.5 (cyclus 2), 3.5a (cyclus 2)

Wat leren de kinderen?

Het kind leert:

- te beschrijven hoe een plantje uit een zaadje groeit;
- voorspellingen te doen over het groeiproces van een plantje;
- dat wortels van een plant heel sterk zijn;
- afspraken ten aanzien van de verzorging van een plantje na te komen;
- dagelijks observaties te doen en deze bij te houden in een logboek.

Wat heb je nodig?

- De film 'Groeï en bloei – deel 1' (zie webpagina Whizz-Art) (9.01 minuten).
- Kopieerblad 5: Logboek.
- Kopieerblad 12: Groeien van een plant.
- Plant (met bloem).
- Zaadje zaaien: eierdopje (1 per kind), hardgekookt ei (1 per kind), zaadjes, potaarde, lepels, plantenspuit.

De activiteit:

- Laat de film 'Groeï en bloei – deel 1' zien. Deze film gaat over het planten van zaadjes.
- Bespreek met de kinderen aan de hand van de plant die u meegenomen heeft, hoe een plant eruitziet. Vertel dat een plant uit een stengel, een knop, blaadjes en soms een bloem bestaat. Laat de kinderen de onderdelen van de plant aanwijzen.
 - *Waar zijn de wortels?*Concludeer dat je de wortels niet kunt zien, omdat ze onder de grond zitten. Wortels zijn heel sterk, ze kunnen zelfs door de schaal van een ei heen breken.
- Laat de kinderen zelf ook zaadjes zaaien in een eierschaal. Kook voor alle kinderen een ei. Snijd het topje eraf en haal het hardgekookte ei eruit. Dit kunnen de kinderen opeten. Het kind zet zijn lege eierschaal in een eierdop en vult dit op met een beetje aarde en een paar zaadjes. Vraag de kinderen of ze weten wat er nu moet gebeuren. (Zaadjes hebben licht en water nodig). Daarna spuiten de kinderen een beetje water in het eierdopje en vervolgens zetten ze de eierdopjes op een plekje met veel licht.

● Bespreek met de kinderen dat ze elke dag bijhouden wat er met het zaadje en de eierschaal gebeurt. In hun logboek tekenen ze iedere dag wat ze zien. Vandaag tekenen ze de eierdop met (alleen) aarde erin. Laat ze voorspellen wat ze de volgende dag(en) verwachten te zien. Laat de kinderen elke dag even kijken of ze al met hun zaadjes iets zien gebeuren. Zij kunnen de vorderingen bijhouden door in het logboek een tekening te maken van wat zij iedere dag zien. Laat ze iedere dag de plantjes water geven met de plantenspuit.

- *Op welke dag komen de wortels door de eierschaal heen?*

Nog meer zelf onderzoeken/doen:

- Laat de kinderen op de eierschaal met stift twee oogjes en een mond tekenen. Zet het ei weg op een rustige plek. En kijk wat leuk.... De haren gaan groeien.
- Laat kinderen kopieerblad 12 maken. Laat ze eerst de drie plaatjes kleuren, daarna uitknippen en op de juiste volgorde weer opplakken.
- Plan een bezoek aan een tuincentrum (bijvoorbeeld Fantastic Gardens of Flora Market). Hier kunnen de kinderen de verschillende stadia van het groeien van een plant goed zien. Laat de kinderen tijdens het bezoek aan het tuincentrum foto's maken.

Reflectie en terugkoppeling:

Bespreek met de kinderen hoe het planten van een zaadje verlopen is.

- *Hoe heb je het aangepakt?*
- *Waar ben je mee begonnen?*
- *En wat deed je daarna?*
- *Klopte je voorspelling?*

Didactische tips:

- Hang de gemaakte werkstukken op in het Groeimuseum.
- Laat de kinderen de plantjes in het Groeimuseum plaatsen.
- Hang de foto's van het bezoek aan een tuincentrum, op in het Groeimuseum.

Begrippen: aarde, bijhouden, blaadje, bloem, eierdopje, eierschaal, groeien, knop, logboek, plant, stengel, wortels, zaadje.

Activiteit 3.3 Groeiproef 2: Zaadjes in het licht en donker

Tijdens deze activiteit zien de kinderen het groeiproces van een plant en gaan zij zelf zaadjes zaaien. Zij gaan een experiment met licht en donker doen.

Waar:	In de klas
Tijdsduur:	60 minuten
21 ^e -eeuwse vaardigheid die centraal staat:	Samenwerken
Soort (kunst-)activiteit:	Theater
Kerdoelen:	N&T: 1.2, 1.2a, 1.3, 1.3a, 1.3b, 1.3d, 1.4, 1.4a, 1.5, 1.5a, 3.1, 3.1a, 3.9, 3.9a, 5.2, 5.2a KV: 1.1, 1.2, 1.2a, 1.2b, 1.3, 1.3a, 2.1a, 2.2a, 2.3a, 5.1, 5.1a, 5.1b, 5.2, 5.2a

Wat leren de kinderen?

Het kind leert:

- de voorwaarden om een plantje uit een zaadje te laten groeien te benoemen;
- voorspellingen te doen over het groeiproces van een plantje in licht en donker;
- afspraken ten aanzien van de verzorging van een plantje na te komen;
- samen te werken in een groep;
- dagelijks observaties te doen en deze bij te houden in een logboek.

Wat heb je nodig?

- De film 'Groei en bloei – deel 2' (zie webpagina Whizz-Art) (1.31 minuten).
- Kopieerblad 5: Logboek.
- Zaadje zaaien: 2 plantenbakjes (per groep), 1 bekertje (per groep), potaarde, zaadjes, plantenspuit.

Didactische tip(s):

Bekijk zelf (ter voorbereiding op deze activiteit) het tweede deel van de film 'Groei en bloei'. Het is niet de bedoeling dat de kinderen deze film vooraf zien. Dit experiment gaat u met de kinderen uitvoeren.

De activiteit:

● Bespreek met de kinderen wat een zaadje nodig heeft om uit te kunnen groeien tot een plant. Stel vast dat een zaadje water, warmte en licht nodig heeft. Stel de kinderen voor om zelf zaadjes te gaan zaaien en om daarbij een experiment met licht en donker uit te voeren. Laat de kinderen voorspellen wat er zal gebeuren als de zaadjes geen licht krijgen.

- *Zullen de plantjes een beetje groeien, helemaal niet, of juist veel beter?*

Laat hen ook vertellen waarom zij dit denken.

● Geef elk groepje (2-4 kinderen) twee plantenbakjes (of 1 langwerpige plantenbak) en een bekertje. Laat de kinderen een beetje aarde in hun bakjes doen. Dit maken zij nat met de plantenspuit (met de gieter krijgen de zaadjes vaak te veel water). Laat de kinderen de zaadjes hierop strooien.

● Bedek met het bekertje een deel van de zaadjes. Deze zaadjes krijgen geen licht, de overige zaadjes wel. Vertel dat de kinderen elke ochtend bij binnenkomst even mogen kijken hoe het met hun zaadjes is. Laat de kinderen elke dag even kijken of ze met hun zaadjes al iets zien gebeuren. Let er wel op dat de kinderen het bekertje op dezelfde plek terugzetten nadat ze het hebben opgetild. De kinderen kunnen de vorderingen bijhouden door iedere dag in het logboek een tekening te maken van wat zij zien. Laat ze iedere dag de plantjes water geven met de plantenspuit.

Nog meer zelf onderzoeken/doen:

- U kunt de kinderen na afloop van het proefje de film 'Groei en bloei' van Huisje, boompje, beestje laten zien.
- Leer de kinderen een versje over zaaien.

Eerst een kuiltje in de grond,

niet te diep en netjes rond.

Klein zaadje van de bloem,

word je geel of word je groen?

Kuiltje dicht en water sproeien.

Help me zon, en doe het groeien.

- Laat de kinderen het versje ook uitbeelden. Laat de kinderen zelf bedenken hoe ze dit het beste zouden kunnen doen.

Reflectie en terugkoppeling:

Bespreek met de kinderen hoe het proefje verlopen is.

- *Wat is er gebeurd met de zaadjes?*
- *Wat is het verschil?*
- *Klopte je voorspelling?*

Didactische tips:

- Herhaal gedurende het thema het versje 'Eerst een kuiltje in de grond' een aantal keer. Tijdens de slotactiviteit kunnen de kinderen het versje presenteren aan de bezoekers van het Groeimuseum.
- Laat de kinderen de plantjes in het Groeimuseum plaatsen.

Begrippen: donker, licht, overeenkomst, proefje, uitbeelden, verschil, versje.

Activiteit 3.4 Groeiproef 3: Zaadjes in de koelkast

Tijdens deze activiteit zien de kinderen het groeiproces van een plant en gaan zij zelf zaadjes zaaien. Zij gaan een experiment met warmte en kou doen.

Waar:	In de klas
Tijdsduur:	60 minuten
21 ^e -eeuwse vaardigheid die centraal staat:	Creatief denken
Soort (kunst-)activiteit:	Niet van toepassing
Kerdoelen:	N&T: 1.2, 1.2a, 1.3, 1.3a, 1.3b, 1.3d, 1.4, 1.4a, 1.5, 1.5a, 3.1, 3.1a, 3.9, 3.9a, 5.2, 5.2a

Wat leren de kinderen?

Het kind leert:

- de voorwaarden om een plantje uit een zaadje te laten groeien te benoemen;
- voorspellingen te doen over het groeiproces van een plantje in kou en warmte;
- afspraken ten aanzien van de verzorging van een plantje na te komen;
- samen te werken in een groep;
- dagelijks observaties te doen en deze bij te houden in een logboek.

Wat heb je nodig?

- De film 'Groei en bloei – deel 1' (zie webpagina Whizz-Art) (10.33 minuten).
- Kopieerblad 5: Logboek.
- Zaadje zaaien: 2 plantenbakjes (per groep), 1 bekertje (per groep), potaarde, zaadjes, plantenspuit.

De activiteit:

● Laat de film 'Groei en bloei – deel 1' zien. Mocht u dit al in activiteit 3.2 gedaan hebben, dan kunt u het filmpje uiteraard overslaan. Deze aflevering gaat over het planten van zaadjes. De kinderen leren wat de voorwaarden zijn zodat zaadjes goed kunnen ontkiemen; licht, warmte, water.

Stel de kinderen voor om zelf zaadjes te gaan zaaien en om daarbij een experiment met koud en warmte uit te voeren. Vraag de kinderen te voorspellen wat er zal gebeuren als de zaadjes geen warmte krijgen.

- *Zullen ze een beetje groeien, helemaal niet, of juist veel beter?*

Laat hen ook vertellen waarom zij dit denken.

● Geef elk groepje twee plantenbakjes en een bekertje. Laat de kinderen een beetje aarde in hun bakjes doen. Dit maken zij nat met de plantenspuit (met de gieter krijgen de zaadjes vaak te veel water). Laat de kinderen de zaadjes hierop strooien. Zet een van de twee bakjes in de koelkast.

- *Is het licht of donker in de koelkast?*

Concludeer dat het in de koelkast donker is. Om goed te kunnen vergelijken wat het verschil is tussen kou en warmte, zullen de zaadjes die in de warmte blijven ook geen zonlicht mogen krijgen (net als de zaadjes in de koelkast). U laat de kinderen de zaadjes afdekken met een bekertje.

Vertel dat de kinderen elke ochtend bij binnenkomst even mogen kijken hoe het met hun zaadjes is. Als de bakjes droog worden, mogen ze deze natmaken met de plantenspuit.

- Laat de kinderen elke dag even kijken of ze met hun zaadjes al iets zien gebeuren. Zij kunnen de vorderingen bijhouden door iedere dag in het logboek een tekening te maken van wat zij zien.

Nog meer zelf onderzoeken/doen:

Laat de kinderen de resultaten van groeiproef 3 vergelijken met die van groeiproef 2.

- *Wat is beter voor een plantje? Zet in de juiste volgorde.*

Laat de kinderen kiezen uit:

1. een plantje krijgt wel warmte maar geen licht.
 2. een plantje krijgt geen warmte en geen licht.
 3. een plantje krijgt wel warmte en ook licht.
- *Welk plantje groeit het beste? En daarna?*

Reflectie en terugkoppeling:

Bespreek met de kinderen hoe het proefje verlopen is.

- *Wat is er gebeurd met de zaadjes?*
- *Wat is het verschil?*
- *Klopte je voorspelling?*
- *Reageert een zaadje in het donker en in de warmte anders dan een zaadje in het donker en in de kou?*

Begrippen: donker, experiment, groeien, kou, licht, warmte.

Activiteit 3.5 Zaadjes planten

De kinderen gaan zaadjes van verschillende bloemen zaaien. Zo ontstaat er een bloementapijt. De bloemen kunnen zij eventueel drogen om deze later te verwerken. Ook gaan de kinderen naar buiten om een natuurarmband te maken.

Waar:	In de klas/Op de speelplaats
Tijdsduur:	60 minuten
21 ^e -eeuwse vaardigheid die centraal staat:	Samenwerken
Soort (kunst-)activiteit:	Beeldende Vorming
Kerdoelen:	N&T: 1.2, 1.2a, 1.3, 1.3a, 1.3b, 1.3d, 1.4, 1.4a, 1.5, 1.5a, 3.1, 3.1a, 3.9, 3.9a, 5.2, 5.2a KV: 1.1, 1.1a, 1.2, 1.2b, 1.3, 1.3a, 2.1a, 2.2a, 2.3a

Wat leren de kinderen?

Het kind leert:

- de voorwaarden om een plantje uit een zaadje te laten groeien te benoemen;
- voorspellingen te doen over het groeiproces van een plantje in kou en warmte;
- afspraken ten aanzien van de verzorging van een plantje na te komen;
- samen te werken in een groep;
- dagelijks observaties te doen en deze bij te houden in een logboek;
- een goede tijdsinschatting te maken.

Wat heb je nodig?

- De film:
 - o 'Peep ta planta un simia' (Papiamento) (zie webpagina Whizz-Art) (9.00 minuten).
 - o 'Peep Plants a Seed' (Engels) (zie webpagina Whizz-Art) (8.50 minuten).
- Kopieerblad 5: Logboek.
- Zaadje zaaien: grote plastic bak (waterbak), potaarde, verschillende soorten zaadjes, plantenspuit.
- Bloemenschilderij: dik boek (telefoonboek), A3 formaat papier (1 per kind), plakkaatverf, kwasten, lijm.
- Natuurarmband: wc-rol, scharen, dubbelzijdig tape.

De activiteit:

● U laat de verschillende zakjes met zaadjes zien en u vraagt de kinderen of zij weten wat dat is. Wanneer duidelijk is dat het verschillende bloemenzaadjes zijn, vertelt u de kinderen dat zij deze zaadjes gaan zaaien. Vraag aan hen of ze weten hoe zij dat moeten doen.

● Laat de kinderen de film 'Peep ta planta un simia' zien. Vraag aan de kinderen wat zij gezien hebben en wat zij denken dat zij nu als eerste moeten doen. Stuur erop aan dat er als eerste aarde in de bak gedaan moet worden. Laat een aantal kinderen dit doen.

Laat de kinderen nu aangeven in hoeveel vakjes de bak verdeeld moet worden (naargelang de verschillende soorten bloemenzaadjes die u heeft). Indien u vier verschillende soorten zaadjes heeft, laat u de kinderen de bak in vier gelijke vakken verdelen. Daarna laat u de kinderen de zaadjes van elk zakje in een eigen vakje

zaaien. Laat ze wat water op de aarde spuiten en zet de bak op een plek waar de zaadjes licht en warmte krijgen. Na verloop van tijd zult u in de klas een grote bloembak hebben.

● Laat de kinderen elke dag even kijken of ze al iets zien gebeuren met hun zaadjes. Zij kunnen de vorderingen bijhouden door in het logboek een tekening te maken van wat zij iedere dag zien.

● Wanneer de bloemen zijn gegroeid en op het punt staan om uit te bloeien, kunt u de bloemen afknippen en de kinderen dit laten drogen in een oud telefoonboek (waar ze iets zwaars opleggen). Wanneer de bloemen droog zijn kunt u de kinderen een bloemenschilderij laten maken met de droogbloemen. Ze schilderen een mooie achtergrond. Hier plakken ze hun gedroogde bloemen op.

Nog meer zelf onderzoeken/doen:

Laat de kinderen een wc-rol doormidden knippen. Knip de wc-rol voor de helft open. Laat de kinderen de wc-rol armband om hun arm passen.

- *Zit het goed?*

Laat de kinderen het rolletje aan een kant met een strip met dubbelzijdig tape beplakken. Laat de kinderen naar buiten gaan en op zoek gaan naar bloemetjes, blaadjes et cetera. Laat ze de natuurlijke materialen: zand, takjes, blaadjes en bloemetjes op het plakkerige gedeelte van de armband plakken.

Reflectie en terugkoppeling:

Laat de kinderen voorspellen hoe lang zij denken dat het duurt tot de eerste zaadjes uitkomen. Schrijf de voorspellingen van de kinderen op het bord. Hou dit bij op een lijst en kom hierop terug wanneer het zover is.

- *Wie had het goed?*
- *Zijn alle zaadjes uitkomen?*

Didactische tips:

- Hang de bloemschilderijen op in het Groeimuseum.
- Laat de kinderen de plantjes in het Groeimuseum plaatsen.
- Laat de kinderen hun natuurarmband in het Groeimuseum plaatsen.

Begrippen: aarde, armband, drogen, ontkiemen, plantenbak, plantenspuit, schilderen, zaadjes.

Deelvraag 4 Hoe zorg ik ervoor dat ik goed groei?

De kinderen leren hoe je op een gezonde manier volwassen kunt worden. De kinderen leren over gezonde voeding, hygiëne, gezonde beweging, goede lichamelijke verzorging et cetera.

Aan deze deelvraag zijn de volgende activiteiten gekoppeld:

- **Activiteit 4.1 Baby in de klas**

PV, N&T, B&G & KV (Muziek)

Kritisch denken

60 minuten

Er komt een ouder met een baby naar de klas om te vertellen en te laten zien hoe je met een baby om moet gaan en waarom. De kinderen gaan een babylied inoefenen en dit aan de baby voordragen. De kinderen gaan vervolgens zelf de poppenhoek inrichten met spullen die nodig zijn voor de verzorging van een baby.

- **Activiteit 4.2 Gezond en ongezond**

PV, B&G & KV (Beeldende vorming)

Samenwerken

60 minuten

Tijdens deze activiteit krijgen de kinderen een film te zien waar over gezond en ongezond eten gesproken wordt en over de noodzaak van bewegen. De kinderen doen een spel in de gymzaal en maken vervolgens in groepen een collage. Verder maken ze een dagkaart van alles wat ze op een dag eten.

- **Activiteit 4.3 Groente en fruit in een hoepel**

N&T, B&G & KV (Beeldende vorming)

Computational thinking

45 minuten (exclusief excursie naar supermarkt)

Tijdens deze activiteit kijken de kinderen naar een film waarin verschillende soorten groente en fruit gepresenteerd worden. De kinderen gaan de soorten groente en fruit in drie hoepels onderscheiden. Een uitstapje naar de groente- en fruitafdeling van de supermarkt kan ook onderdeel van deze activiteit vormen.

- **Activiteit 4.4 Gezonde shake**

N&T, B&G & KV (Beeldende vorming)

Computational thinking

45 minuten

De kinderen zien een film van Flip de Beer die een shake (fruitdrankje) gaat maken en volgen zelf ook recepten voor het maken van een shake.

- **Activiteit 4.5 Bewegen is goed voor je**

PV & B&G

Zelfregulering

45 minuten

Veel en veelzijdig bewegen is ook een onderdeel van een gezonde leefstijl. Kinderen gaan tijdens deze activiteit inventariseren wat ze allemaal op een dag aan beweging doen. Ook gaan ze een test in de gymzaal doen.

- **Activiteit 4.6 Gezonde snackweek**

PV, B&G & KV (Beeldende vorming)
Creatief denken
60 minuten

De kinderen nemen een week lang alleen maar gezonde snacks mee naar school. Ze laten de rest van de school zien dat ze gezond eten door de hele week een zelfgemaakte fruit- of groentebuttont te dragen.

- **Activiteit 4.7 Op bezoek bij het Wit-Gele Kruis**

PV, N&T, B&G & KV (Beeldende vorming)
Mediawijsheid
2 x 60 minuten

Tijdens deze activiteit gaan de kinderen op bezoek bij het Wit-Gele Kruis. Hier zullen zij rondgeleid worden en informatie krijgen over het werk dat het Wit-Gele Kruis doet.

- **Activiteit 4.8 Glitterhanden wassen**

PV, N&T, B&G & KV (Muziek)
Informatievaardigheden
45 minuten

Tijdens deze activiteit leren de kinderen een lied over handen wassen. Zij leren ook waarom het zo belangrijk is om hun handen goed te wassen en hoe zij dat op een goede manier doen. Met glittergel zullen zij zien dat bacteriën (de glitters) van hand tot hand gaan.

- **Activiteit 4.9 Tandens poetsen**

PV, B&G & KV (Muziek)
Zelfregulering
45 minuten

Tijdens deze activiteit gaan de kinderen naar het gebit kijken. Ze vergelijken hun eigen gebit met het gebit van een ander. Aan de hand van de poetsposter gaan de kinderen hun eigen gebit poetsen. Ze leren tot slot een lied over tanden poetsen.

- **Activiteit 4.10 Op bezoek bij de tandarts**

PV, N&T, B&G & KV (Theater)
Mediawijsheid
2 x 60 minuten

Tijdens deze activiteit gaan de kinderen op bezoek bij de tandarts en/of mondhygiënist. Hier zullen zij rondgeleid worden en informatie krijgen over het werk dat de tandarts en/of mondhygiënist doet. De kinderen gaan in de klas een rollenspel uitvoeren over het bezoek aan de tandarts en/of mondhygiënist.

- **Activiteit 4.11 Op bezoek bij de kapper**

PV, N&T, B&G & KV (Beeldende vorming)
Mediawijsheid
2 x 60 minuten

Ook haren groeien. Tijdens deze activiteit gaan de kinderen naar de kapper. Daar ontdekken zij wat de kapper zoal doet. De kapper zal hen uitleggen hoe snel haar groeit en hoe ze hun haren goed moeten verzorgen.

- **Activiteit 4.12 Mijn haar**

PV, N&T & KV (Beeldende vorming)

Creatief denken

60 minuten

De kinderen zullen ontdekken dat er verschillende soorten haren zijn. Kinderen gaan op hun eigen portret, van een materiaal naar keuze, hun haren na maken.

Activiteit 4.1 Baby in de klas

Er komt een ouder met een baby naar de klas om te vertellen en te laten zien hoe je met een baby om moet gaan en waarom. De kinderen gaan een babylied inoefenen en dit aan de baby voordragen. De kinderen gaan vervolgens zelf de poppenhoek inrichten met spullen die nodig zijn voor de verzorging van een baby.

Waar:	In de klas
Tijdsduur:	60 minuten
21 ^e -eeuwse vaardigheid die centraal staat:	Kritisch denken
Soort (kunst-)activiteit:	Muziek
Kerdoelen:	PV: 3.1, 3.1a, 3.1b, 6.2, 6.2a, 6.2b N&T: 2.2, 2.2a, 2.4, 2.4a B&G: 1.1, 1.1a, 1.3, 1.8 KV: 1.1, 1.1a, 1.2, 1.2a, 1.2b, 1.3, 1.3a, 2.1, 2.1a, 2.2, 2.2a, 2.3, 2.3a, 5.1, 5.1a, 5.1b, 5.2, 5.2a

Wat leren de kinderen?

Het kind leert:

- vragen te formuleren die gesteld kunnen worden;
- aandachtig te luisteren;
- een lied te zingen voor een baby;
- aan te geven hoe je bij een baby kunt herkennen hoe hij zich voelt;
- aan te geven hoe je een baby moet verzorgen;
- aan te geven wat er nodig is voor de verzorging van een baby.

Wat heb je nodig?

- Verschillende muziekinstrumenten.
- Poppenhoek: luier, haarborstel, babybadje, billendoekjes, talkpoeder, flesje, handdoek, speen, wandelwagen, poppenkleding.

De activiteit:

● Vertel de kinderen dat er een baby in de klas komt.

- *Wat weet je allemaal over een baby?*
- *Wie heeft ook een baby thuis?*
- *Wat weet je nog niet over baby's?*

Inventariseer de vragen die de kinderen straks willen stellen aan de ouder die met de baby op bezoek komt. Spreek met de kinderen af hoe ze zich dienen te gedragen als de ouder met baby in de klas komt.

- *Wat vindt een baby prettig? En wat niet?*

● Leer de kinderen een leuk babylied aan dat zij kunnen zingen voor de baby. Bespreek met de kinderen hoe je een lied aan een baby moet voordragen.

- *Wat vindt een baby leuk? (zachte stem, niet schreeuwen, mimiek gebruiken)*

Laat de kinderen ook muziekinstrumenten gebruiken ter ondersteuning van het lied.

- *Welke muziekinstrumenten zijn geschikt voor het gekozen lied?*

Laat de kinderen zelf experimenteren met verschillende muziekinstrumenten.

- *Welk muziekinstrument zou de baby misschien niet prettig vinden?*

Laat de kinderen daar rekening mee houden.

● De ouder met baby komt in de klas. Vraag de ouder om aan de kinderen te vertellen wat hij/zij moet doen bij de verzorging van de baby, zodat de baby goed groeit.

- *Hoe moet je een baby oppakken?*
- *Hoe moet je een luier verschonen?*
- *Hoeveel moet de baby drinken en slapen?*
- *Wat eet een baby?*
- *Wat kan de baby allemaal?*

Laat de kinderen ook hun vragen stellen.

- *Kan een baby praten?*

Concludeer dat een baby niet kan praten, maar dat je toch kunt zien of merken hoe hij zich voelt. Vraag de kinderen waaraan je kunt merken of een baby vrolijk, verdrietig, bang, moe of hongerig is.

● Na afloop van het bezoek van de ouder en baby bespreekt u met de kinderen wat allemaal belangrijk is bij de verzorging van een baby.

- *Wat heeft een baby nodig om goed en gezond op te kunnen groeien?* (Gezond eten, goede verzorging (hygiëne), goed dag en nachtritme (op tijd naar bed, voldoende slapen), genoeg drinken).

Concludeer met de kinderen dat deze dingen niet alleen belangrijk zijn bij baby's, maar ook voor henzelf.

● Zeg tegen de kinderen dat zij ook een baby in de klas krijgen in de vorm van een pop die in de poppenhoek zal gaan slapen. Vraag aan de kinderen zij allemaal nodig hebben om de baby goed te kunnen verzorgen. Richt met de kinderen de poppenhoek in zodat de baby daar kan worden verzorgd. Laat alle kinderen een keer in de poppenhoek spelen om de baby te verzorgen.

Nog meer zelf onderzoeken/doen:

Laat de kinderen aan hun ouders vragen welke babyliedjes zij vroeger zongen. Laat de kinderen deze liedjes voordragen aan de rest van de klas.

Reflectie en terugkoppeling:

Vraag de kinderen naar wat zij bij deze activiteit geleerd hebben.

- *Heb je al je vragen kunnen stellen?*
- *Wat wist je eerst nog niet en nu wel?*
- *Wat vond de baby van het lied?*
- *Wat heb je ervan geleerd?*
- *Wat zou je de volgende keer anders willen doen?*

Didactische tips:

- Bespreek van tevoren met de ouder wat het doel is van het bezoek aan de klas. Geef aan dat de kinderen leren over groeien en dat ze leren dat een goede verzorging daarbij essentieel is. Geef een beetje sturing aan de ouder zodat hij/zij weet wat er in de klas verteld moet worden.
- Vraag de kinderen spullen van thuis mee te nemen voor het verzorgen van een baby en plaats deze in het Groeimuseum.
- Herhaal gedurende het thema het babylied een aantal keer. Tijdens de slotactiviteit kunnen de kinderen het lied presenteren aan de bezoekers van het Groeimuseum.

Begrippen: babylied, babypop, bad, borstel, doekjes, flesje, handdoek, luiers, poeder, speen, wandelwagen.

Activiteit 4.2 Gezond en ongezond

Tijdens deze activiteit krijgen de kinderen een film te zien waar over gezond en ongezond eten gesproken wordt en over de noodzaak van bewegen. De kinderen doen een spel in de gymzaal en maken vervolgens in groepen een collage. Verder maken ze een dagkaart van alles wat ze op een dag eten.

Waar:	In de klas/In de gymzaal
Tijdsduur:	60 minuten
21 ^e -eeuwse vaardigheid die centraal staat:	Samenwerken
Soort (kunst-)activiteit:	Beeldende vorming
Kerdoelen:	PV: 3.1, 3.1a, 3.1b, 5.3, 5.3b B&G: 1.3, 1.3a, 1.3c, 3.1, 3.1a, 3.5, 3.5a KV: 1.1, 1.1a, 1.2, 1.2a, 1.2b, 1.3, 1.3a, 2.3, 2.3a

Wat leren de kinderen?

Het kind leert:

- aan te geven wat gezond en ongezond eten is en wat gezonde en ongezonde activiteiten zijn;
- aan te geven wat veel en ongezond eten en weinig bewegen met je lichaam doet;
- aan te geven dat gezond eten en veel bewegen goed voor je is;
- een collage te maken, waarbij hij het gehele oppervlak moet gebruiken en opvullen;
- te knippen, scheuren en plakken;
- in een groep samen te werken;
- inzicht te krijgen in zijn eigen eetpatroon.

Wat heb je nodig?

- De film 'Op bezoek bij lekker Puh, Flip de Beer' (zie webpagina Whizz-Art) (4.55 minuten).
- Collage: A3 formaat papier (karton), tijdschriften, verpakkingsmateriaal van etenswaren, scharen, lijm, kwastjes.

De activiteit:

● Laat de kinderen de film 'Op bezoek bij lekker Puh' van Flip de Beer zien. Voer een kringgesprek met de kinderen, waarbij zij praten over gezond en ongezond eten en leven en waarom het belangrijk is om gezond te eten. Vraag de kinderen wat er allemaal met je gebeurt als je niet gezond eet. (dik worden, ziek worden, gaatjes in de tanden et cetera)

● Verdeel de gymzaal in twee helften; een gezonde en een ongezonde kant. Laat de kinderen naar de juiste helft van de gymzaal rennen.

- *Een appel?* (de kinderen rennen naar gezond)
- *Frietjes?* (de kinderen rennen naar ongezond)
- *Sla, wortels, hamburger, snoep, pastechi?*

Noem niet alleen etenswaren op, maar ook activiteiten.

- *Veel bewegen, tv kijken, voetballen, fietsen, gamen, et cetera*

● Verdeel de klas in vier groepen. Leg uit dat iedere groep een collage gaat maken. Een collage is een poster waarop je van alles plakt dat met een onderwerp te maken heeft. Een groep maakt een collage van gezond eten, een groep van ongezond eten, een groep van gezonde activiteiten en een groep van ongezonde activiteiten. De kinderen kunnen plaatjes uit tijdschriften uitknippen, scheuren en opplakken, maar ze kunnen ook wikkels, flesjes, pakjes of andere voorwerpen gebruiken om op hun collage te plakken. Laat ze ook spullen van thuis meenemen die gebruikt kunnen worden. Geef aan dat de hele poster benut moet worden.

● Bespreek de posters. Leg de poster van gezond en ongezond eten naast elkaar en vergelijk de posters. Wat valt de kinderen op. Doe dit ook bij de posters gezonde en ongezonde activiteiten.

Nog meer zelf onderzoeken/doen:

Vraag aan de kinderen of zij van zichzelf vinden dat zij gezond eten. Laat hen een dagkaart maken waar ze alles wat ze vandaag gegeten hebben, in tekenen. U laat de kinderen daarna omcirkelen wat gezond is.

Reflectie en terugkoppeling:

Vraag de kinderen naar hoe de samenwerking binnen de groep verlopen is.

- *Met wie kan je goed samenwerken?*
- *Met wie niet zo goed?*
- *Waar ligt dat aan?*
- *Hoe kan je iemand het beste helpen?*

Didactische tip:

Hang de vier posters op in het Groeimuseum.

Begrippen: bewegen, collage, gezond, knippen, ongezond, plakken, posters, samenwerken, scheuren.

Activiteit 4.3 Groente en fruit in een hoepel

Tijdens deze activiteit kijken de kinderen naar een film waarin verschillende soorten groente en fruit gepresenteerd worden. De kinderen gaan de soorten groente en fruit in drie hoepels onderscheiden. Een uitstapje naar de groente- en fruitafdeling van de supermarkt kan ook onderdeel van deze activiteit vormen.

Waar:	in de klas/In de supermarkt
Tijdsduur:	45 minuten (exclusief uitstapje naar supermarkt)
21 ^e -eeuwse vaardigheid die centraal staat:	Computational thinking
Soort (kunst-)activiteit:	Beeldende vorming
Kerdoelen:	N&T: 2.5, 2.5a, 3.6, 3.6b B&G: 1.3, 1.3a, 3.1, 3.1a, 3.3, 3.3b, 3.5, 3.5a KV: 2.3a

Wat leren de kinderen?

Het kind leert:

- te herkennen hoe verschillende soorten fruit en groente eruit zien;
- verschillende soorten fruit en groente te benoemen;
- dat je fruit en groente moet wassen voor het eten;
- de smaken zoet, zuur, zout en bitter te herkennen;
- patronen te herkennen in een abstracte representatie van de werkelijkheid.

Wat heb je nodig?

- De film:
 - o 'Ban siña di fruta y berdura' (Papiamento) (zie webpagina Whizz-Art) (21.30 minuten)
 - o 'Lets Learn Fruits & Vegetables' (Engels) (zie webpagina Whizz-Art) (23.47 minuten).
- Kopieerblad 5: Logboek.
- Kopieerblad 13: Fruit en groente.
- Verschillende soorten fruit en groente.
- Plaat: Kralenplankopdrachten. (zie webpagina Whizz-Art).
- Kralenplank, en kraaltjes.

De activiteit:

● Laat de film 'Ban siña di fruta y berdura' zien. Vraag de kinderen na afloop welk fruit en welke groente in de film aan bod kwamen. Weten de kinderen wat fruit en groente zijn? Groente en fruit zijn belangrijk voor je! Vraag de kinderen welk fruit en welke groente zij weleens eten.

- *Hoe vaak moet je fruit en groente eten?*

Geef aan dat het belangrijk voor de kinderen is, dat ze iedere dag fruit en groente eten. Weten de kinderen ook waarom? (vitaminen, niet ziek worden)

● Leg twee hoepels op de grond in het midden van de kring. Laat de kinderen de kaarten (van kopieerblad 13) en het meegebrachte fruit en groente in de goede hoepel leggen. Alle fruit gaat in de ene hoepel en alle groente gaan in de andere hoepel. Daarnaast heeft u nog een derde hoepel. Deze is voor de typisch

Arubaanse vruchten en groente. Vraag aan de kinderen in welke hoepel de groente en fruit behoren en laat hen deze eventueel proeven.

- *Wie heeft dit weleens gegeten?*
- *is het zuur, zout, bitter of is het zoet?*

Leg de kinderen uit dat ze alle groente en fruit voor het eten eerst moeten wassen.

● Doe verschillende oefeningen met de kaarten, het fruit en de groente die in de hoepels liggen.

1. *Pak de kaart van de banaan en leg hem onder je stoel. Geef de kaart van de kersen aan Dwayne. Draai de kaart van de appel om, et cetera.*
2. Laat de kinderen hun ogen dicht doen. Verwissel een van de kaarten of groente/fruit van de ene hoepel naar de andere. Laat de kinderen kijken. *Welk fruit of groente ligt niet in de goede hoepel?*
3. Haal alle kaarten, het fruit en de groente uit de hoepels. Leg drie hoepels neer en laat de kinderen nu een verdeling maken in wat ze lekker en niet lekker vinden. Groente of fruit die het kind niet kennen gaan in de derde hoepel.

● Laat de kinderen van de hele week een logboek bijhouden, waarin zij aangeven (tekenen) wat zij iedere dag aan groente en fruit eten. Eet je op maandag 1 appel en 2 aardappelen dan teken je deze bij de maandag. Eet je op dinsdag 5 druiven en broccoli, dan teken je die bij de dinsdag, et cetera. Laat de kinderen hun logboeken met elkaar vergelijken.

- *Wat valt je op?*

Laat de kinderen op de kralenplank afbeeldingen van groente en fruit namaken.

Nog meer zelf onderzoeken/doen:

Plan een bezoek aan de groente-en fruitafdeling van een supermarkt.

- *Wat is groente en wat is fruit?*
- *Wat eet jij thuis weleens?*
- *Liggen hier groente en fruit bij die de kinderen nog niet kennen?*

Laat de kinderen tijdens het bezoek aan de supermarkt foto's maken.

Reflectie en terugkoppeling:

Vraag de kinderen te reflecteren op hun eigen gedrag ten aanzien van het eten van groente en fruit.

- *Wat heb je ontdekt bij het bijhouden van het logboek?*
- *Vind je dat je voldoende groente en fruit eet?*
- *Wat ga je veranderen aan je eetgedrag?*

Didactische tip:

Hang de foto's van het bezoek aan de fruit- en groenteafdeling van de supermarkt, op in het Groeimuseum.

Begrippen: aardappel, aardbei, appel, aubergine, avocado, banaan, bessen, bloemkool, broccoli, citroen, doperwtten, druiven, groene kool, guave, kers, lady's fingers (okra), mango, papaja, paprika, peer, perzik, rettich, rode biet, sinaasappel, sla, sperzieboon, tomaat, ui, watermeloen, wortel, yambo.

Activiteit 4.4 Gezonde shake

De kinderen zien een film van Flip de Beer die een shake (fruitdrankje) gaat maken en volgen zelf ook recepten voor het maken van een shake.

Waar:	In de klas
Tijdsduur:	45 minuten
21 ^e -eeuwse vaardigheid die centraal staat:	Computational thinking
Soort (kunst-)activiteit:	Beeldende vorming
Kerdoelen:	N&T: 3.6, 3.6b B&G: 1.3, 1.3a, 3.3, 3.3a, 3.3b

Wat leren de kinderen?

Het kind leert:

- de verschillende soorten groente en fruit die in de shake gaan, te benoemen;
- dat hij voor het bereiden van eten (een shake), zijn handen moet wassen;
- dat hij fruit en groente voor het eten moet wassen;
- een recept voor een shake samen te stellen;
- een gezonde shake te maken;
- een serie geordende stappen te volgen (een recept) om een bepaald doel te bereiken (het maken van een shake);
- hoeveelheden af te meten.

Wat heb je nodig?

- De film 'Fruitsapje maken met Flip de Beer' (zie webpagina Whizz-Art) (3.09 minuten).
- Kopieerblad 14: Recepten voor shakes.
- A3 formaat papier (2).
- Fruitshake: blender, bekers, mesje, snijplank, water, fruit (naar keuze), groente (naar keuze), melk, sap, yoghurt.

De activiteit:

● Vraag aan de kinderen wat hun lievelingseten is. Vraag of zij denken dat het lekker zou zijn als zij daar een shake van zouden maken. Bijvoorbeeld van patat, hamburgers en chocola.

- *Is dit gezond?*
- *Hoe kun je een gezonde shake maken?*

● Laat de film 'Fruitsapje maken met Flip de Beer' zien. Vraag de kinderen wie ook weleens een shake thuis maakt. Zeg tegen de kinderen dat zij in de klas gezonde shakes gaan maken. Vraag wat zij denken dat er allemaal voor nodig is om een gezonde shake te maken en welk fruit en/of groente zij denken dat lekker samen is. Leg nadruk op het feit dat het groente en fruit moet zijn met water, melk of sap, dus geen hamburgers met patat en chocola. Geef voordat je begint met het bereiden van eten, aan dat het van belang is dat jij je handen goed wast. Laat alle kinderen hun handen wassen. Laat de kinderen vervolgens

zelf lekkere recepten samenstellen en probeer die uit of laat de kinderen de recepten van kopieerblad 14 volgen.

Nog meer zelf onderzoeken/doen:

Hang in het Groeimuseum twee posters naast elkaar op: een groenteposter en een fruitposter. Laat de kinderen de posters opvullen met zelfgemaakte tekeningen of uitgeknipte plaatjes van groente en fruit.

Reflectie en terugkoppeling:

Vraag aan de kinderen welke shake zij het lekkerst vonden en waarom. Hadden zij dat van tevoren ook gedacht of zaten daar verrassingen tussen? Was een bepaalde shake juist lekkerder dan ze gedacht hadden of andersom?

- *Heb je een bestaand recept gevolgd?*
- *Wat was gemakkelijk?*
- *Wat was moeilijk?*
- *Was de shake lekker?*

Didactische tip:

U zou de kinderen zelf de groente en het fruit kunnen laten snijden. Geef in dat geval zeer duidelijke instructies voor het gebruik van een mes. U kunt ook voorgesneden producten gebruiken.

Begrippen: blender, fruit, fruitdrink, groente, mesje, recept, snijplank.

Activiteit 4.5 Bewegen is goed voor je

Veel en veelzijdig bewegen is ook een onderdeel van een gezonde leefstijl. Kinderen gaan tijdens deze activiteit inventariseren wat ze allemaal op een dag aan beweging doen. Ook gaan ze een test in de gymzaal doen.

Waar:	In de gymzaal
Tijdsduur:	45 minuten
21 ^e -eeuwse vaardigheid die centraal staat:	Zelfregulering
Soort (kunst-)activiteit:	Niet van toepassing
Kerdoelen:	PV: 3.1, 3.1a, 3.1b B&G: 1.3, 1.7, 1.7a, 1.8, 1.8a

Wat leren de kinderen?

Het kind leert:

- het belang van lichamelijke beweging kennen;
- eenvoudige bewegingsoefeningen uit te voeren;
- zijn of haar grenzen voor wat betreft de conditie te herkennen.

Wat heb je nodig?

- Stopwatch.
- Fluit.

De activiteit:

● Vertel de kinderen dat gezondheid niet alleen te maken heeft met gezond eten, maar ook met voldoende bewegen. Bewegen is niet alleen goed voor je conditie, maar ook om op het goede gewicht te blijven en niet te zwaar te worden. Als je te zwaar bent, dan ben je extra gevoelig voor ziektes.

Bespreek met de kinderen welke bewegingen zij allemaal kunnen maken en laat hen deze bewegingen ook met z'n allen uitvoeren (lopen, springen, kruipen, hinkelen, koprol maken, huppelen, rennen, sprinten). Laat een kind een beweging voordoen en laat de rest van de klas dit kind nadoen.

● Doe een test in de klas. Zeg dat de kinderen iedere beweging 1 minuut moeten uitvoeren. Ze moeten daarna aangeven of ze er moe van geworden zijn of niet. Wissel actieve bewegingen af, met minder actieve bewegingen (eerst 1 minuut lopen, dan 1 minuut springen, dan 1 minuut kruipen, dan 1 minuut sprinten). Bespreek met de kinderen waar ze het meest moe van werden? Van welke beweging werden ze niet zo moe? Geef aan dat het goed is dat kinderen iedere dag bewegen.

● Beëindig de les door alle kinderen op de grond te laten liggen (slapen).

- *Is slapen goed voor je?*

Concludeer met de kinderen dat je niet de hele dag kunt bewegen. Je moet ook uitrusten. Dat doe je vooral 's nachts, door te slapen. Je lichaam komt dan tot rust.

Nog meer zelf onderzoeken/doen:

Laat de kinderen uitzoeken hoe het met hun conditie gesteld is. Laat ze 1 minuut lang springen (eventueel op een bank of touwtjespringen). Hoe vaak springen ze? Noteer hun score. Over een maand kunt u deze les herhalen en kijken of de kinderen vooruit zijn gegaan.

Reflectie en terugkoppeling:

Bespreek met de kinderen hoe ze zich voelen na afloop van de les.

- *Hoe voelt het om te bewegen?*
- *Vind je het fijn om te bewegen?*
- *Waarom wel of waarom niet?*
- *Hoe kun je thuis meer gaan bewegen?*

Begrippen: bewegen, hinkelen, huppelen, koprool maken, kruipen, lopen, rennen, springen, sprinten.

Activiteit 4.6 Gezonde snackweek

De kinderen nemen een week lang alleen maar gezonde snacks mee naar school. Verder laten ze de rest van de school zien dat ze gezond eten door de hele week een zelfgemaakte fruit- of groentebutton te dragen.

Waar:	In de klas
Tijdsduur:	60 minuten
21 ^e -eeuwse vaardigheid die centraal staat:	Creatief denken
Soort (kunst-)activiteit:	Beeldende vorming
Kerdoelen:	PV: 3.1, 3.1a B&G: 1.3, 1.3a, 1.3b, 1.3c, 3.1, 3.1a, 3.5, 3.5a KV: 1.1, 1.1a, 1.2, 1.2a, 1.2b, 1.3, 1.3a, 2.1a, 2.2a, 2.3a

Wat leren de kinderen?

Het kind leert:

- bewuster na te denken over zijn/haar tussendoortjes;
- te experimenteren met technieken en materialen;
- een ontwerp te maken;
- volgens een ontwerp te werken.

Wat heb je nodig?

- De film 'De bananenboom, Het zandkasteel' (zie webpagina Whizz-Art) (14.42 minuten).
- Bijlage 1: Brief voor ouders.
- Buttons: veiligheidsspeldjes, lijmpistool, klei, scharen, stiften, potloden, strijkkralen, strijkijzer, karton, gekleurd papier, kosteloos materiaal, lijm, kwastjes.

De activiteit:

● Oriënteren:

Laat de film 'De bananenboom' van Het Zandkasteel zien. Bespreek de groente en het fruit die in de film voorkomen. Laat de kinderen aan elkaar uitleggen waarom groente en fruit zo belangrijk zijn. Laat de kinderen weten dat zij de hele week alleen maar fruit of groente gaan eten als snack.

- *Wat voor fruit of welke groente ga je morgen als snack meenemen?*
- Laat de kinderen aangeven wat zij lekker vinden. Misschien kunnen de kinderen elkaar op ideeën brengen. Om aan de rest van de school, en daarbuiten, te laten zien, dat zij gezond bezig zijn dragen ze een zelfgemaakte button van het fruit of de groente die zij het lekkerst vinden. Zij mogen die button de hele week op hun kleren dragen.

● Onderzoeken:

- *Van welk fruit of welke groente wil jij een button maken?*

Laat de kinderen eerst een keuze maken uit alle fruit- en groentesoorten. Laat ze aangeven wat de kleur, vorm en andere bijzonderheden zijn van het fruit of de groente die ze na willen maken. Laat de kinderen ook bepalen van welke materialen ze hun button willen maken (denk aan klei, karton, strijkkralen, dop van een flesje, et cetera). Laat ze een ontwerp van hun button uittekenen.

● Uitvoeren/Creëren:

Leg de kinderen uit hoe ze de gekozen materialen moeten gebruiken, help waar nodig. Laat de kinderen bij het uitvoeren van de opdracht telkens naar hun ontwerp kijken. Wijs hen erop dat kleur en vorm erg belangrijk zijn bij het namaken van fruit of groente. Help de kinderen met het bevestigen van de veiligheidsspeld achter op de button.

● Evalueren:

Bespreek de technieken en materialen die de kinderen gebruikt hebben.

- *Lijkt de button op een fruit of groente?*
- *Is de button stevig?*

Nog meer zelf onderzoeken/doen:

De laatste dag van de week zou u al het fruit dat die dag meegenomen is in een grote schaal kunnen doen en als afsluiting samen met de kinderen een grote fruitsalade maken en opeten. Vergeet niet om hiervan een foto te maken voor het Groeimuseum.

Reflectie en terugkoppeling:

Vraag aan de kinderen wat zij van deze fruitweek vonden. Was het leuker dan zij dachten of juist lastig? Hebben zij deze week fruit of groente gegeten die ze nog niet eerder hadden geproefd? Lijkt de gemaakte button op het ontwerp dat de kinderen vooraf gemaakt hadden?

Didactische tips:

- Stuur de ouders een brief (zie bijlage 1) waarin te kennen gegeven wordt dat deze week in het teken staat van groente-en fruit en dat de kinderen gevraagd is om iedere dag een fruit- of groentesnack mee te nemen.
- Hang de foto's van de fruitsalade op in het Groeimuseum.

Begrippen: button, fruit, groente, snack.

Activiteit 4.7 Op bezoek bij het Wit-Gele Kruis

Tijdens deze activiteit gaan de kinderen op bezoek bij het Wit-Gele Kruis. Hier zullen zij rondgeleid worden en informatie krijgen over het werk dat het Wit-Gele Kruis doet.

Waar:	Wit-Gele Kruis
Tijdsduur:	2 x 60 minuten
21 ^e -eeuwse vaardigheid die centraal staat:	Mediawijsheid
Soort (kunst-)activiteit:	Beeldende vorming
Kerdoelen:	PV: 3.1, 3.1a, 3.1b N&T: 2.4, 2.4a, 7.7, 7.7a B&G: 1.1, 1.1a, 1.3, 1.5, 1.5a, 1.6, 1.6a, 1.6b, 4.2, 4.2a, 4.2b, 4.3, 4.3b

Wat leren de kinderen?

Het kind leert:

- verschillende soorten beroepen kennen (verpleegkundige, diëtiste);
- wat het Wit-Gele Kruis is en doet;
- aan te geven wat belangrijk is bij de verzorging van een baby;
- aan te geven waar je op moet letten bij het nuttigen van voeding;
- vragen te formuleren voor een interview;
- vragen te stellen tijdens een interview;
- om te gaan met een digitale camera;
- een kleine presentatie te maken (met behulp van foto's) van hun uitstapje.

Wat heb je nodig?

- Vervoer naar en van het Wit-Gele Kruis.
- Hulpouders.
- Digitale camera (of telefoon).
- Printer.

De activiteit:

● Vorbereiding:

Vertel de kinderen dat ze vandaag een bezoek gaan brengen aan het Wit-Gele Kruis. Weten de kinderen wat je bij het Wit-Gele Kruis kunt doen?

- *Wie is er weleens bij het Wit-Gele Kruis geweest?*
- *Waarvoor?*

Laat de kinderen vertellen over hun ervaringen.

- *Wie werkt er bij het Wit-Gele Kruis?*

Vertel de kinderen dat ze vandaag kennis zullen maken met een verpleegkundige en een diëtiste.

- *Wat is een verpleegkundige?*
- *Wat is een diëtiste?*
- *Wat doet hij/zij allemaal?*

Besprek met de kinderen het beroep van verpleegkundige. Doe dit ook met het beroep 'diëtiste'.

Laat de kinderen vragen bedenken die ze straks willen stellen aan de verpleegkundige en de diëtiste. Geef ook aan dat er foto's gemaakt mogen worden. Waar willen de kinderen foto's van? Laat hen vooraf bedenken wat ze graag vastgelegd willen hebben. Laat hen ook oefenen met de digitale camera, zodat ze weten hoe ze deze moeten gebruiken.

● Zorg ervoor dat de kinderen tijdens het bezoek aan het Wit-Gele Kruis zicht krijgen op wat er allemaal bij het Wit-Gele Kruis gebeurt. Ze maken kennis met de wachtkamer, een weegschaal, inentingen et cetera. Laat kinderen ook tijdens het uitstapje over hun eigen ervaringen vertellen. Geef hen ook de gelegenheid om aan de verpleegkundige en de diëtiste vragen te stellen. Laat de kinderen tijdens het bezoek aan het Wit-Gele Kruis, foto's maken.

● Na afloop van het bezoek aan het Wit-Gele Kruis laat u de kinderen in de klas de gemaakte foto's zien. De kinderen gaan samen een selectie maken van de foto's die ze bij de eindpresentatie aan de ouders willen laten zien.

- *Wat willen jullie bij die foto's vertellen?*

Nog meer zelf onderzoeken/doen:

- Laat de kinderen hun vaccinatieboekje naar school meenemen om in het Groeimuseum te leggen.
- Maak met de klas een 'dank je wel' boekje. Ieder kind maakt een tekening voor de medewerkers van het Wit-Gele Kruis. Laat de kinderen ook een bedanktekening voor de ouders maken..

Reflectie en terugkoppeling:

Besprek met de kinderen hoe het bezoek aan het Wit-Gele Kruis verlopen is.

- *Wat vond je interessant?*
- *Wat wist je nog niet?*
- *Zou je later een verpleegkundige of diëtiste bij het Wit Gele Kruis willen worden?*

Didactische tips:

- Bereid het bezoek aan het Wit-Gele Kruis goed voor. Zorg ervoor dat u duidelijk maakt wat er van de verpleegkundige en de diëtiste verwacht wordt. Vraag vooral informatie te geven over gezond leven en eten zodat de kinderen gezond kunnen opgroeien. Laat hen ook iets vertellen over het belang van goede hygiëne. Zorg voor voldoende hulpouders en vervoer. En vraag of u foto's mag maken van het bezoek.
- Hang de foto's van het bezoek aan het Wit-Gele Kruis op in het Groeimuseum.
- Mocht een bezoek aan het Wit-Gele Kruis niet mogelijk zijn, nodig dan een verpleegkundige of diëtiste uit om in de klas te komen vertellen over het werk van het Wit-Gele Kruis.

Begrippen: beroep, diëtiste, digitale camera, gezondheid, hygiëne, inenting, meten, verpleegkundige, wachtkamer, wegen, Wit-Gele Kruis, ziek zijn.

Activiteit 4.8 Glitterhanden wassen

Tijdens deze activiteit leren de kinderen een lied over handen wassen. Zij leren ook waarom het zo belangrijk is om hun handen goed te wassen en hoe zij dat op een goede manier doen. Met glittergel zullen zij zien dat bacteriën (de glitters) van hand tot hand gaan.

Waar:	In de klas
Tijdsduur:	45 minuten
21 ^e -eeuwse vaardigheid die centraal staat:	Informatievaardigheden
Soort (kunst-)activiteit:	Muziek
Kerdoelen:	PV: 3.1, 3.1a N&T: 1.3a, 1.3b B&G: 1.1, 1.1a, 1.6a KV: 2.1, 2.1a

Wat leren de kinderen?

Het kind leert:

- dat de vele bacteriën op je handen zich heel gemakkelijk kunnen verspreiden;
- dat bacteriën je ziek kunnen maken;
- aan te geven waarom het belangrijk is om je handen goed te wassen;
- een lied te zingen;
- mee te klappen op het ritme van de muziek;
- verzamelde informatie (in een staafdiagram) te presenteren.

Wat heb je nodig?

- De videoclip 'Wash Your Hands Song' (zie webpagina Whizz-Art) (3.20 minuten).
- Glitterhanden: glittergel, antibacteriële zeep, handdoeken.
- Zwaaiastokjes: A4 formaat papier (stevig), stiften, potloden, scharen, stokjes (ijslollystokjes), lijmpistool.

De activiteit:

● Bespreek met de kinderen waarom het belangrijk is om schone handen te hebben. Leg uit dat er veel bacteriën zitten op alles dat de kinderen aanraken en dus ook op hun handen. Er wordt gezegd dat er wel meer dan 150 bacteriën op de handen zitten. Sommige bacteriën kunnen je ziek maken.

● Doe een experiment. U doet wat glittergel op uw handen. Laat het de kinderen zien. Geef een kind een hand met uw glitterhand. Laat dit kind een ander kind een hand geven et cetera. Laat zo de glitters van hand tot hand gaan, totdat meerdere kinderen glitters op hun handen hebben. Laat zo zien dat bacteriën, net als glitters van hand tot hand gaan. De bacteriën gaan alleen weg als jij je handen heel goed wast.

● Laat de kinderen goed naar hun handen kijken.

- *Wanneer is het goed om je handen te wassen?* (na wc-bezoek, voordat je iets eet, na het buitenspelen et cetera).

Laat de kinderen zelf aangeven wanneer zij denken dat ze hun handen moeten wassen.

- *Bekijk je handen, zijn ze schoon of vies?*

- *En onder je nagels?*

Demonstreer hoe jij je handen moet wassen. Laat de kinderen vervolgens om beurt hun handen wassen. Zorg voor goede antibacteriële zeep en een schone droge handdoek. Maak er een gewoonte van in de klas om iedere keer na het buitenspelen en voor het eten de handen te wassen.

- Beluister (en bekijk) het lied 'Wash Your Hands Song'. Laat het lied een paar keer horen, totdat de kinderen het lied mee gaan/kunnen zingen. Laat de kinderen ook meeklappen op het ritme van de muziek. Herhaal dit lied een aantal keer in de week voordat de kinderen hun handen gaan wassen (voordat ze gaan eten en drinken).

REFREIN

*Wash your hands, wash your hands.
Everybody come along and wash your hands. (2x)*

Show me, show me your hands everybody.
Show me, show me your hands. Are they dirty?
Show me, show me your hands everybody.
Time to wash your hands.

Rub, rub, rub your hands everybody.
Rub, rub, rub your hands. Are they soapy?
Rub, rub, rub your hands everybody.
Time to wash your hands.

REFREIN

Dry, dry, dry your hands everybody.
Dry, dry, dry your hands. Are they dry yet?
Dry, dry, dry your hands everybody.
Time to wash your hands.

Shake, shake, shake your hands everybody.
Shake, shake, shake your hands. Are they clean now?
Shake, shake, shake your hands everybody.
Time to wash your hands.

REFREIN

Before you eat wash your hands.
When you come home wash your hands.
In the bathroom wash your hands.
After you play wash your hands.

REFREIN

Nog meer zelf onderzoeken/doen:

Maak een 'was-je-handen' meter. Teken op het bord vijf staafdiagrammen. Kleur iedere keer, als de kinderen gezamenlijk die dag hun handen wassen, een vakje in.

- *Op welke dag heeft de klas de meeste keren handen gewassen?*
- *Waarom was dat zo, denk je?*

	Maandag	dinsdag	woensdag	Donderdag	vrijdag
1x					
2x					
3x					
4x					
5x					
6x					
7x					
8x					
9x					
10x					

'Was-je-handen' meter

Laat de kinderen van hun handen afdrukken maken, deze uitknippen, op een stokje plakken en gebruiken bij het lied om te zwaaien met je handen.

Reflectie en terugkoppeling:

Bespreek met de kinderen wat ze interessant vonden aan deze activiteit.

- *Wat heb je geleerd?*
- *Wat vond je leuk om te leren?*
- *Wat wist je nog niet?*
- *Moet je vaker je handen wassen?*

Didactische tips:

- Laat de kinderen eventueel een persoonlijke 'Was-je-handen' meter laten maken. Iedere keer als zij zelf hun handen wassen (op school of thuis), kleuren ze een vakje van de meter.
- Herhaal gedurende het thema het lied 'Wash your hands' een aantal keer. Tijdens de slotactiviteit kunnen de kinderen het lied presenteren aan de bezoekers van het Groeimuseum.

Begrippen: afdrogen, bacteriën, handen wassen, lange nagels, meter, schrobber, zeep.

Activiteit 4.9 Tandenvoetsen

Tijdens deze activiteit gaan de kinderen naar het gebit kijken. Ze vergelijken hun eigen gebit met het gebit van een ander. Aan de hand van de voetsposter gaan de kinderen hun eigen gebit voetsen. Ze leren tot slot een lied over tandenvoetsen.

Waar:	In de klas
Tijdsduur:	45 minuten
21 ^e -eeuwse vaardigheid die centraal staat:	Zelfregulering
Soort (kunst-)activiteit:	Muziek
Kerdoelen:	PV: 3.1, 3.1a B&G: 1.1, 1.1a KV: 2.1, 2.1a

Wat leren de kinderen?

Het kind leert:

- bekijken hoe zijn/haar gebit eruit ziet;
- het eigen gebit te vergelijken met het gebit van een ander;
- aan te geven waarom het belangrijk is om je tanden te voetsen;
- aan te geven hoe ze hun tanden moeten voetsen;
- een lied te zingen;
- een dirigent te volgen bij het langzaam of snel zingen van een lied.

Wat heb je nodig?

- Kopieerblad 15: Voetsposter.
- Het lied 'Skeiro bo djente' (zie webpagina Whizz-Art) (1.41 minuten).
- Handspiegels.
- Kindvriendelijke tandpasta.
- Tandenvorstels (voor elk kind).
- De website: Hou je mond gezond. (zie webpagina Whizz-Art).

De activiteit:

● Geef de kinderen ieder een handspiegel en laat hen naar hun gebit kijken.

- *Hoeveel tanden en kiezen heb je?*
- *Zitten er al tanden of kiezen los of ben je al aan het wisselen?*
- *Heb je gaatjes?*

Laat het kind aandachtig hun eigen gebit en dat van anderen bestuderen.

- *Wat zijn de verschillen en wat zijn de overeenkomsten?*
- *Waarom moet jij je tanden voetsen?*
- *Wanneer moet jij je tanden voetsen?*
- *Ga je uit jezelf tanden voetsen of moeten je ouders het aan je vragen?*
- *Wat gebeurt er als je niet goed (of vaak) genoeg je tanden voets?*
- *Wat heb je nodig om je tanden te voetsen?*

- *Wie heeft een elektrische tandenborstel?*
- *Hoe moet jij je tanden poetsen en hoe vaak per dag?*

● Tandens poetsen doe je minimaal twee keer per dag. Het beste is, om je tanden te poetsen zoals het op de poetsposter staat aangegeven.

Laat de poetsposter zien en bespreek deze met de kinderen. Geef elk kind een tandenborstel en laat hen hun tanden poetsen. Volg hierbij de volgorde zoals het op de poetsposter staat. Gebruik kindvriendelijke tandpasta en zorg ervoor dat zij goed hun mond kunnen spoelen en afdrogen.

● Leer de kinderen het lied 'Skeiro bo djente'.

Skeiro bo djente

*djente blanco y bunita abo y ami lo por tin
 door di cuida nan tur dia y stima nan como sin fin
 djente blanco y bunita abo y ami lo por tin
 door di cuida nan tur dia y stima nan como sin fin
 skeiro bo djente, skeiro bo djente , skeiro bo djente manera mester ta
 skeiro bo djente, skeiro bo djente, skeiro bo djente manera mester ta
 1,2 y 3 mi ta cla*

Laat de kinderen het lied heel langzaam zingen en dan weer heel snel. Laat een kind voor de klas staan die de dirigent is. Hij/zij moet het tempo aangeven en de rest van de kinderen moeten het tempo van de dirigent volgen.

Nog meer zelf onderzoeken/doen:

Wilt u met uw klas meer doen op het gebied van tandverzorging, kijk dan op de website <http://www.houjemondgezond.nl/p/63>. Hier is van alles te vinden over mondhygiëne: kleurplaten, werkbladen et cetera.

Reflectie en terugkoppeling:

Vraag de kinderen naar wat ze geleerd hebben in deze activiteit.

- *Ga je nu op een andere manier je tanden poetsen?*
- *Wat ga je anders doen?*

Didactische tips:

- U kunt ook aan de kinderen vragen om hun eigen tandenborstel en tandpasta van thuis mee te nemen.
- Herhaal gedurende het thema het lied 'Skeiro bo djente' een aantal keer. Tijdens de slotactiviteit kunnen de kinderen het lied presenteren aan de bezoekers van het Groeimuseum.

Begrippen: dirigent, gebit, langzaam, snel, tandenborstel, tanden poetsen, tandpasta, wisselen.

Activiteit 4.10 Op bezoek bij de tandarts

Tijdens deze activiteit gaan de kinderen op bezoek bij de tandarts en/of mondhygiënist. Hier zullen zij rondgeleid worden en informatie krijgen over het werk dat de tandarts en/of mondhygiënist doet. De kinderen gaan in de klas een rollenspel uitvoeren over het bezoek aan de tandarts en/of mondhygiënist.

Waar:	Tandartspraktijk of mondhygiënist
Tijdsduur:	2 x 60 minuten
21 ^e -eeuwse vaardigheid die centraal staat:	Mediawijsheid
Soort (kunst-)activiteit:	Theater
Kerdoelen:	PV: 3.1, 3.1a, 3.1b N&T: 7.7, 7.7a B&G: 1.1, 1.1a, 4.2, 4.2a, 4.2b, 4.3, 4.3b KV: 1.1, 1.1a, 1.2, 1.2a, 1.2b, 1.3, 1.3a, 2.1a, 2.2a, 2.3a, 5.1a

Wat leren de kinderen?

Het kind leert:

- verschillende soorten beroepen kennen (tandarts en/of mondhygiënist);
- vragen te formuleren voor een interview;
- vragen te stellen tijdens een interview;
- om te gaan met een digitale camera;
- een kleine presentatie te maken (met behulp van foto's van hun uitstapje);
- aan te geven waarom het belangrijk is om goed zijn/haar tanden te poetsen;
- een scene (met een duidelijke opbouw) voor te bereiden en uit te spelen.

Wat heb je nodig?

- Plaat: De tandarts. (zie webpagina Whizz-Art).
- Vervoer naar en van de praktijk van de tandarts en/of mondhygiënist.
- Hulpouders.
- Digitale camera (of telefoon).
- Printer.

De activiteit:

● Vorbereiding:

Vertel de kinderen dat ze vandaag een bezoek gaan brengen aan de tandarts en/of mondhygiënist. Laat de kinderen de plaat 'De tandarts' zien. Stel vragen over de plaat.

- *Wie is er weleens bij de tandarts of mondhygiënist geweest?*
- *Wat moest je toen doen?*
- *Wat doet de tandarts of mondhygiënist?*

Laat de kinderen vragen bedenken die ze straks aan de tandarts en/of mondhygiënist willen stellen. Geef ook aan dat er foto's gemaakt mogen worden.

- *Waar wil je graag een foto van maken?*

Laat hen vooraf bedenken wat ze graag vastgelegd willen hebben. Laat hen ook oefenen met de digitale camera, zodat ze weten hoe ze deze moeten gebruiken.

● Zorg ervoor dat de kinderen tijdens het bezoek zicht krijgen op wat er allemaal door de tandarts en/of mondhygiënist gedaan wordt. De wachtkamer, de behandelstoel, de gereedschappen van de tandarts en/of mondhygiënist, het mondkapje, boren, gaatjes et cetera. Geef de kinderen ook de gelegenheid om vragen te stellen en laat hen foto's maken.

● Na afloop van het bezoek aan de tandarts en/of mondhygiënist laat u de kinderen de gemaakte foto's zien. De kinderen gaan samen een selectie maken van de foto's die ze bij de eindpresentatie aan de ouders willen laten zien.

- *Wat willen jullie bij de foto's vertellen?*

● Laat de kinderen een rollenspel uitvoeren (een kind is tandarts en een kind is patiënt). Laat de kinderen dit eerst voorbereiden. Wijs hen erop dat er een duidelijk begin (de wachtkamer) en een duidelijk einde (gedag zeggen) in het rollenspel verwerkt moeten worden.

Nog meer zelf onderzoeken/doen:

Maak met de klas een 'dank je wel' boekje. Ieder kind maakt een tekening van de tandarts en/of mondhygiënist. Bundel de tekeningen tot een boekje en geef dit na afloop van het bezoek aan de tandarts of mondhygiënist. Laat de kinderen ook een bedanktekening maken voor de hulpouders.

Reflectie en terugkoppeling:

Besprek met de kinderen hoe het bezoek aan de tandarts en/of mondhygiënist verlopen is.

- *Wat vonden de kinderen ervan en waarom?*
- *Zag de praktijk eruit zoals zij verwacht hadden?*
- *Wat was anders dan of hetzelfde als bij hun eigen tandarts?*
- *Hebben zij iets geleerd dat zij nog niet wisten?*

Didactische tips:

- Bereid het bezoek aan de tandarts en/of mondhygiënist goed voor. Zorg ervoor dat u duidelijk maakt wat van de tandarts en/of mondhygiënist verwacht wordt. Vraag vooral informatie te geven over wat het belang is van een goede tandverzorging. Zorg voor voldoende hulpouders en vervoer. En vraag of u foto's mag maken van het bezoek.
- Hang de foto's van het bezoek aan de tandarts op in het Groeimuseum.
- Mocht een bezoek aan een tandarts of mondhygiëniste niet mogelijk zijn, nodig dan een tandarts of mondhygiëniste uit om in de klas te komen vertellen over het werk van de tandarts of mondhygiëniste.

Begrippen: behandelstoel, boren, gaatjes, praktijk, spoelen, verdoving, wachtkamer, wasbakje.

Activiteit 4.11 Op bezoek bij de kapper

Ook haren groeien. Tijdens deze activiteiten gaan de kinderen naar de kapper. Daar ontdekken zij wat de kapper zoal doet. De kapper zal hen uitleggen hoe snel haar groeit en hoe ze hun haren goed moeten verzorgen.

Waar:	Kapper
Tijdsduur:	2 x 60 minuten
21 ^e -eeuwse vaardigheid die centraal staat:	Mediawijsheid
Soort (kunst-)activiteit:	Beeldende vorming
Kerdoelen:	PV: 3.1, 3.1a N&T: 7.7, 7.7a B&G: 1.1, 1.1a

Wat leren de kinderen?

Het kind leert:

- het beroep kapper kennen;
- vragen te formuleren voor een interview;
- vragen te stellen tijdens een interview;
- aan te geven hoe snel haar groeit;
- aan te geven waarom het belangrijk is om haren goed te verzorgen;
- wat te doen als je luizen hebt;
- om te gaan met een digitale camera;
- een kleine presentatie te maken (met behulp van foto's) van hun uitstapje.

Wat heb je nodig?

- Kopieerblad 16: Wat hoort er niet bij?
- Vervoer naar en van de kapsalon.
- Hulpouders.
- Digitale camera (of telefoon).
- Printer.

De activiteit:

● Vorbereiding:

Vertel de kinderen dat ze vandaag een bezoek gaan brengen aan de kapper. Weten de kinderen wat je bij de kapper kunt doen?

- *Wie is er weleens bij de kapper geweest?*
- *Wanneer ga je naar de kapper?*
- *Doet haren knippen pijn?*

Laat de kinderen over hun eigen ervaringen vertellen. Laat de kinderen vragen bedenken die ze straks aan de kapper willen stellen. Geef ook aan dat foto's gemaakt (mogen) worden.

- *Waar wil je graag foto's van maken bij de kapper?*

Laat hen vooraf bedenken wat ze graag vastgelegd willen hebben. Laat hen ook oefenen met de digitale camera, zodat ze weten hoe ze deze moeten gebruiken.

● Zorg ervoor dat de kinderen tijdens het bezoek aan de kapper zicht krijgen op wat er allemaal bij de kapper gebeurt. De kapper wast het haar, knipt het haar, kan het haar een ander kleurtje geven en kan het haar droogmaken met een föhn et cetera. De kapper kan vertellen over verschillende soorten haar en hoe snel haar groeit.

- *Hoe vaak moet je naar de kapper en waarom?*

Alle attributen waar de kapper mee werkt worden gedemonstreerd en misschien mogen de kinderen ook wel even plaatsnemen in de kappersstoel.

● Laat de kapper ook vertellen over luizen.

- *Hoe weet je dat je luizen hebt?*
- *Wat moet je dan doen?*
- *Hoe kun je luizen voorkomen?*

Geef de kinderen gelegenheid om vragen te stellen aan de kapper. Laat de kinderen foto's maken van het bezoek aan de kapper.

● Na afloop van het bezoek aan de kapper laat u de kinderen in de klas de gemaakte foto's zien. De kinderen gaan samen een selectie maken van de foto's die ze bij de eindpresentatie aan de ouders willen laten zien.

- *Wat willen jullie bij de foto's vertellen?*

Nog meer zelf onderzoeken/doen:

- Maak met de klas een 'dank je wel' boekje. Ieder kind maakt een tekening van de kapper. Bundel de tekeningen tot een boekje en geef dit na afloop van het bezoek aan de kapper. Laat de kinderen ook een danktekening maken voor de hulpouders.
- Laat de kinderen kopieerblad 16 maken. Hier staan allerlei attributen die bij een kapsalon horen. Drie dingen horen er niet bij. Zet een kruis door de spullen die er niet bij horen.

Reflectie en terugkoppeling:

Bespreek bij terugkomst in de klas het bezoek aan de kapsalon na.

- *Wat vonden de kinderen van het bezoek aan de kapper en waarom?*
- *Zag de kapsalon eruit zoals zij hadden verwacht?*
- *Wat was anders of hetzelfde als bij hun eigen kapper?*
- *Hebben zij iets geleerd wat zij nog niet wisten?*

Didactische tips:

- Bereid het bezoek aan de kapper goed voor. Zorg ervoor dat u duidelijk afsprekt met de kapper wat van hem/haar verwacht wordt. Vraag vooral informatie te geven over haargroei, wat het belang is van een goede haarverzorging en over verschillende soorten haar en luizen.
- Zorg voor voldoende hulpouders en vervoer. En vraag of u foto's mag maken van het bezoek.
- Hang de foto's van het bezoek aan de kapper op in het Groeimuseum.
- Mocht een bezoek aan een kapper niet mogelijk zijn, nodig dan een kapper uit om in de klas te komen.

Begrippen: borstel, föhn, haar wassen, kam, kappersstoel, knippen, luizen, netenkam, schaar, shampoo, verf, wasbak.

Activiteit 4.12 Mijn haar

De kinderen zullen ontdekken dat er verschillende soorten haren zijn. Kinderen gaan op hun eigen portret, van een materiaal naar keuze, hun haren na maken.

Waar:	In de klas
Tijdsduur:	60 minuten
21 ^e -eeuwse vaardigheid die centraal staat:	Creatief denken
Soort (kunst-)activiteit:	Beeldende vorming
Kerdoelen:	PV: 1.1, 1.1a N&T: 2.3, 2.3a, 7.1, 7.1a KV: 1.1, 1.1a, 1.2, 1.2a, 1.2b, 1.3, 1.3a, 2.1, 2.1a, 2.2, 2.2a, 2.3, 2.3a

Wat leren de kinderen?

Het kind leert:

- verschillende haarsoorten te onderscheiden;
- te knippen in papier;
- kenmerken van verschillende materialen te herkennen;
- te analyseren welke haarsoorten voorkomen in de klas;
- verschillende materialen op te plakken.

Wat heb je nodig?

- Portret met haar: A4-formaat kopie van het gezicht van ieder kind, A3 formaat papier (gekleurd) (1 per kind), wol, satéstokjes, spaghetti, grassprietjes, takjes, scharen, lijm, kwastjes.

De activiteit:

● Oriënteren:

Laat de kinderen onderzoeken welke soorten haar voorkomen in de klas. Doe dit door middel van korte actieve opdrachten.

- *Ga staan als je kort haar hebt.*
- *Ga op de grond zitten als je krullend haar hebt.*
- *Doe je handen in de lucht als je zwart haar hebt.*
- *Maak een geluid als je rood haar hebt.*
- *Wie heeft grijs haar? Et cetera.*

● Onderzoeken:

Vertel dat het kind een poster gaan maken van hun eigen hoofd, maar dat ze het haar van zelfgekozen materiaal op de poster moeten plakken.

- *Van welk materiaal zou jij je haar kunnen na maken?*

Laat de kinderen zelf nadenken hierover (wol, satéstokjes, spaghetti, takjes, grassprietjes, et cetera).

- *Kun je van satéstokjes krullend haar maken?*
- *En van wol?*
- *Kun je dit plakken op papier?*

● **Uitvoeren/Creëren:**

Laat de kinderen hun hoofd (zonder het haar) uitknippen uit een fotokopie en opplakken op een gekleurd vel papier. Laat hen nu van het materiaal naar keuze, hun haar namaken en opplakken rondom hun nog kale hoofd.

● **Evalueren:**

Bespreek hoe de zelfportretten geworden zijn.

- *Is het mogelijk om met het materiaal dat je gekozen had, je eigen haar na te maken?*
- *Lijkt het portret op jou?*
- *Als je het nog een keer zou maken, zou je het dan anders gedaan hebben?*

Nog meer zelf onderzoeken/doen:

Doe een meetopdracht.

- *Wie heeft het langste haar in de klas?*
- *En wie het kortste haar?*

Laat de kinderen onderzoeken welke haarsoort het meest voorkomt in de klas.

- *Steil of krullend haar?*
- *Lang of kort haar?*
- *Licht of donkergekleurd haar?*

Reflectie en terugkoppeling:

Bespreek met de kinderen in hoeverre ze de opdracht zelfstandig uitgevoerd hebben.

- *Vond je de opdracht gemakkelijk of moeilijk?*
- *Wat heb je helemaal zelf kunnen doen?*
- *Waar had je de hulp van een ander nodig?*
- *Wie heb je om hulp gevraagd?*

Didactische tip:

Hand de zelfportretten op in het Groeimuseum.

Begrippen: blond, bruin, donker, grijs, kort, krul, lang, licht, plakken, portret, steil, uitknippen, zelfportret, zwart.

Deelvraag 5 Wat moet ik doen als ik ziek ben?

Doel:

De kinderen leren over ziek zijn en wat zij kunnen doen om weer beter te worden. Zij kunnen de hulp inschakelen van een huisarts, de schooldokter, een apotheek, een ambulance of een ziekenhuis.

Aan deze deelvraag zijn de volgende activiteiten gekoppeld:

- Activiteit 5.1 Baby is ziek

PV, B&G & KV (Theater)

Communiceren

60 minuten

Tijdens deze activiteit bent u de dokter die langskomt voor de baby (de pop) die allemaal rode vlekjes heeft. Daarna gaan de kinderen doktertje spelen. Verder wordt besproken wanneer je wel of niet naar de dokter of het ziekenhuis moet gaan.

- Activiteit 5.2 Op bezoek bij de huisarts

N&T & B&G

Mediawijsheid

2 x 60 minuten

Tijdens deze activiteit gaan de kinderen op bezoek bij de huisarts. Hier zullen zij rondgeleid worden en informatie krijgen over het werk van de huisarts en het werk van de doktersassistente. De kinderen leren over kinderziektes en over andere gezondheidsklachten waarmee patiënten bij de huisarts terecht kunnen.

- Activiteit 5.3 De schooldokter

N&T, B&G & KV (Beeldende vorming)

Samenwerken

60 minuten

De kinderen gaan zelf een dokterspraktijk in de poppenhoek inrichten. Tijdens deze activiteit gaan de kinderen in een groep samenwerken. Iedere groep maakt een van de attributen die de schooldokter gebruikt, na. De kinderen mogen in de doktershoek rollenspelen uitvoeren.

- Activiteit 5.4 Op bezoek bij de apotheek

B&G & KV (Beeldende vorming)

Communiceren

2 x 60 minuten

De kinderen brengen een bezoek aan een apotheek. Daarna gaan de kinderen met elkaar een hoek in de klas (of in het Groeimuseum) inrichten als apotheek. Ze gaan zelf pillen, pillendoosjes en drankjes maken.

- Activiteit 5.5 Verkouden portret

PV, N&T, B> & KV (Beeldende vorming)

Creatief denken

60 minuten

De kinderen schilderen een portret (van zichzelf). Maar zodanig dat je kunt zien dat ze verkouden zijn. Met een papieren zakdoek voor de mond.

- **Activiteit 5.6 Ambulance op school**

B&G & KV (Muziek)

Mediawijsheid

60 minuten

Er komt een ambulance op school. De ambulancemedewerkers komen vertellen wat een ambulance doet, wanneer je de ambulance mag bellen, hoe je dat doet en hoe een ambulance eruitziet. Sirenes van andere voertuigen worden ook aangeboden.

- **Activiteit 5.7 Röntgenfoto's**

N&T, B&G & KV (Beeldende vorming)

Computational thinking

60 minuten

Tijdens deze activiteit leren de kinderen dat zij botten in hun lichaam hebben die meegroeien. De kinderen gaan aan de hand van een röntgenfoto hun hand namaken. Ook leren zij wat er moet gebeuren als een bot in je lichaam breekt.

Activiteit 5.1 Baby is ziek

Tijdens deze activiteit bent u de dokter die langskomt voor de baby (de pop) die allemaal rode vlekjes heeft. Daarna gaan de kinderen doktertje spelen. Verder wordt besproken wanneer je wel of niet naar de dokter of het ziekenhuis moet gaan.

Waar:	In de klas
Tijdsduur:	60 minuten
21 ^e -eeuwse vaardigheid die centraal staat:	Communiceren
Soort (kunst-)activiteit:	Theater
Kerdoelen:	PV: 3.1, 3.1a B&G: 1.4, 1.4a, 1.5, 1.6, 2.3, 2.3a, 2.3b, 2.3c, 2.3d, 4.2, 4.2a, 4.2b, 4.3, 4.3b KV: 1.1, 1.1a, 1.2, 1.2b, 1.3, 1.3a, 2.1a, 2.2a, 2.3a

Wat leren de kinderen?

Het kind leert:

- aan te geven wat de rol van de dokter is;
- aan te geven wanneer je naar de dokter of naar het ziekenhuis moet gaan;
- aan te geven waar de apotheek voor dient;
- hulp te vragen aan een volwassene wanneer hij/zij zich niet goed voelt;
- zich in te leven in een rolfiguur (dokter, apotheker of patiënt).

Wat heb je nodig?

- Zieke baby: babypop met rode vlekjes, witte doktersjas, stethoscoop, thermometer, receptenboekjes, (kladblok), pen.

De activiteit:

● Begin, verkleed als dokter, met de activiteit. Vertel dat u gebeld bent door de leraar, omdat de baby gekke rode vlekjes heeft. Loop naar de poppenhoek en haal de pop uit het bedje.

- *O, ja kijk nou, ze heeft allemaal rode vlekjes.*

U laat de pop aan de kinderen zien.

- *Ik zal eens onderzoeken wat er aan de hand is.*

Middels de werkvorm 'praatje bij daadje', waarbij u bij alles wat u doet ook vertelt, onderzoekt u vanuit de rol als dokter; de pop. Gebruik daarbij de stethoscoop, de thermometer, kijk in de oren, ogen, beweeg de armen en benen van de pop. Concludeer dat de baby ziek is en dat het medicijnen nodig heeft. U schrijft een recept uit voor de apotheek. Geef het recept aan een van de kinderen en vraag het kind om het recept aan de leraar te geven als die weer terug is.

- *Met het recept moet de juf/meester naar de apotheek gaan. De apotheker zal een drankje geven dat de baby weer beter zal maken.*

- Voer een gesprek over de dokter.
 - *Wanneer ga je naar de dokter?*
 - *Wat moet je doen als jij je niet goed voelt?*
 - *Wie is er weleens bij een dokter geweest?*
 - *Wat deed de dokter toen?*
 - *Ga je ook naar de dokter als je tanden pijn doen?*
 - *Wanneer ga je naar het ziekenhuis en niet eerst naar de dokter?*
 - *Hoe voel jij je als je pijn in je buik hebt? Laat eens zien.*
 - *En als je een zere vinger hebt, of hoofdpijn, pijn aan je knie?*

Laat de kinderen dit uitbeelden.

● Geef uw doktersjas aan een kind. Nu ben jij de dokter. Wijs een kind aan die met een klacht bij de dokter moet komen (zere vinger, buikpijn, hoofdpijn, pijn aan de knie, et cetera). Laat de twee kinderen de situatie uitspelen. Herhaal dit een aantal keren met verschillende tweetallen. Leg de doktersspullen in het Groeimuseum en laat de kinderen om beurten gedurende het thema 'dokterje spelen'.

● Bespreek met de kinderen dat je niet voor alle pijntjes naar de dokter hoeft te gaan. Maar bespreek het wel altijd met je ouders. Doe een spel. De leraar geeft een voorbeeld van iets dat pijn doet.

- *Als je vindt dat je daarmee naar de dokter moet gaan, dan ga je staan. Zo niet, dan blijf je zitten. Als het iets is waarmee je naar het ziekenhuis moet gaan, dan mag je het geluid van de ambulance nadoen. Wie kan het geluid van een ambulance laten horen?*

Vervolgens geeft u enkele voorbeelden waarop de kinderen moeten reageren.

- *Je loopt tegen de deur en hebt een grote buil op je voorhoofd.*
- *Je hebt al drie dagen koorts en erge oor- en keelpijn.*
- *Je stoot een glas water om en je bent helemaal nat.*
- *Je bent verkouden en moet de hele tijd niezen.*
- *Je hebt een kraaltje in je neus gestopt en die wil er niet meer uit.*
- *Je valt van de trap en je breekt je been.*
- *Je rent en je valt; je knie bloedt.*

Nog meer zelf onderzoeken/doen:

- Praat met de kinderen over de apotheek.
 - *Wie weet wat een apotheek is?*
 - *Wie is er weleens bij een apotheek geweest?*
 - *Wat kun je halen bij de apotheek?* (drankjes, pilletjes, zalfjes, verband, pleisters en dergelijke)
- U kunt de kinderen in het Groeimuseum een apotheek na laten bouwen. Zorg voor verschillende kleine doosjes en flesjes. Vul deze met kraaltjes, gekleurd water en dergelijke. De kinderen kunnen ook spullen (als verband en pleisters) van thuis meenemen (geen echte medicijnen uiteraard). Laat de kinderen in de apotheek ook een rollenspel spelen. In activiteit 5.4 vindt u meer suggesties voor het inrichten van een apotheek.

Reflectie en terugkoppeling:

Bespreek met de kinderen of ze voldoende mee hebben kunnen doen aan deze activiteit.

- *Heb je goed geluisterd naar wat andere kinderen te vertellen hadden?*
- *Heb je zelf alles kunnen vertellen?*
- *Heb je ook dokter/patiënt mogen zijn?*
- *Hoe ging dat?*

Didactische tips:

- Rond het verhaal van de babypop af, door de volgende dag hier nog aandacht aan te besteden.
 - *Kijk, de baby heeft geen rode vlekjes meer. Het drankje heeft geholpen. Geen zieke baby meer in de klas.*
- Vraag de kinderen spullen van thuis mee te nemen voor het inrichten van een apotheek.

Begrippen: apotheek, drankje, huisarts, medicijnen, pilletjes, recept, zalfjes, ziekenhuis.

Activiteit 5.2 Op bezoek bij de huisarts

Tijdens deze activiteit gaan de kinderen op bezoek bij de huisarts. Hier zullen zij rondgeleid worden en informatie krijgen over het werk van de huisarts en het werk van de doktersassistente. De kinderen leren over kinderziektes en over andere gezondheidsklachten waarmee patiënten bij de huisarts terecht kunnen.

Waar:	Huisartsenpraktijk/In de klas
Tijdsduur:	2 x 60 minuten
21 ^e -eeuwse vaardigheid die centraal staat:	Mediawijsheid
Soort (kunst-)activiteit:	Niet van toepassing
Kerdoelen:	N&T: 7.7, 7.7a B&G: 1.4, 1.4a, 1.5, 1.5a, 1.6, 1.6a, 1.6b, 4.2, 4.2a, 4.2b, 4.3, 4.3a, 4.3b

Wat leren de kinderen?

Het kind leert:

- verschillende soorten beroepen kennen (huisarts, assistente);
- vragen te formuleren voor een interview;
- vragen te stellen tijdens een interview;
- om te gaan met een digitale camera;
- een kleine presentatie te maken van het hun uitstapje met behulp van de film;
- de ziektes mazelen, waterpokken en de bof te herkennen;
- aan te geven met welke gezondheidsklachten je bij de huisarts terecht kunt.

Wat heb je nodig?

- Vervoer naar en van de huisartsenpraktijk.
- Hulpouders.
- Digitale camera (of telefoon).
- Printer.

De activiteit:

● Vorbereiding:

Vertel de kinderen dat ze vandaag een bezoek gaan brengen aan een huisartspraktijk. Daar zullen ze kennismaken met de doktersassistente en de huisarts.

- *Wie is er weleens bij de huisarts geweest?*
- *Wat deed de doktersassistente?*
- *En wat deed de huisarts?*

Laat de kinderen vragen bedenken die ze straks aan de huisarts en doktersassistente willen stellen. Geef ook aan dat er een film gemaakt mag worden.

- *Waar wil je graag een film van maken?*

Laat de kinderen vooraf bedenken wat ze graag vastgelegd willen hebben. Laat hen ook oefenen met de digitale camera, zodat ze weten hoe ze deze moeten gebruiken.

● Zorg ervoor dat de kinderen tijdens het bezoek zicht krijgen op wat er allemaal door de huisarts en de assistente gedaan wordt. Laat de kinderen de wachtkamer, de behandelkamer, de attributen van de huisarts (stethoscoop, thermometer, bloeddrukmeter, spuit) zien. Laat de huisarts vertellen over kinderziektes zoals bof, mazelen en waterpokken en de griep, kneuzingen en andere klachten waarmee patiënten bij de huisarts komen. Laat de huisarts ook aangeven dat kinderen altijd bij de huisarts terecht kunnen. Geef de kinderen ook de gelegenheid om vragen te stellen en laat hen filmopnames maken.

● Na afloop van het bezoek aan de huisartspraktijk laat u de kinderen de filmopnames zien. De kinderen gaan samen een selectie maken van de opnames die ze bij de eindpresentatie aan de ouders willen laten zien.

- *Wat willen jullie bij de film vertellen?*

Koppel de informatie die de huisarts gegeven heeft aan de ervaringen van de kinderen.

- *Wie heeft weleens de bof, mazelen of waterpokken gehad?*
- *Hoe zag dat eruit?*
- *Weet je nog hoe jij je voelde?*
- *Hoe is het overgegaan?*

Nog meer zelf onderzoeken/doen:

Maak met de klas een 'dank je wel' boekje. Ieder kind maakt een tekening voor de huisarts en assistente. Bundel de tekeningen tot een boekje en geef dit na afloop van het bezoek aan de huisarts en assistent. Laat de kinderen ook een bedanktekening voor de hulpouders maken.

Reflectie en terugkoppeling:

Bespreek met de kinderen hoe het bezoek aan de huisartspraktijk verlopen is.

- *Wat vonden de kinderen ervan en waarom?*
- *Zag de praktijk eruit zoals zij verwacht hadden?*
- *Wat was anders dan of hetzelfde als bij hun eigen huisarts.*
- *Hebben zij iets geleerd dat zij nog niet wisten?*
- *Wat was dat dan?*

Didactische tips:

- Bereid het bezoek aan de huisartspraktijk goed voor. Zorg ervoor dat u duidelijk maakt wat van de huisarts en assistente verwacht wordt. Vraag vooral informatie te geven over kinderziektes en wanneer je wel of niet naar de huisarts moet komen. Zorg voor voldoende hulpouders en vervoer. En vraag of u filmopnames mag maken van het bezoek.
- Presenteer bij de slotactiviteit de gemaakte filmopnames van het bezoek aan de huisarts.
- Mocht een bezoek aan een huisarts niet mogelijk zijn, nodig dan een huisarts uit om in de klas te komen vertellen over het werk van een huisarts.

Begrippen: assistente, bof, film, griep, huisarts, kneuzing, mazelen, verkouden, waterpokken.

Activiteit 5.3 De schooldokter

De kinderen gaan zelf een dokterspraktijk in de poppenhoek inrichten. Tijdens deze activiteit gaan de kinderen in een groep samenwerken. Iedere groep maakt een van de attributen die de schooldokter gebruikt, na. De kinderen mogen in de doktershoek rollenspel uitvoeren.

Waar:	In de klas
Tijdsduur:	60 minuten
21 ^e -eeuwse vaardigheid die centraal staat:	Samenwerken
Soort (kunst-)activiteit:	Beeldende vorming
Kerdoelen:	N&T: 7.1, 7.2, 7.2a, 7.3, 7.3a B&G: 4.2, 4.2a, 4.2b, 4.3, 4.3a, 4.3b KV: 1.1, 1.1a, 1.2, 1.2a, 1.2b, 1.3, 1.3a, 2.1a, 2.2a, 2.3a

Wat leren de kinderen?

Het kind leert:

- aan te geven wat een schooldokter doet;
- in een groep samen te werken aan een product;
- creatief te zijn in het namaken van een voorwerp (attributen van de schooldokter);
- zich in te leven in een rolfiguur (schooldokter, kind, ouder).

Wat heb je nodig?

- De film 'Schooldokter, Flip de Beer' (zie webpagina Whizz-Art) (3.15 minuten).
- Kopieerblad 17: Testbrillen.
- Kopieerblad 18: De dokterstas.
- Kosteloos materiaal.
- Doktershoek: stethoscoop, otoscoop, weegschaal, meetlint, witte doktersjas (of witte blouse).
- Oogtestkaart: A3 formaat papier, zwarte stiften.
- Stethoscoop: ijzerdraad, strijkkralen, strijkijzer, aluminiumfolie, spons.

De activiteit:

● Laat de kinderen de film 'Schooldokter' van Flip de Beer zien. Vertel de kinderen dat ze bij deze activiteit een doktershoek gaan inrichten voor de schooldokter. Alles wat de schooldokter nodig heeft komt in deze doktershoek te liggen. Vraag aan de kinderen wat daar allemaal voor nodig is.

- *Wat gebruikt de schooldokter?*

Indien u activiteit 5.2 gedaan heeft, kunt u teruggrijpen op de ervaringen die de kinderen daar hebben opgedaan.

Voorwerpen die u niet hebt, kunnen de kinderen zelf maken, zoals de oogtestkaart, een stethoscoop, een koptelefoon, testbrillen. Laat de kinderen zelf pleisters maken (plakband en papier), verband klaarleggen (wc-papier). Ze kunnen natuurlijk ook items van thuis meenemen voor de doktershoek (geen echte medicijnen uiteraard).

● Verdeel de klas in verschillende groepen en laat ieder groepje iets maken voor de doktershoek. U kunt gerichte opdrachten geven voor het maken van de oogtestkaart, stethoscoop of testbrillen. U kunt er ook

voor kiezen om een doos met kosteloos materiaal neer te zetten, waaruit de kinderen zelf spullen halen waar zij de attributen van de schooldokter van na kunnen maken. (oogtestkaart, stethoscoop, testbrillen, koptelefoon, spuit, weegschaal, meetlint, pleisters, verband)

De oogtestkaart. Laat de kinderen de oogtestkaart die ze in de film gezien hebben, namaken. Geef hen een grote poster (A3 formaat), zet er een paar hulplijnen met potlood op (waar de rondjes op getekend moeten worden) en laat hen de rondjes namaken (bovenaan grote rondjes, onderaan kleine rondjes). Wijs de kinderen erop dat een kant van het rondje open moet zijn.

De stethoscoop: Laat de kinderen een stethoscoop maken van ijzerdraad en strijkkralen. Maak van twee stukken ijzerdraad van ongeveer 50 cm de vorm van de stethoscoop. Laat de kinderen daarna de strijkkralen rijgen. Laat ze een rondje karton knippen en beplakken met aluminiumfolie en bevestigen aan de stethoscoop. Twee sponsjes aan de uiteinden en de stethoscoop is klaar.

De testbrillen: Kopieer de brillen op stevig A4 papier (kopieerblad 17). Laat de kinderen de rondjes uitprikken en laat ze daarna de bril uitknippen. De lintjes worden aan de bril geniet en de klittenbandjes worden aan het lint geniet. Een handige testbril die aan twee kanten te gebruiken is en altijd past.

● Richt de doktershoek in met alle zelfgemaakte of meegebrachte spullen. Speel de film 'Schooldokter' na in de klas. U neemt als leerkracht de eerste keer zelf de rol van schooldokter. Laat de kinderen daarna om beurten schooldokter spelen in de doktershoek. U kunt de kinderen zelf een rol laten kiezen om te spelen in de doktershoek, of u geeft elk kind een rol om te spelen. De verschillende rollen zijn: dokter, assistent, patiënt en ouder.

Nog meer zelf onderzoeken/doen:

Laat de kinderen kopieerblad 18 maken, waarbij zij moeten doorstrepen wat niet in de dokterstas hoort.

Reflectie en terugkoppeling:

Bespreek met de kinderen hoe het groepswerk verliep.

- *Hebben jullie goed gewerkt in de groep?*
- *Wat ging goed, wat ging minder goed?*
- *Met wie kan je goed samenwerken?*
- *Help je de andere kinderen in je groep?*

Didactische tip:

Vraag de kinderen spullen van thuis mee te nemen voor het inrichten van de doktershoek.

Begrippen: koptelefoon, meetlint, oogtestkaart, otoscoop, pleister, schooldokter, spuit, stethoscoop, testbrillen, verband.

Activiteit 5.4 Op bezoek bij de apotheek

De kinderen brengen een bezoek aan een apotheek. Daarna gaan de kinderen met elkaar een hoek in de klas (of in het Groeimuseum) inrichten als apotheek. Ze gaan zelf pillen, pillendoosjes en drankjes maken.

Waar:	Apotheek
Tijdsduur:	2 x 60 minuten
21 ^e -eeuwse vaardigheid die centraal staat:	Communiceren
Soort (kunst-)activiteit:	Beeldende vorming
Kerdoelen:	B&G: 4.2, 4.2a, 4.2b, 4.3, 4.3a, 4.3b KV: 1.1, 1.1a, 1.2, 1.2a, 1.2b, 1.3, 1.3a, 2.1a, 2.2a, 2.3a

Wat leren de kinderen?

Het kind leert:

- verschillende soorten beroepen kennen (apotheker, apothekersassistente);
- aan te geven waar een apotheek voor dient en wat er allemaal is;
- vragen te formuleren voor een interview;
- vragen te stellen tijdens een interview;
- een kleine presentatie te maken (met behulp van foto's);
- creatief te zijn in het namaken van voorwerpen (pillen, pillendoosjes, drankjes, et cetera);
- zich in te leven in een rolfiguur (apotheker, apothekersassistent, patiënt).

Wat heb je nodig?

- Kopieerblad 19: Receptenkaart.
- Vervoer naar en van de apotheek.
- Hulpouders.
- Een digitale camera (of telefoon).
- Printer.
- Apotheek: spuit, tubes, verband, pleisters, tape, lege kleine flesjes, lege kleine doosjes, kleurstoffen.
- Pillen: grijze klei, plakkaatverf, kwasten.

De activiteit:

● Vorbereiding:

Vertel de kinderen dat ze vandaag een bezoek gaan brengen aan de apotheek.

- *Wat is een apotheek?*
- *Wanneer ga je naar de apotheek?*
- *Wie is weleens in een apotheek geweest?*
- *Wat zag je daar?*

Laat de kinderen vragen bedenken die ze straks aan de apotheker en/of apothekersassistent willen stellen. Geef ook aan dat er foto's gemaakt mogen worden.

- *Waar wil je graag een foto van?*

Laat de kinderen vooraf bedenken wat ze graag vastgelegd willen hebben. Laat hen ook oefenen met de digitale camera, zodat ze weten hoe ze deze moeten gebruiken.

● Zorg ervoor dat de kinderen tijdens het bezoek aan de apotheek zicht krijgen op wat er allemaal door de apotheker en apothekersassistent gedaan wordt. Laat de kinderen de balie, de recepten, de medicijnen, zalfjes, pillen, drankjes zien. Geef de kinderen ook de gelegenheid om vragen te stellen en laat hen foto's maken.

● Na afloop van het bezoek aan de apotheek laat u de kinderen de zelfgemaakte foto's zien. De kinderen gaan samen een selectie maken van de foto's die ze bij de eindpresentatie aan de ouders willen laten zien.

- *Wat willen jullie bij de foto's vertellen?*

● Vertel de kinderen dat ze nu in de klas een apotheek gaan nabouwen in het Groeimuseum. Als de kinderen activiteit 5.1 gedaan hebben, dan kunnen ze de gemaakte apotheek in die activiteit aanvullen met de pillen en drankjes die ze nu maken. De kinderen gaan pillendoosjes maken met echte pillen erin. Voor de pillendoosjes kunt u de meegebrachte doosjes karton laten beplakken met papier en etiketten.

Voor de pillen gaan de kinderen met grijze klei kleine pillen maken. Vertel de kinderen dat pillen verschillende vormen (en kleuren) hebben. Laat ze van iedere soort pil een aantal maken. Als de klei gedroogd is kunnen de kinderen de 'pillen' een kleurtje geven door ze te verven. Verf de pillen in de kleuren die op de receptenkaart (kopieerblad 19) staan. Laat de kinderen in kleine flesjes water gieten. Geef het water eventueel een kleurtje, door er wat kleurstoffen aan toe te voegen. De kinderen kunnen ook een etiket op de flesjes plakken.

● Richt de apotheker in met alle zelfgemaakte of meegebrachte spullen. Laat de kinderen daarna om beurten spelen in de apotheek. U kunt de kinderen zelf een rol laten kiezen om te spelen in de apotheek, of u geeft elk kind een rol om te spelen. De verschillende rollen zijn: apotheker, apothekersassistent en patiënt. Op kopieerblad 19 kan het benodigde recept aangekruist worden. De apotheker en apothekersassistent moeten dan het goede recept klaarmaken.

Nog meer zelf onderzoeken/doen:

Maak met de klas een 'dank je wel' boekje. Ieder kind maakt een tekening voor de apotheker en apothekersassistent. Bundel de tekeningen tot een boekje en geef dit na afloop van het bezoek aan de apotheker en apothekersassistent. Laat de kinderen ook een bedanktekening maken voor de hulpouders.

Reflectie en terugkoppeling:

Vraag de kinderen naar wat ze geleerd hebben bij deze activiteit.

- *Wat heb je gezien in de apotheek?*
- *Wat was nieuw voor je?*
- *Wat vond je interessant?*
- *Lijkt het je leuk om in een apotheek te werken?*

Didactische tips:

- Laat de kinderen spullen van thuis meenemen voor het inrichten van de apotheek.
- Hang de foto's van het bezoek aan de apotheek op in het Groeimuseum.
- Mocht een bezoek aan een apotheek niet mogelijk zijn, nodig dan een apotheker of apothekersassistente uit om in de klas te komen vertellen over het werk van een apotheker of apothekersassistente.

Begrippen: apotheek, apotheker, drankje, etiket, medicijnen, pillen, pleisters, recept, verband, zalfje.

Activiteit 5.5 Verkouden portret

De kinderen schilderen een portret (van zichzelf). Maar zodanig dat je kunt zien dat ze verkouden zijn. Met een papieren zakdoek voor de mond.

Waar:

Tijdsduur:

21^e-eeuwse vaardigheid die centraal staat:

Soort (kunst-)activiteit:

Kerdoelen:

In de klas

60 minuten

Creatief denken

Beeldende vorming

PV: 1.1, 1.1a

N&T: 2.1, 2.1a, 2.3, 2.3a, 2.5b

B&G: 1.1, 1.1a, 1.4, 1.6, 1.6a, 1.6b

KV: 2.1, 2.1a, 2.2, 2.2a, 2.3a, 4.1, 4.2, 5.3, 5.3a, 6.1, 6.1a, 6.1b, 6.1c, 6.1d

Wat leren de kinderen?

Het kind leert:

- aangeven wat een zelfportret is;
- schilderijen te beschouwen;
- expressie in een gezicht aan te brengen;
- te werken met plakkaatverf;
- uit welke onderdelen een gezicht bestaat;
- dat je moet niezen met de hand voor de mond en het liefst nog met een zakdoekje;
- te knippen en prikken.

Wat heb je nodig?

- De videoclip 'The Sneezing Song' (zie webpagina Whizz-Art) (3.24 minuten).
- Verkouden portret: A3 formaat papier (wit), A3 formaat papier (gekleurd), spiegels, plakkaatverf, kwasten, tissues.

De activiteit:

● Oriënteren:

Speel een kort rollenspel waarbij u doet alsof u heel erg verkouden bent. U niest de hele tijd en moet constant uw neus snuiten. Vraag aan de kinderen wat er toch met u aan de hand is. Voer een gesprek over verkouden zijn.

- *Wat gebeurt er als je verkouden bent?*
- *Hoe voel jij je dan?*
- *Wat gebeurt er met je neus?*

Als je verkouden bent dan moet je vaak niezen. Vertel dat het belangrijk is om in je elleboog te niezen of hoesten. Zodat je via je handen niet iemand anders verkouden kunt maken. Vertel de kinderen dat ze vandaag een zelfportret gaan maken waarbij ze hartstikke verkouden zijn.

● Onderzoeken:

Leg uit dat een afbeelding van een gezicht van een persoon, een portret heet. Als dit portret geschilderd is door de schilder zelf, dan heet het schilderij een zelfportret. Laat enkele andere zelfportretten (op het internet) zien van verschillende schilders. Stel dan de volgende vragen:

- *Welke onderdelen van het gezicht zijn op alle schilderijen te zien?* (ogen, neus, mond, oren, haren)

Laat de kinderen hun eigen neus, mond, oren, ogen en haren aanwijzen.

- *Hoe kan een schilder zichzelf schilderen?*

Laat de kinderen bedenken hoe dit mogelijk is (voor een spiegel staan of een foto van jezelf gebruiken).

- *Hoe kun je aan iemand zien dat hij verkouden is?*
- *Hoe verwerk je dit in een zelfportret?* (rode neus, snot uit de neus, natte ogen)

● Uitvoeren/Creëren:

Vertel de kinderen dat zij hun eigen zelfportret gaan schilderen.

- *Wat heb je nodig om een zelfportret te maken?* (een spiegel of een afbeelding van je eigen gezicht, verf en papier)

Laat de kinderen eerst met potlood een schets maken. Wijs hen erop dat ze 'groot' moeten tekenen.

Wijs de kinderen erop dat ze gebruik gaan maken van kwasten en verf om hun tekening in te kleuren. Leg uit en demonstreer hoe de kinderen met kwasten en verf om moeten gaan. Laat de kinderen vrij in de kleuren die zij voor het zelfportret willen gebruiken. Geef nogmaals aan dat een zelfportret een gezicht van jezelf is met twee oren, twee ogen, een neus, mond en haren. En dat ze de kenmerken van een verkouden persoon erin moeten verwerken.

Laat de gezichten drogen. Knip dan de contouren van het gezicht uit. Laat de kinderen een hand omtrekken op papier en laat ze deze uitknippen of prikken. Plak het uitgeknipte gezicht op een gekleurd A3 papier. Plak op het gezicht bij de neus een tissue. Plak op de tissue de uitgeknipte hand, zodat het lijkt dat het gezicht aan het niezen is.

● Evalueren:

Bekijk de resultaten met de kinderen.

- *Hebben alle portretten twee oren, twee ogen, een neus, mond en haren?*
- *Lijkt de persoon van het portret verkouden?*

Nog meer zelf onderzoeken/doen:

Leer de kinderen het lied 'The Sneezing Song' aan.

*When you feel like something's tickling your nose.
And you really, really, really wanna sneeze.
Don't hold it back, that's the way it goes.
When you really, really, really wanna sneeze.*

REFREIN

*Don't be shy, don't be shy.
When you really, really, really wanna sneeze.*

*Wipe your nose, wipe your nose.
When you really, really, really wanna sneeze.*

When you're sniffing all the flowers.
And you're playing in the sun.
And you really, really, really wanna sneeze.
You can cover up your mouth.
Wash your hands when you're done.
When you really, really, really wanna sneeze.

REFREIN

If you're allergic or you're sick.
Or you're tickled by a feather.
And you really, really, really wanna sneeze.
Don't worry too much.
It could just be the weather.
When you really, really, really wanna sneeze.

REFREIN

Reflectie en terugkoppeling:

Vraag de kinderen wat ze in deze les geleerd hebben. Hoe vonden ze het om een zelfportret te maken? Wat vonden ze moeilijk, wat ging gemakkelijk? Zijn ze tevreden over hun resultaat?

Didactische tips:

- Maak eventueel van tevoren een ronde vorm met potlood op het blad zodat de kinderen het gezicht op de juiste grootte maken.
- Hang de verkouden zelfportretten in het Groeimuseum.
- Herhaal gedurende het thema het lied over niezen een aantal keer. Tijdens de slotactiviteit kunnen de kinderen het lied presenteren aan de bezoekers van het Groeimuseum.

Begrippen: gezicht, niezen, tissue, zakdoek.

Activiteit 5.6 Ambulance op school

Er komt een ambulance op school. De ambulancemedewerkers komen vertellen wat een ambulance doet, wanneer je de ambulance mag bellen, hoe je dat doet en hoe een ambulance eruitziet. Sirenes van andere voertuigen worden ook aangeboden.

Waar:	Op de speelplaats
Tijdsduur:	60 minuten
21 ^e -eeuwse vaardigheid die centraal staat:	Mediawijsheid
Soort (kunst-)activiteit:	Muziek
Kerdoelen:	Verkeer: 1.10, 1.10a B&G: 2.3, 2.3a, 2.3b, 2.3c, 2.3d, 2.4, 2.4a, 2.5, 2.5a, 4.2, 4.2a, 4.2b, 4.3, 4.3a KV: 2.1, 2.1a, 2.2, 2.2a, 2.3, 2.3a

Wat leren de kinderen?

Het kind leert:

- aan te geven wat een ambulance is, waarvoor de ambulance dient en hoe een ambulance eruitziet;
- aan te geven wanneer en hoe je de ambulance moet bellen in geval van nood;
- vragen te formuleren voor een interview;
- vragen te stellen tijdens een interview;
- een kleine presentatie te maken (met behulp van foto's en filmopnames);
- te experimenteren met de stem.

Wat heb je nodig?

- De film:
 - o 'Ambulance' (Papiamento) (zie webpagina Whizz-Art) (4.26 minuten).
 - o 'Ambulances For Children' (Engels) (zie webpagina Whizz-Art) (4.20 minuten).
- De film 'Fire engines, Police cars and Ambulances responding' (zie webpagina Whizz-Art) (15.00 minuten).
- Digitale camera (of telefoon).
- Printer.

De activiteit:

● Vorbereiding:

Vertel de kinderen dat de ambulance vandaag op school komt. Niet voor een spoedgeval, maar wel om informatie te geven over de ambulance. Test de voorkennis van de kinderen.

- *Wat weet je al over de ambulance?*
- *Weet je ook wat voor geluid de ambulance maakt?*

● Laat de film over de ambulance zien.

- *Wie heeft er weleens een ambulance van binnen gezien?*
- *Waar zijn ambulances voor?*
- *Wie is zelf weleens met een ambulance naar het ziekenhuis gebracht?*

- *Wanneer mag je een ambulance bellen?*
- *Wie weet wat het telefoonnummer van de ambulance is?*

● Laat de kinderen vragen bedenken die zij straks aan het ambulancepersoneel willen stellen. Geef ook aan dat er foto's en film gemaakt mogen worden.

- *Waar wil je een foto van maken?*
- *Waar wil je een film van?*

Laat hen vooraf bedenken wat ze graag vastgelegd willen hebben. Laat hen ook oefenen met de digitale camera, zodat ze weten hoe ze deze moeten gebruiken.

● Zorg ervoor dat de kinderen tijdens het bezoek van de ambulance zicht krijgen op hoe een ambulance er (van binnen en van buiten) uitziet. Wat de ambulancemedewerkers doen en waarvoor de ambulance dient. Laat de kinderen tijdens het bezoek van de ambulance ook over hun eigen ervaringen vertellen. Geef hen ook de gelegenheid om vragen te stellen aan de ambulancemedewerkers. Laat de kinderen foto's en filmopnames van het bezoek van de ambulance maken.

● Na afloop van het bezoek van de ambulance laat u de kinderen de gemaakte foto's en filmopnames zien. De kinderen gaan samen een selectie maken van de foto's en filmopnames die zij bij de eindpresentatie aan de ouders willen laten zien.

- *Wat willen jullie bij die foto's vertellen?*

● Praat met hen over de sirene en zwaailichten.

- *Welke voertuigen hebben nog meer sirenes en zwaailichten?*

Bekijk een stukje van de film waarbij je sirenes van brandweer, ambulance en politie hoort.

- *Kun je het verschil tussen de sirenes horen?*

Laat de kinderen de film nog eens zien, maar dan zonder beeld.

- *Wat betekent het als je de sirene en zwaailichten hoort of ziet?*

Laat de kinderen met geluiden en stemmen experimenteren en verschillende soorten sirenes bedenken (hoge/lage sirenes, lange/korte tonen, harde/zachte geluiden et cetera. Laat de kinderen aangeven waarom de meeste sirenes hoge en harde geluiden hebben.

Nog meer zelf onderzoeken/doen:

Maak met de klas een 'dank je wel' boekje. Ieder kind maakt een tekening van de ambulance. Bundel de tekeningen tot een boekje en geef dit na afloop van het bezoek aan de ambulancemedewerkers.

Reflectie en terugkoppeling:

Bespreek met de kinderen hoe het bezoek van de ambulance verlopen is. Wat vonden de kinderen ervan en waarom?

- *Zag de ambulance ervan binnen uit zoals je verwacht had?*
- *Wat heb je geleerd?*
- *Wat wist je nog niet?*
- *Zou je als je groot bent ook ambulancemedewerker willen worden?*

Laat hen ook vertellen waarom ze dat wel of juist niet willen.

Didactische tips:

- Bereid het bezoek van de ambulance goed voor. Zorg ervoor dat u duidelijk maakt wat van het ambulancepersoneel verwacht wordt. Vraag vooral informatie te geven over wat het belang is van de ambulance, wanneer de kinderen de ambulance mogen bellen, hoe ze dat moeten doen. Vraag ook hoe een ambulance eruitziet (van binnen en van buiten) en hoe de sirene van de ambulance klinkt. Vraag aan de ambulancemedewerkers of de kinderen foto's en filmopnames mogen maken.
- Hang de foto's van het bezoek van de ambulance op in het Groeimuseum.
- Presenteer bij de slotactiviteit de gemaakte filmopnames van het bezoek van de ambulance.

Begrippen: ambulance, ambulancemedewerker, hoge tonen, lage tonen, sirene.

Activiteit 5.7 Röntgenfoto's

Tijdens deze activiteit leren de kinderen dat zij botten in hun lichaam hebben die meegroeien. De kinderen gaan aan de hand van een röntgenfoto hun hand namaken. Ook leren zij wat er moet gebeuren als een bot in je lichaam breekt.

Waar:	In de klas
Tijdsduur:	60 minuten
21 ^e -eeuwse vaardigheid die centraal staat:	Computational thinking
Soort (kunst-)activiteit:	Beeldende vorming
Kerdoelen:	N&T: 2.1, 2.1a, 2.4, 2.4a B&G: 4.2, 4.2a KV: 2.1a, 2.2a, 2.3a

Wat leren de kinderen?

Het kind leert:

- aan te geven wat een röntgenfoto is;
- aan te geven waar botten in je lichaam zitten;
- te onderzoeken hoeveel vingerkootjes in je hand zitten;
- aan te geven wat er gebeurt als je een bot breekt;
- te meten, te knippen en te plakken.

Wat heb je nodig?

- De film 'A Child's Guide to Hospital: X-Ray - Broken Bone' (zie webpagina Whizz-Art) (2.22 minuten).
- Plaat: Röntgenfoto van handen (zie webpagina Whizz-Art).
- Plaat: Röntgenfoto van het hele lichaam (zie webpagina Whizz-Art).
- Röntgenfoto: A3 formaat papier (zwart) (1 per kind), wit papier, scharen, wit krijt, lijm, kwastjes, wattenstaafjes.

De activiteit:

● Oriënteren:

Vertel de kinderen dat er in je lichaam botten zitten die ervoor zorgen dat je lichaam stevig blijft. De botten van je lichaam groeien mee als je groter wordt.

- *Een baby heeft kleine botten en als je groot bent worden je botten groot. Waar kun je botjes in je lichaam voelen?* (bij je vingers, je ribben, je neus)

Laat de kinderen de botten in hun lichaam voelen.

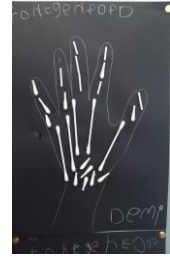
- *Wat zou er gebeuren als je geen botten had?*

● Vertel de kinderen dat in het ziekenhuis met een speciaal apparaat foto's gemaakt kunnen worden van de botten in je lichaam (een röntgenfoto). Laat de kinderen (via het internet) een röntgenfoto van de hand, een been en/of van het hele lichaam zien. Vraag aan de kinderen of iemand weleens een bot gebroken heeft en wat er toen gebeurd is. Laat een röntgenfoto met een gebroken bot zien. Vertel de kinderen dat ze een röntgenfoto van hun hand gaan namaken bij deze activiteit.

● Onderzoeken:

Laat het voorbeeld van de röntgenfoto van de hand zien. Vertel dat de botjes in je handen kootjes heten. Wijs een kootje op de foto aan en laat de kinderen dit bij hun eigen hand aanwijzen.

- *Hoeveel kootjes tel jij aan iedere vinger?*
- *Waarvoor dienen die kootjes?*

● Uitvoeren/Creëren:

Laat de kinderen hun hand omtrekken op zwart papier en daarna eventueel inkleuren met wit krijt. Laat hen het aantal vingerkootjes tellen en in hetzelfde aantal, stukjes wattenstaaf knippen en op het papier opplakken.

Nog meer zelf onderzoeken/doen:

- Laat de kinderen een skelet maken. Geef de kinderen een voorbeeld van een röntgenfoto van het hele lichaam. Laat ze op wit papier een hoofd tekenen en uitknippen en laat ze die op zwart papier plakken. Van witte stroken papier (in verschillende maten) of wattenstaafjes maken zij de overige botten, die zij op de juiste plek plakken.
- Laat de kinderen de film 'A Child's Guide to Hospital: X-Ray' zien. Deze film gaat over een jongen die zijn arm gebroken heeft.

Reflectie en terugkoppeling:

Vraag de kinderen wat zij van deze activiteit vonden.

- *Wat heb je geleerd?*
- *Wat was gemakkelijk om te doen?*
- *Wat was moeilijk?*
- *Zou je het de volgende keer anders aanpakken?*

Didactische tips:

- Laat een kind, die ooit iets heeft gebroken, zijn of haar röntgenfoto meenemen.
- Hang de gemaakte röntgenfoto's op in het Groeimuseum.

Begrippen: botten, gebroken, gips, ribben, röntgenfoto, skelet, vingerkootje, wattenstaafje.

Slotactiviteit: Het Groeimuseum ★

Dit is de eindactiviteit van het thema. Al het gemaakte werk wordt verzameld en mooi neergelegd in het Groeimuseum, zodat het goed bekeken kan worden. De kinderen gaan een rondleiding geven door het Groeimuseum om te laten zien en te vertellen wat zij tijdens dit thema allemaal gedaan en gemaakt hebben.

Waar:	In de klas
Tijdsduur:	2 x 45 minuten
21 ^e -eeuwse vaardigheid die centraal staat:	Informatievaardigheden
Soort (kunst-)activiteit:	Muziek/Dans/Beeldende vorming/Theater
Kerdoelen:	Alle kerndoelen die aangeboden zijn

Wat leren de kinderen?

Het kind leert:

- over zichzelf te spreken voor de klas of voor gasten;
- vragen over eigen werk te beantwoorden;
- zijn werk te presenteren;
- een uitnodiging te maken;
- een museum in te richten;
- te reflecteren op zijn/haar werk.

Wat heb je nodig?

- Fruitshake/fruitsalade: bekertjes, bordjes, servetjes, vorkjes, blender, fruit (naar keuze), groente (naar keuze), melk, yoghurt, sap.

De activiteit:

● Bepaal met elkaar wanneer het Groeimuseum opengaat en wat de kinderen in dit thema allemaal gemaakt hebben om in het Groeimuseum te presenteren. Alle gemaakte en meegebrachte voorwerpen in dit thema kunnen een plekje krijgen in het Groeimuseum.

Denk aan:

- de babyfoto (activiteit 1.1);
- gestempelde handen (activiteit 1.4);
- de tijdlijn (activiteit 1.5);
- de aangeklede mensfiguren (activiteit 1.6);
- de stroken 'Van jong naar oud en van oud naar jong' (activiteit 1.9);
- de foto van je natuurlichaam (activiteit 1.10);
- de rupsen (activiteit 2.1);
- de foto's van de vlinders, de vlinderbak en de vlinderkaart (activiteit 2.2);
- de knuffelpup en het dagboekje (activiteit 2.3);
- de dierenhokken en de boerderij (activiteit 2.5);
- het groeiproces van de plant (activiteit 3.1);
- de plant (activiteit 3.2);

- het bloemenschilderij (activiteit 3.5);
- de natuurarmband (activiteit 3.5);
- de collage 'gezond/ongezond' (activiteit 4.2);
- de groenteposter en fruitposter (activiteit 4.4);
- de buttons (activiteit 4.6);
- de 'was-je-handen' meter (activiteit 4.8);
- het zelfportret met je haar (activiteit 4.12);
- het verkouden zelfportret (activiteit 5.5);
- de röntgenfoto's (activiteit 5.7).

Laat de kinderen zelf beslissen op welke manier zij vorm willen geven aan het Groeimuseum.

Ook de logboeken krijgen een plekje in het Groeimuseum.

Denk aan:

- van rups tot vlinder (activiteit 2.2);
- het groeien van een plant (activiteit 3.1);
- Zaadjes in het licht en donker (activiteit 3.3);
- Zaadjes in de koelkast (activiteit 3.4);
- Bloementapijt (activiteit 3.5)
- Groente en fruit (activiteit 4.3)

● De nagemaakte dierenartspraktijk (activiteit 2.4), apotheek (activiteit 5.1 en 5.4) en doktershoek (activiteit 5.3) worden in orde gemaakt voor het bezoek van de gasten.

● De foto's en filmopnames van de gemaakte uitstapjes kunnen gecompileerd worden tot een foto-filmpresentatie die op het digiboard geprojecteerd wordt tijdens het bezoek van de gasten.

Denk aan:

- de foto's en/of filmopnames van het bezoek aan de Butterfly Farm (activiteit 2.2);
- de dierenarts (activiteit 2.4);
- Santa Rosa (activiteit 2.5);
- het tuincentrum (activiteit 3.2);
- de supermarkt (activiteit 4.3);
- het Wit-Gele Kruis (activiteit 4.7);
- de tandarts (activiteit 4.10);
- de kapper (activiteit 4.11);
- de huisartsenpraktijk (activiteit 5.2);
- de apotheek (activiteit 5.4);
- de ambulance op school (activiteit 5.6).

● Maak ook samen met de kinderen een programma, waarin u de volgorde van de presentaties bepaalt. Zet dit op een grote poster, zodat iedereen kan lezen wat er tijdens de presentatie van het Groeimuseum gaat gebeuren. Denk hierbij aan:

- het lied 'Curpa di hende' (activiteit 1.3);
- het versje 'Te klein' (activiteit 1.6);
- het lied 'Fly, fly butterfly' (activiteit 2.2.);

- het lied 'Kam, pico, tenchi, spoor' (activiteit 2.6);
- het versje 'Eerst een kuiltje in de grond' (activiteit 3.3);
- een babylied (activiteit 4.1);
- het lied 'Wash your hands' (activiteit 4.8);
- het lied 'Skeiro bo djente' (activiteit 4.9);
- het lied over niezen (activiteit 5.5).

● U zou ook de gezonde shakes (van activiteit 4.4.) of de fruitsalade (activiteit 4.6) kunnen uitserveren aan de bezoekers van het Groeimuseum.

Nog meer zelf onderzoeken/doen:

Laat de kinderen een uitnodiging maken voor hun ouders om te komen kijken naar het Groeimuseum. Op de uitnodiging moet komen te staan op welke dag(en) het Groeimuseum open is, de tijd en een korte beschrijving of tekening over wat er te zien is.

Reflectie en terugkoppeling:

Evalueer wat de kinderen van de afsluiting vonden.

- *Was het een geslaagde presentatie?*
- *Wat vonden de ouders ervan?*
- *Welke presentatie ging goed?*
- *Wat ging minder goed?*

Didactische tip(s):

Maak een afspraak met de leerkrachten op school wanneer het Groeimuseum bezocht kan worden door de kinderen van de andere klassen.

Begrippen: groeimuseum, inrichten, presenteren, uitnodiging.

Bijlage 1 Brief voor ouders

Geachte ouder/begeleider,

De komende 6 weken zal uw kind op school werken aan het thema 'Kijk hoe ik groei!'. Gedurende dit thema zal uw kind in de klas werken aan een Groeimuseum. Mocht u lege dozen hebben dan kunt u dit uw kind meegeven? Hiervan zal uw kind het Groeimuseum vorm gaan geven.

Verder zal uw kind de komende weken gevraagd worden om onder andere een babyfoto en spulletjes uit hun babytijd, mee naar school te nemen. Dit en nog veel meer wordt verzameld in het Groeimuseum. Uiteraard krijgt het kind dit na afloop van het thema weer terug.

Op (vul datum in) zal de klas van uw kind een bezoek afleggen aan ... Kunt u als hulpouder ondersteunen hierbij, laat dat dan even weten.

Op (vul datum in) zal het Groeimuseum te bezoeken zijn. De kinderen zullen u dan een presentatie geven van wat ze in dit thema allemaal gedaan en geleerd hebben. Uiteraard zijn vader, moeder, broertjes, zusjes, opa en oma ook welkom.

Met vriendelijke groeten,

.....(naam leerkracht invullen)

Geachte ouder/begeleider,

De komende week zal uw kind op school leren dat groente en fruit gezond voor hen zijn. Wij zouden u willen vragen om de kinderen deze week als tussendoortje (snack) alleen fruit of groente mee te geven. Zo leren de kinderen dat fruit en groente gezond zijn en prima als tussendoortje kunnen dienen in plaats van andere minder gezonde snacks.

Verder willen wij u eraan herinneren dat er op ... (vul datum in) het Groeimuseum te bezoeken is. De kinderen zullen u dan een presentatie geven van wat ze in dit thema allemaal gedaan en geleerd hebben. Uiteraard zijn vader, moeder, broertjes, zusjes, opa en oma ook welkom.

Met vriendelijke groeten,

.....(naam leerkracht invullen)

Bijlage 2 Benodigde materialen

Digitale prentenboeken

ACTIVITEIT 2.1:

- Nederlands: Carle. E. (2017). *Rupsje Nooitgenoeg*. Illuminated Films. https://youtu.be/G_FrSlruAtE
- Papiamento: Carle. E. (2021). *Bichi golos*. Vertaald door Roxienne Brete. DEA. <https://www.ea.aw/catalog/wp-content/uploads/2021/10/Tema-2a-Bichi-Golos.mp4>
- Engels: Carle. E. (2020). *The Very Hungry Caterpillar*. Fun Story Time. Read Aloud Story. <https://youtu.be/otYmhLWJPnE>
- Spaans: Carle. E. (2012). *La oruga muy hambrienta*. Cuentos Audiovisuales. <https://youtu.be/g11vCMejbD4>

ACTIVITEIT 2.5:

- Nederlands: Sykes. J. (2012). *Dottie's eieren*. Delangemovies. <https://youtu.be/5LPP87UUYUk>
- Papiamento: Sykes. J. (2021). *E webonan di Dora*. Vertaald door Josephine de Windt. DEA. <https://youtu.be/A1zueHa5pFo>
- Engels: Sykes. J. (2018). *Dora's Eggs*. Granny & Me. <https://www.youtube.com/watch?v=-L6iZVTkvl>

ACTIVITEIT 2.6:

- Nederlands: Digiprent.nl. (2013) *Blij uit het ei*. Onderwijsstudio. <https://youtu.be/PWb7ULB92WM>
- Papiamento: Digiprent.nl. (2021) *Contento pafo di e webo*. Vertaald door Natalia El-Hindi. DEA. <https://youtu.be/KdpqpdluPoY>

ACTIVITEIT 3.1:

- Papiamento: Carle. E. (2021). *Bula simia, Bula!* Vertaald door Sonia Valdes. DEA. <https://youtu.be/HSjLsXvTpHQ>
- Nederlands: Carle. E. (2021). *Een zaadje in de wind*. DEA. <https://youtu.be/zl2U-wPMwJo>
- Engels: Carle. E. (2011). *The Tiny Seed*. Catherina Chu. <https://www.youtube.com/watch?v=ls6wTeT2cKA>

Films

STARTACTIVITEIT:

- Papiamento: Coronet Films. (2021). *Nos culpa maravioso, con e ta crece*. Vertaald door Nathaly Maduro. DEA. https://youtu.be/_Cj2DQrPwgs
- Engels: Coronet Films. (1992). *Our Wonderful Body How it Grows 2nd edition*. The Phoenix Learning Group, Inc. https://youtu.be/kAl_j3VfAE4

ACTIVITEIT 1.1:

- Nederlands: Sesamstraat. (2014). *Praten*. <https://schooltv.nl/video/praten-grafisch-verhaaltje-uit-sesamstraat/>
- Papiamento: Sesamstraat. (2021). *Papia*. Vertaald door Natalia Rodriguez. DEA. <https://youtu.be/vJTE6eNkCgk>

ACTIVITEIT 1.6:

- Nederlands: Beeldbank. (2013). *Verkleed met beer*. Schooltv. www.schooltv.nl/video/verkleed-met-flip-de-beer

ACTIVITEIT 1.7:

- Nederlands: Uki Adventures. (2013) *De wip*. <https://www.youtube.com/watch?v=-Q0c3T2frjY>

ACTIVITEIT 1.8:

- Nederlands: Beeldbank. (2013). *Metten met kleuters*. NTR. <https://www.youtube.com/watch?v=7fe9LRkwwKc>
- Papiamento: Beeldbank. (2021). *Ken por pasa door di e porta?* Vertaald door Sonia Valdes. DEA. https://youtu.be/uEw_T97DsgA

(ONLINE) THUISACTIVITEIT 2.1:

- Papiamento: Cusack. J. (2021). *Peep su amigo nobo*. DEA. <https://www.ea.aw/catalog/wp-content/uploads/2021/10/Peep-su-amigo-nobo.mp4>
- Engels: Cusack. J. (2011). *Peep's New Friend*. Peep and the Big Wide World. <https://youtu.be/aYhxrKkUsM>

ACTIVITEIT 2.2:

- Nederlands: Huisje, Boompje, Beestje. (2008). *Een vlinderbak maken. Van ei tot vlinder*. Schooltv. <https://schooltv.nl/video/huisje-boompje-beestje-van-ei-tot-vlinder/>

ACTIVITEIT 2.4:

- Nederlands: Beeldbank. (1999). *Bezoek aan de dierenarts, Flip de Beer*. Schooltv, <https://schooltv.nl/video/bezoek-aan-de-dierenarts-met-flip-de-beer/>
- Nederlands: Hoelahoep. (2011). *Het maken van een stethoscoop*. Schooltv. <https://schooltv.nl/video/stethoscoop-maken-knutsel-uit-hoelahoep/>

ACTIVITEIT 2.6:

- Engels: Birdy Official. (2017). *Baby Chick Hatching*. <https://youtu.be/F38tIG05TFY>

ACTIVITEIT 3.1:

- Nederlands: Beeldbank. (2008). *Zaaien met Flip de Beer*. <https://schooltv.nl/video/zaaien-met-flip-de-beer/>

ACTIVITEIT 3.2, 3.3, 2.4:

- Nederlands: Huisje, Boompje, Beestje. (2010). *Groei en bloei*. Schooltv. <https://schooltv.nl/video/huisje-boompje-beestje-groei-en-bloei/#q=zaadjes>

ACTIVITEIT 3.5:

- Papiamento: Fallon. J. (2021). *Peep ta planta un simia*. Vertaald door Sonia Valdes. DEA. <http://www.ea.aw/catalog/wp-content/uploads/2022/03/Peep-ta-planta-un-simia-1.mp4>
- Engels: Fallon. J. (2019). *Peep Plants a Seed*, Peep and the Big Wide World. <https://www.youtube.com/watch?v=Yxs7P7LWzDg>

ACTIVITEIT 4.2:

- Nederlands: Beeldbank. (2011). *Op bezoek bij lekker Puh, Flip de Beer*. Schooltv. <https://schooltv.nl/video/op-bezoek-bij-lekker-puh-met-flip-de-beer/#q=gezond%20leven>

ACTIVITEIT 4.3:

- Papiamento: Appuseries. (2013). *Ban siña di fruta y berdura*. Vertaald door Giliane Wester. DEA. <https://youtu.be/39IppEOSuF8>
- Engels: Appuseries. (2013). *Let's Learn Fruits & Vegetables*.

<https://www.youtube.com/watch?v=2IVR8BrUESQ>

ACTIVITEIT 4.4:

- Nederlands: Beeldbank. (2013). *Fruitsapje maken met Flip de Beer*. Schooltv.
<https://schooltv.nl/video/fruitsapje-maken-met-flip-de-beer/>

ACTIVITEIT 4.6:

- Nederlands: Het zandkasteel. (2009). *De bananenboom*. Schooltv.
<https://schooltv.nl/video/het-zandkasteel-de-bananenboom/#q=fruit%20is%20gezond>

ACTIVITEIT 5.3:

- Nederlands: Beeldbank. (2011). *Schooldokter, Flip de Beer*. Schooltv.
<https://schooltv.nl/video/schooldokter-met-flip-de-beer/>

ACTIVITEIT 5.6:

- Papiamento: Gecko's Real Vehicles. (2021). *Ambulance*. Vertaald door Luz-Marina Kock. DEA. <https://youtu.be/CXoyXtsLh-s>
- Engels: Gecko's Real Vehicles. (2017). *Ambulances for Children*. Toddler Fun Learning.
<https://www.youtube.com/watch?v=UCIBckfQVIs>
- Engels: Cobra Emergency Videos. (2018). *Fire engines, Police cars and Ambulances responding*.
<https://www.youtube.com/watch?v=OhBmE3FOHGM>

ACTIVITEIT 5.7:

- Engels: The Royal Children's Hospital Melbourne. (2014). *A Child's Guide to Hospital: X-Ray – Broken Bone*. <https://www.youtube.com/watch?v=22sEYmDKC2c>

Videoclips

ACTIVITEIT 1.3:

- Papiamento: Lebubisa. (2008). *Curpa di hende*. https://youtu.be/jxbG7vQ_9XI
- Papiamento: Patries Nino. (2010). *Ata ki mi boca*. <https://youtu.be/0y5vXLWCaTM>
- Nederlands: Leukstelijedjes.nl. (2011). *Hoofd, schouders, knie en teen*.
<https://www.youtube.com/watch?v=XZaYg1x8epQ>

ACTIVITEIT 2.2:

- Engels: Muffin Songs. (2013). *Fly, Fly the Butterfly*. <https://www.youtube.com/watch?v=jflZseWtmyl>

ACTIVITEIT 4.8:

- Engels: The Singing Walrus. (2018). *Wash Your Hands Song*. Music for kids.
<https://www.youtube.com/watch?v=dDHJW4r3eIE>

ACTIVITEIT 5.5:

- Engels: Cocomelon, Nursery Rhymes & Kids songs. (2017). *The Sneezing Song*.
<https://www.youtube.com/watch?v=tuupYOx9dJ8>

Muziek

- Lebubisa. (2008). *Curpa di hende*. https://youtu.be/jxbG7vQ_9XI (activiteit 1.3)
- Patries Nino. (2010). *Ata ki mi boca*. <https://youtu.be/0y5vXLWCaTM> (activiteit 1.3)
- DEA. (2018). Te klein. <http://www.ea.aw/catalog/wp-content/uploads/2019/07/Track-3.-Te-klein.mp3> (activiteit 1.6).

- DEA. (2019). *Kam, Pico, Tenchi, spoor*. <http://www.ea.aw/catalog/wp-content/uploads/2022/08/Track-4.-Kam-pico-spoor.mp3> (activiteit 2.6)
- DEA. (2019). *Skeiro bo djente*. <http://www.ea.aw/catalog/wp-content/uploads/2022/08/Track-5.-Skeiro-bo-djente.mp3> (activiteit 4.9)

Websites/Games/Apps

- Het spel: Maak een robot. https://www.abcya.com/games/make_a_robot (activiteit 1.10)
- Het spel: Caterpillar Count. <https://tvokids.com/preschool/games/caterpillar-count> ((online) thuisactiviteit 2.1)
- Het spel: Verplaats je hond: https://www.digipuzzle.net/minigames/codegrid/codegrid_images_shapes_kleuteridee.htm (activiteit 2.3)
- De website Hou je mond gezond. <http://www.houjemondgezond.nl/p/63> (activiteit 4.9).

Plaat

- Lente. http://3.bp.blogspot.com/_8bns-02zol8/SSQ-blrSnUI/AAAAAAAAAOc/Q10-eFb5JNY/s1600/praatplaat_lente.jpg (activiteit 2.5)
- Kuiken. <https://www.ea.aw/catalog/wp-content/uploads/2021/10/Actividad-2.6-Puyito.jpg> (activiteit 2.6)
- Kralenplankopdrachten. <https://www.jufjanneke.nl/wordpress/groente-en-fruit/> (activiteit 4.3)
- De tandarts. <https://www.ea.aw/catalog/wp-content/uploads/2021/10/E-dentista.pdf> (activiteit 4.10)
- Röntgenfoto van handen. http://comps.canstockphoto.com/can-stock-photo_csp1917543.jpg (activiteit 5.7)
- Röntgenfoto van het hele lichaam. https://nl.123rf.com/photo_33364412_jigsaw-menselijke-r%C3%B6ntgenfoto-hele-lichaam-hoofd-schedel-gezicht-nek-rug-schouder-arm-ellebooggewricht-.html (activiteit 5.7)

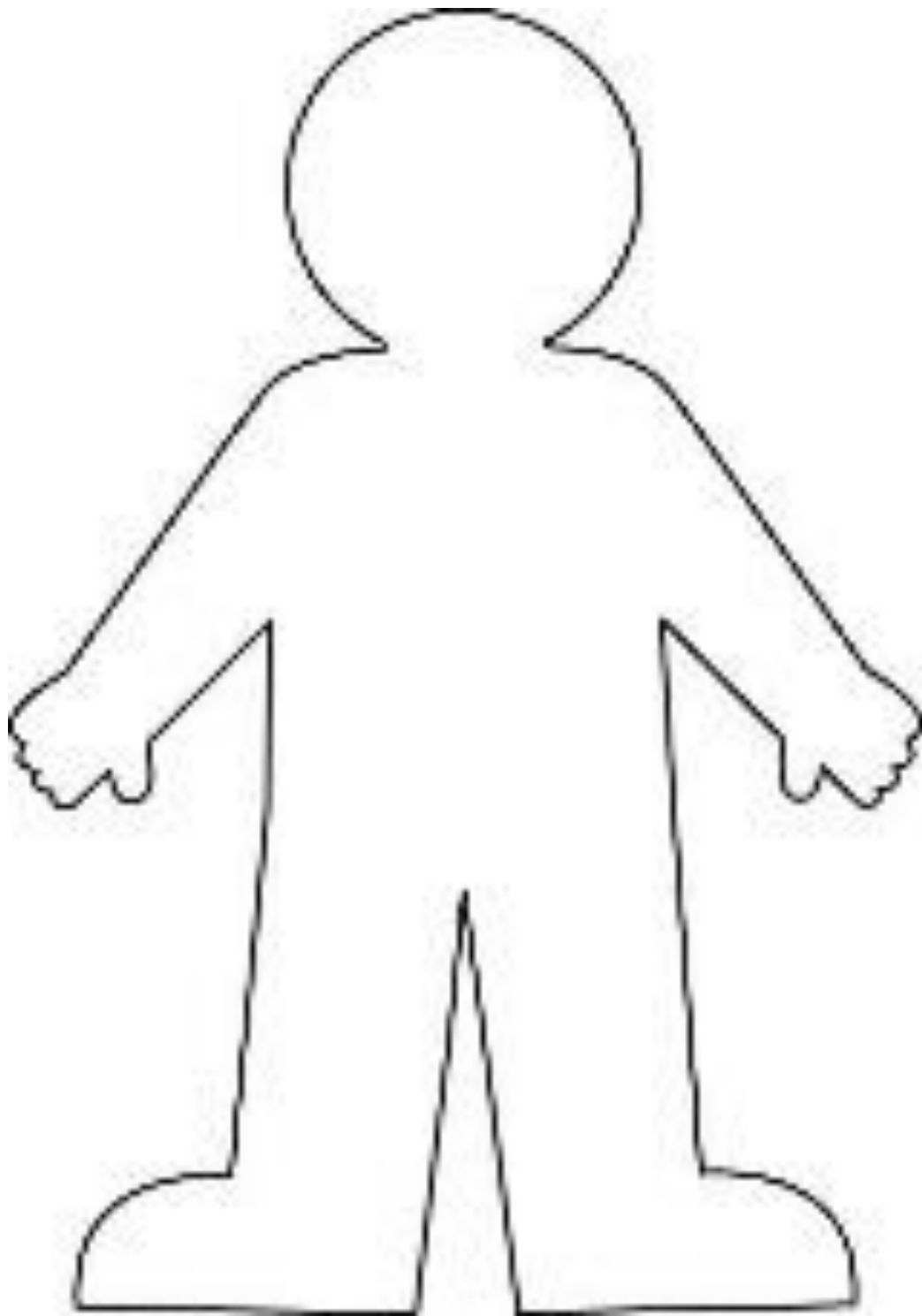
PowerPoint Presentatie

- PowerPoint Presentatie: Ontwikkelingsfasen mens, plant en dier (activiteit 1.9).

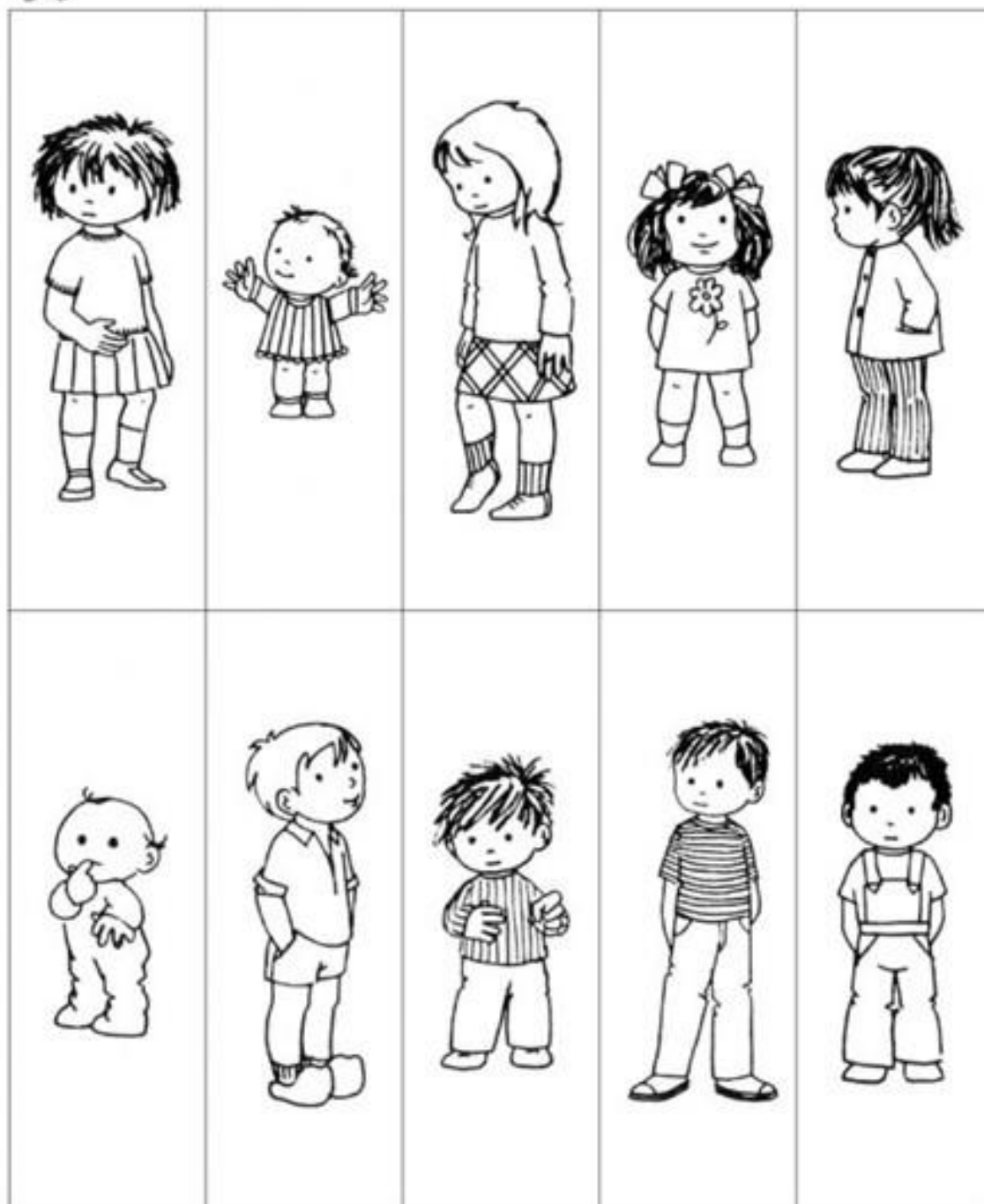
Bijlage 3 Kopieerbladen

Kopieerblad 1: Een mensfiguur	(activiteit 1.6)
Kopieerblad 2: Ordenen: Van jong naar oud	(activiteit 1.9)
Kopieerblad 3: Ordenen: Van oud naar jong	(activiteit 1.9)
Kopieerblad 4: Het kruipen van een rups	(activiteit 2.1)
Kopieerblad 5: Logboek	(activiteit 2.2, 3.2, 3.3, 3.4, 3.5, 4.3)
Kopieerblad 6: Vlinderkaart van Aruba	(activiteit 2.2)
Kopieerblad 7: Het verzorgen van de pup	(activiteit 2.3)
Kopieerblad 8: Attributen van de dierenarts	(activiteit 2.4)
Kopieerblad 9: Formulier van de dierenarts	(activiteit 2.4)
Kopieerblad 10: Kies het juiste dier	(activiteit 2.5)
Kopieerblad 11: Zo worden kuikens geboren	(activiteit 2.6)
Kopieerblad 12: Groeien van een plant	(activiteit 3.2)
Kopieerblad 13: Fruit en groente	(activiteit 4.3)
Kopieerblad 14: Recepten voor shakes	(activiteit 4.4)
Kopieerblad 15: Poetsposter	(activiteit 4.9)
Kopieerblad 16: Wat hoort er niet bij?	(activiteit 4.11)
Kopieerblad 17: Testbrillen	(activiteit 5.3)
Kopieerblad 18: De dokterstas	(activiteit 5.3)
Kopieerblad 19: Receptenkaart	(activiteit 5.4)

Kopieerblad 1: Een mensfiguur

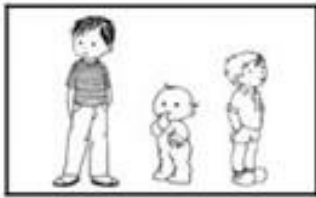
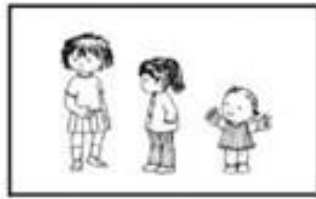
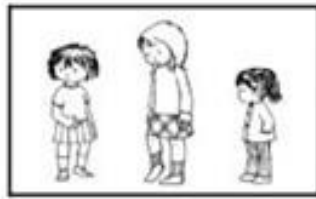

Kopieerblad 2: Ordenen: Van jong naar oud

Kopieerblad 3: Ordenen: Van oud naar jong

Zet een kruis door de plaatjes waar de kinderen niet van oud naar jong staan afgebeeld

Kopieerblad 4: Het kruipen van een rups

Kopieerblad 5: Logboek: Van ei tot vlinder

Teken bij iedere dag, wat je ziet.

Week 1

MAANDAG	DINSDAG	WOENSDAG	DONDERDAG	VRIJDAG

Week 2

MAANDAG	DINSDAG	WOENSDAG	DONDERDAG	VRIJDAG

Week 3

MAANDAG	DINSDAG	WOENSDAG	DONDERDAG	VRIJDAG

Week 4

MAANDAG	DINSDAG	WOENSDAG	DONDERDAG	VRIJDAG

Kopieerblad 6: Vlinderkaart van Aruba

Monarch

Soldier

Flame

Gulf Fritillary

White Peacock

Lyside Sulphur

Florida White

Mimic

Common Patch Longwing

Brown tailed Skipper

Cracker

Cloudless Sulphur

Hanno Blue

Large Orange Sulphur

Buckeye

Tailed Orange

Ligia Hairstreak

Great Southern White

Kopieerblad 7: Het verzorgen van de pup

Ik belooft ervoor te zorgen dat de pup:

☐	<p>Voldoende water en eten krijgt</p>
☐	<p>Een plekje heeft om te slapen</p>
☐	<p>Veel liefde en aandacht krijgt</p>
☐	<p>Regelmatig uitgelaten wordt om te plassen en poepen</p>
☐	<p>Zijn vacht geborsteld wordt</p>

Kopieerblad 8: Attributen van de dierenarts

Pet Name: _____

Circle the kind of pet:

Check up:

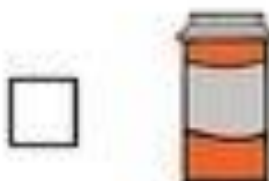
Is your pet sick?

Yes No

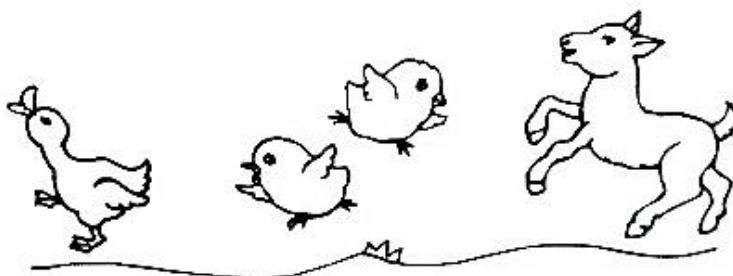
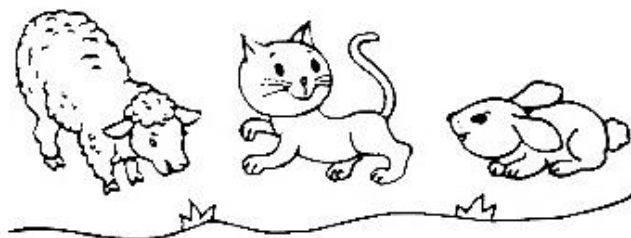
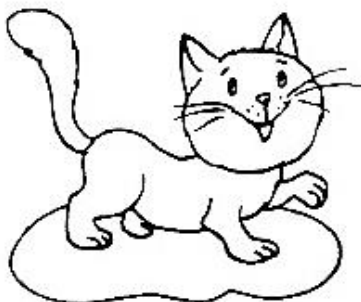
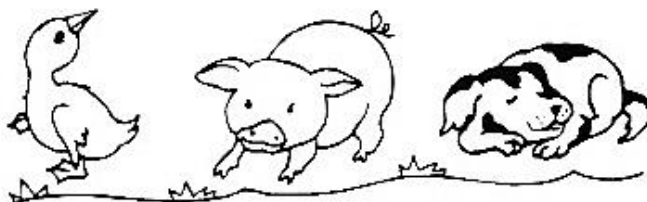
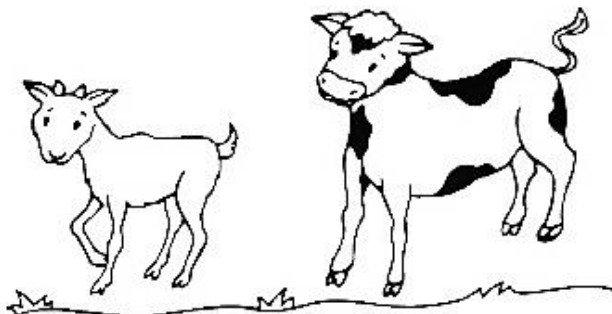
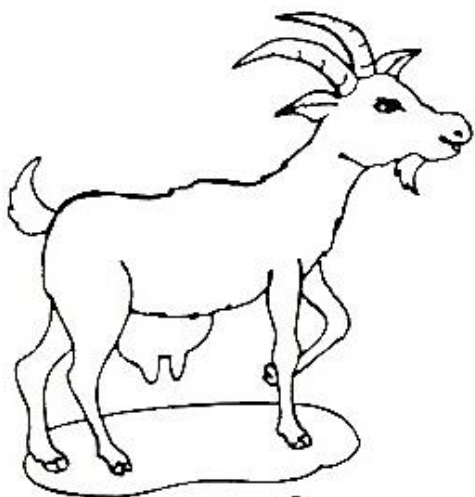
What is hurting?
(circle below)

Doctor's Orders:

Kopieerblad 10: Kies het juiste dier

Kopieerblad 11: Zo worden kuikens geboren

Welk plaatje komt eerst? Knip de plaatjes uit en plak ze in de goede volgorde.

KIPPEN-EI

KUIKEN

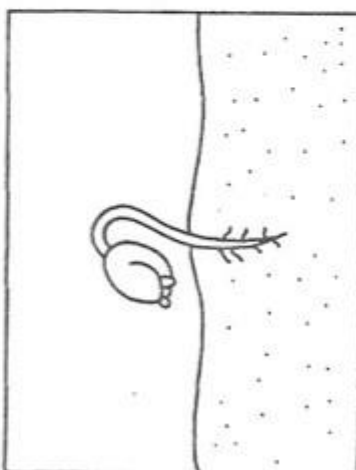
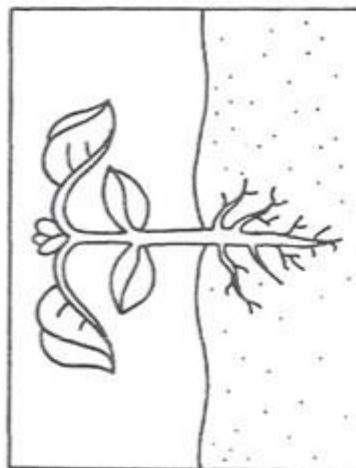
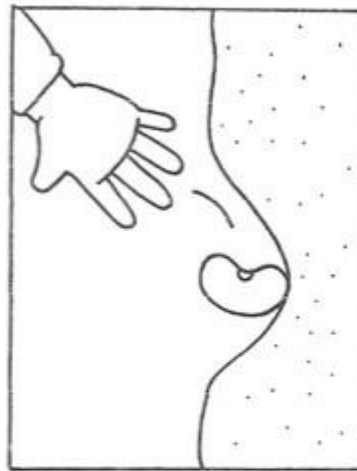
KUIKEN

KIP

Kopieerblad 12: Groeien van een plant

Welk plaatje komt eerst? Knip de plaatjes uit en plak ze in de goede volgorde.

Kopieerblad 13: Fruit en groente

Afbeeldingen van fruit:

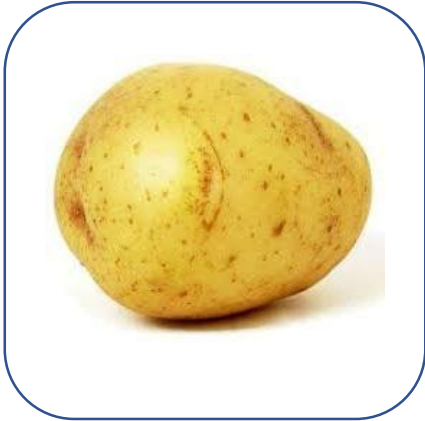

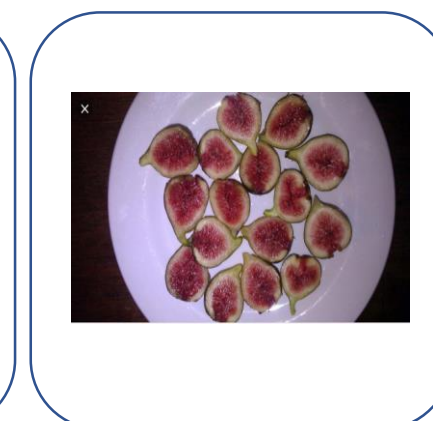
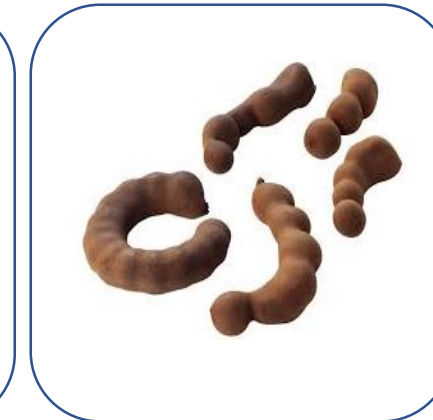
Afbeeldingen van groente:

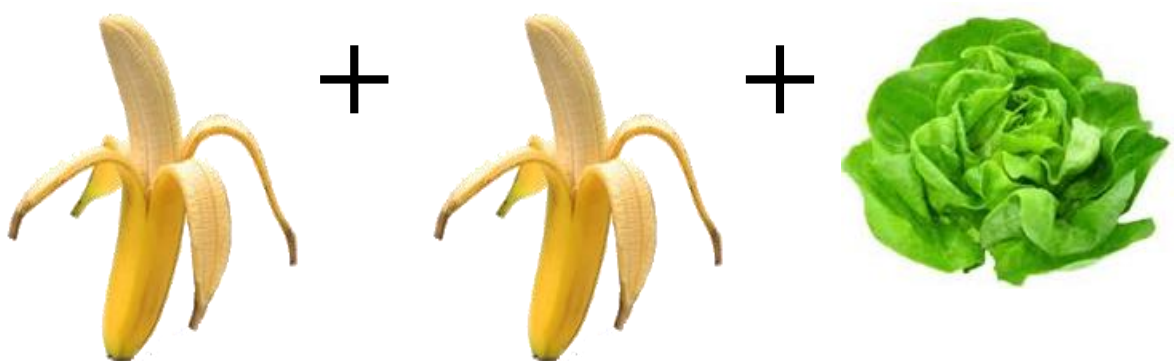
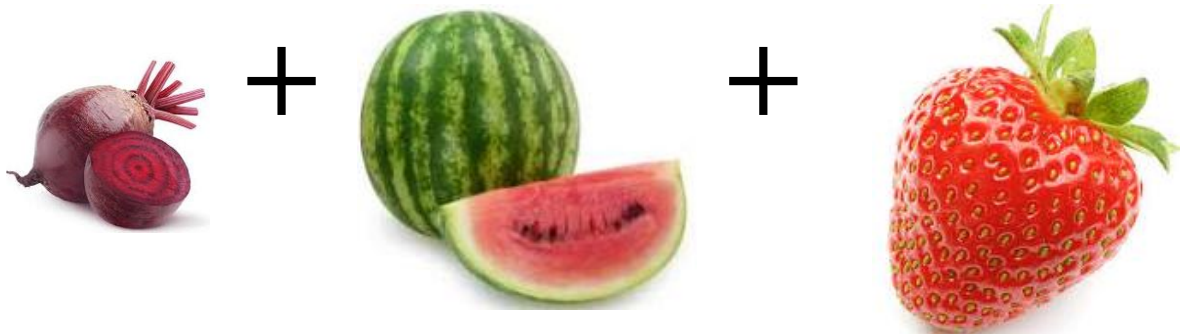
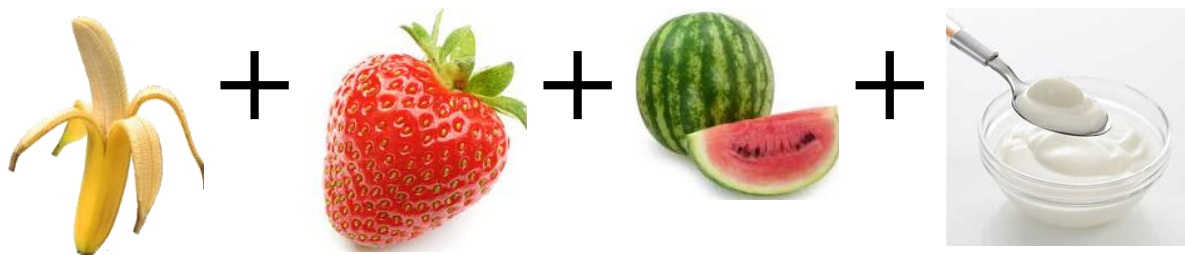
okra

Afbeeldingen van typisch Arubaans fruit:

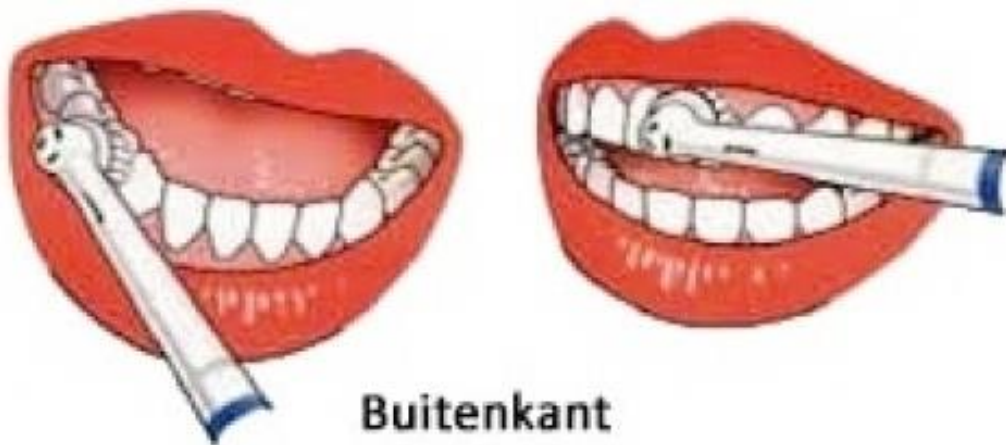
Kopieerblad 14: Recepten voor shakes

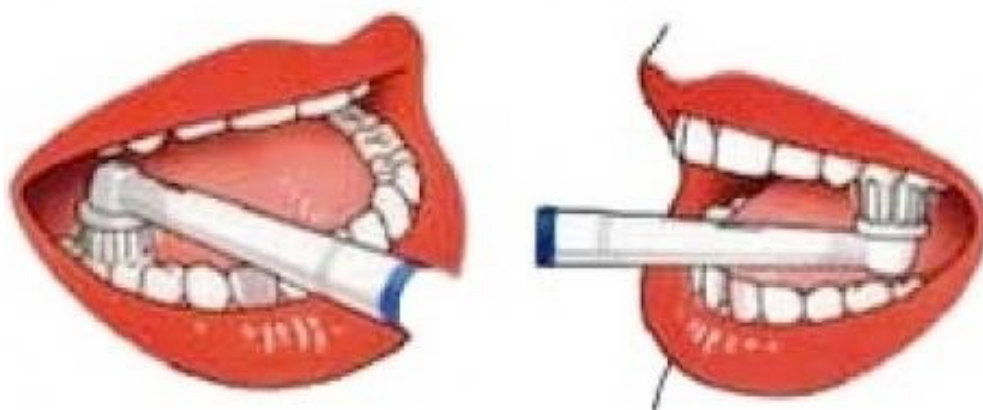
Kopieerblad 15: Poetsposter

Binnenkant

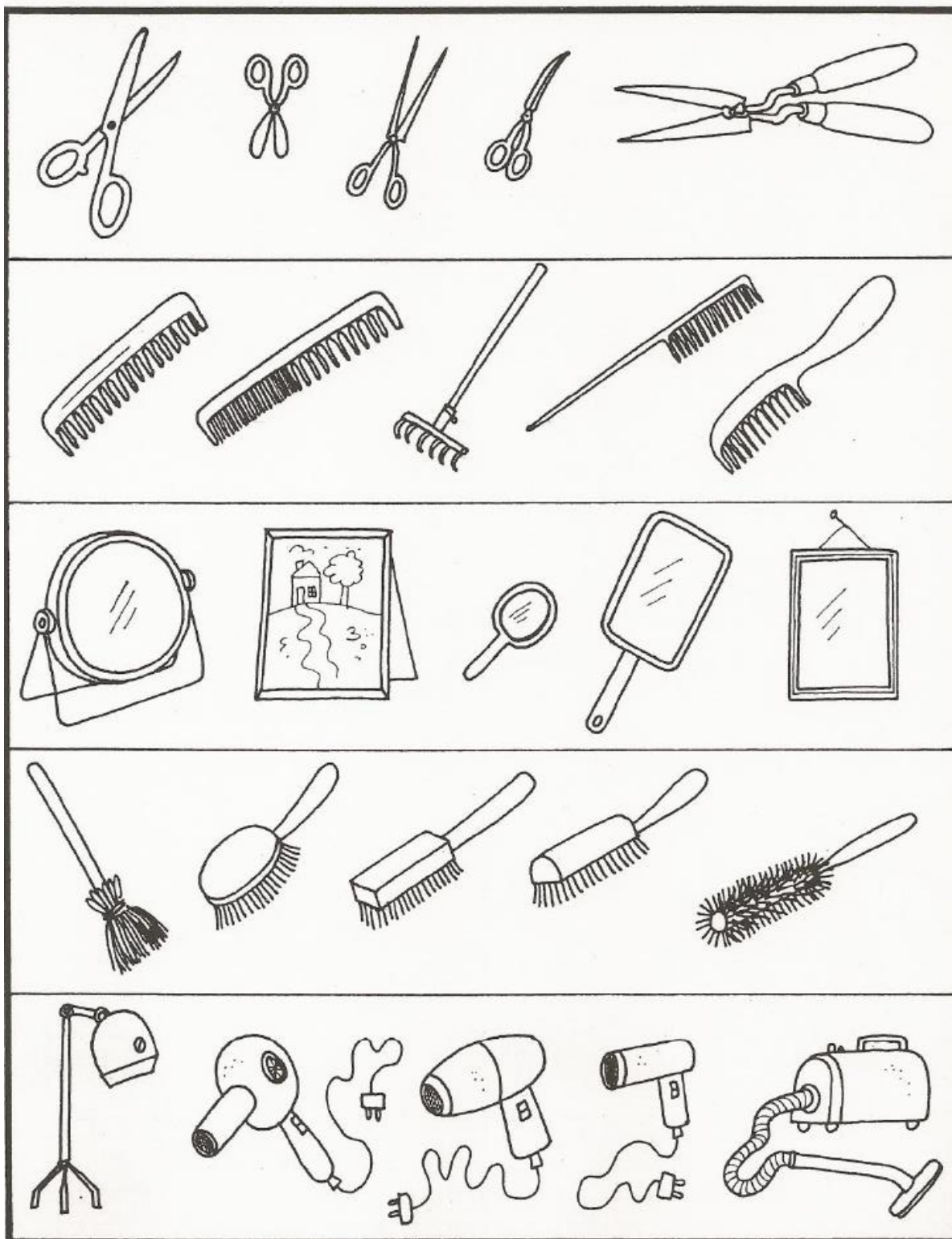
Buitenkant

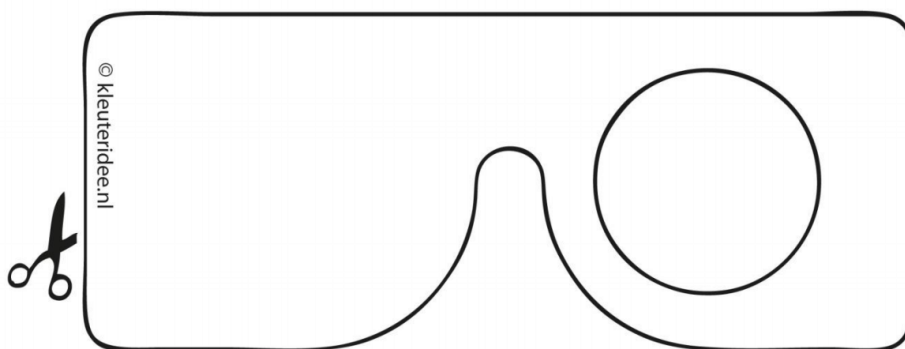
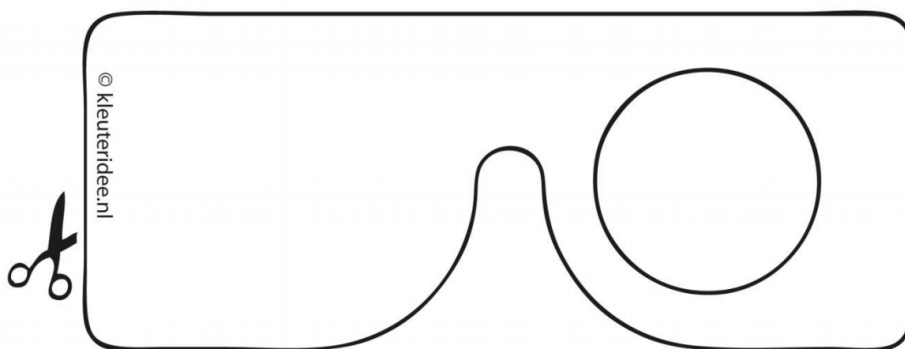
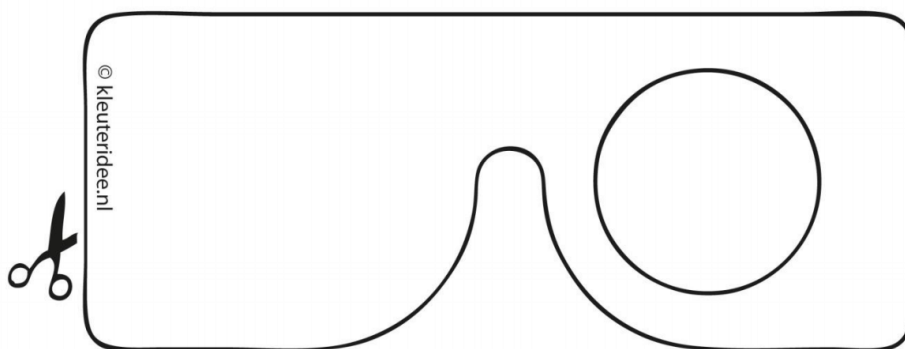
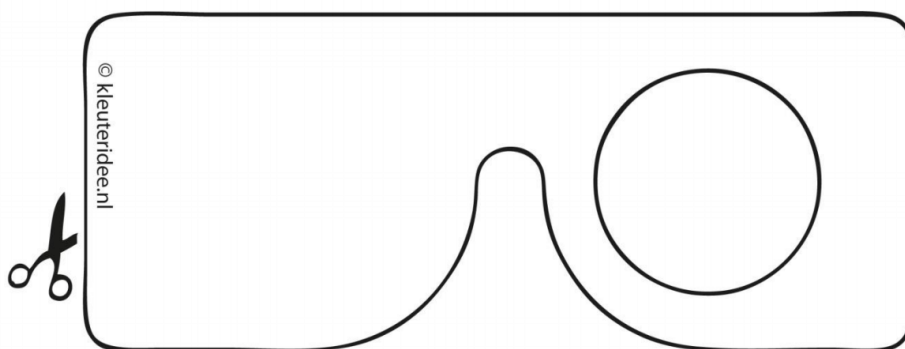
Bovenkant

Kopieerblad 16: Wat hoort er niet bij?

Wat hoort niet in de rij? Zet daar een streep doorheen.

Kopieerblad 17: Testbrillen

Kopieerblad 18: De dokterstas

Wat hoort er in de tas van de dokter? Streep de dingen die niet goed zijn, door.

RECEPT

Naam:

Kleur en aantal pillen

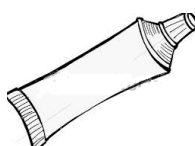

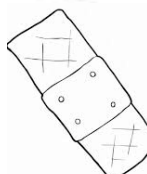
Soort medicijn

Bijlage 4 Instructieblad vlinderbak

Het verzorgen van een vlinderbak.

Eitjes

De eitjes zitten als een kluitje bolletjes op een blaadje. Leg dit blaadje, met de eitjes naar boven, op een vers blad. De rupsen die uit de eitjes kruipen, kunnen dan meteen aan het verse voedsel beginnen. Net uitgekomen rupsjes zijn zo klein dat ze met het blote oog bijna niet te zien zijn. Het lijkt alsof er wat vuil op het blad zit. Voordat ze blad gaan eten, eten ze eerst hun eigen eitje op. Als de eitjes dus verdwenen zijn, zijn de rupsjes waarschijnlijk uitgekomen en moet je er goed op letten dat je ze niet per ongeluk weggooit.

Rupsen

De rupsen moet je voorzichtig op een blad zetten. Dat kun je het beste doen door ze met een kwastje op een lepel te schuiven. Als je ze tussen de vingers oppakt, gaan ze snel kapot. Je kunt ook de oude blaadjes met de rupsen naast de nieuwe leggen. Dan lopen ze er zelf naar toe. Voor kleine rupsjes is die manier altijd het beste.

Poppen

Leg een takje tegen de zijkant van de vlinderbak omhoog. De vlinders die uit de pop komen, hebben nog natte en opgevouwen vleugels. Ze moeten langs het takje omhoog kruipen om hun vleugels op te pompen en te laten drogen. Het duurt ongeveer twee uur voordat de vlinder kan vliegen.

Vlinders

De vlinders die uitkomen kun je gelijk vrijlaten. Een vlinder met dichtgeklapte vleugels kan voorzichtig worden opgepakt door de vleugels licht tussen wijs- en middelvinger te klemmen. Er blijven altijd wat schubben aan uw vingers zitten en nieuwe schubben groeien niet meer aan, dus het beste is om de vlinders zo weinig mogelijk op te pakken.

Schoonmaken

Tijdens de kweek moet de vlinderbak regelmatig (om de dag) goed schoongemaakt worden om ziektes te voorkomen. Maar daar mag geen schoonmaakmiddel voor gebruikt worden. Daar gaan de dieren dood van. Een vochtig doekje is genoeg. De ronde donkergroene korrels zijn poepjes van de rupsen (geen eitjes) en moeten verwijderd worden. Leg onderin de vlinderbak krantenpapier, dit kun je gemakkelijk verwisselen. Ook moeten de bladeren dagelijks ververs worden. Verder mag de vlinderbak niet in de volle zon staan. Daar kunnen de dieren niet tegen.

Bijlage 5 Planningsformulier

THEMA 2A	VORMINGSGEBIED								
	WERELDORIËNTATIE				KUNSTZINNIGE VORMING				
Activiteit	PV	M&M	N&T	B&G	<i>Dans</i>	<i>Muziek</i>	<i>Beeldende vorming</i>	<i>Theater</i>	<i>Media</i>
Start									
1.1									
1.2									
1.3									
1.4									
1.5									
1.6									
1.7									
1.8									
1.9									
1.10									
2.1									
2.2									
2.3									
2.4									
2.5									
2.6									
3.1									
3.2									
3.3									
3.4									
3.5									

4.1	■		■	■		■			
4.2	■			■			■		
4.3			■	■			■		
4.4			■	■			■		
4.5	■			■					
4.6	■			■			■		
4.7	■		■	■			■		
4.8	■		■	■		■			
4.9	■			■		■			
4.10	■		■	■				■	
4.11	■		■	■			■		
4.12	■		■				■		
5.1	■			■				■	
5.2			■	■					
5.3			■	■			■		
5.4				■			■		
5.5	■		■	■			■		
5.6				■		■			
5.7			■	■			■		
Slot	■	■	■	■	■	■	■	■	
TOTAAL	■	■	■	■	■	■	■	■	■

THEMA 2A	21 ^e EEUWSE VAARDIGHEID										
	Communicatie	Computational thinking	Creatief denken	ICT – basis-vaardigheden	Informatie-vaardigheden	Kritische denken	Mediawijsheid	Probleem oplossen	Samenwerken	Sociale en culturele	Zelfregulering
Start											
1.1											
1.2											
1.3											
1.4											
1.5											
1.6											
1.7											
1.8											
1.9											
1.10											
2.1											
2.2											
2.3											
2.4											
2.5											
2.6											
3.1											
3.2											
3.3											
3.4											
3.5											

4.1											
4.2											
4.3											
4.4											
4.5											
4.6											
4.7											
4.8											
4.9											
4.10											
4.11											
4.12											
5.1											
5.2											
5.3											
5.4											
5.5											
5.6											
5.7											
Slot											
TOTAAL											